

In the name of Allah, the beneficent, the merciful

از مبادله نیاز کالائی مردم تا سلاطین پول وسکه، از تهاتر کالاهاى حقیقى تا چاپ اسکناس هاى بدون پشتوانه ودیجیتالى (291)

From barter of need goods people till the kings of money and gold coin, from barter truth goods till fiat money and digital money (291?)

چگونه تولید محدود کالا به چاپ وانتشار نا محدود اسکناس منجر شد؟ وراه نجات از سلطنت نامرنی پول بر اساس تبعیت ازمدیریت قواعد دانش مفید(UKRM) .

How limited goods products led to edition unlimited banknotes? And way to save from the kingdom invisible money basis on useful knowledge rules management (UKRM).

بازگشت به پول پرارزش ملی چگونه است؟

How is return to national valuable money?

نویسنده : محمود صانعی پور : خبره میان رشته ای ویادگیرنده مادام العمر

Mahmoud saneipour

ضمائم:

1. کتاب چهارم نویسنده : سند یادگیری مادام العمر
2. رزومه نویسنده : سند خبره میان رشته ای
3. خلاصه ای از گزارشات چند بانک بزرگ جهانی نظیر کامنولث استرالیا، بانک مرسدس بنز آلمان وپست بانک ژاپن

کرد وبا ابتکارات بیشتری مربوط به همه کشورهای بود که به کشورهای کهن مثل چین ، مصر ، ایران ، یونان ، لیدی ، میله و عمدتاً آسیا و خاورمیانه معروف هستند

<https://www.sekeha.com/images/pool-felezi.jpg600600>

همینکه بشر از فلزات مختلف مانند مس ، برنز ، طلا و نقره اشیایی به اشکال مختلف مانند حلقه و استوانه یا چهارگوش و یا بصورت تبر و کارد، وسایر نقوش از سلاطین ، خدایان ذهنی و اسطورهای خود سکه درست کند ، فعالیت معامله و مبادله کالائی از محدوده های بومی به کرانه های ماوراء بحار گسترش یافت و تجارت از تعاملات بین بومیان یک منطقه به شهرها و کشورهای یک قاره تبدیل گردید ، آنچه مسلم و مورد اطمینان و اعتماد بود ، نظیر خود کالا حقیقی و فی ذاته (It-self) بود و دراین مرحله تاریخی ، هر گونه مسکوکات با هر شکل نظیر حلقه ها ، شمس های ابتکاری ، زنجیره های زیبا ، میله ها که قبلاً از مس ، و آلیاژهای از فلزات رنگی بود ، با تشخیص ذرات طلا در شن های روان و یا مخلوطی از نقره و طلا و سرب ، به ساختن سکه های می پرداختند ، حقیقی بود که فی ذاته ارزش داشت و علاوه بر اینکه وسیله مبادله پر قدرتی به حساب می آمد ، خودش هم برای نگهداری و ذخیره کردن اربابان ثروت و سلاطین و درباریان ، یک شغل و منصب عالی به شمار میرفت .

قبل اینکه این جریان به نظام ضرب سکه (mintage) شاکله پیدا کند ، جویندگان طل و نقره به نقاط مختلف دنیا برای کشف، استخراج و غارت منابع شهر ها ، ساکنین مناطق و سرزمین های دارای طلا و نقره هجوم آوردند ، طلا از گذشته های بسیار دور، به دلیل جلای زیبا، مقاومت بالا در مقابل اکسیداسیون و دیگر عوامل شیمیایی، شکل پذیری خوب و کمیابی، در طول تاریخ مورد توجه بشر بوده و دارای اهمیت ویژه ای می باشد، طلا (Gold) از اسم گوتیک (Glut) گرفته شده است. این فلز از قدیمی ترین فلزات شناخته شده است که مورد استفاده قرار گرفته است ، هندی ها اولین بار در کتاب مقدسشان (۴۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح) به طلا اشاره کرده اند.

فلز طلا و نقره قبل از آنکه به صورت سکه درآید به عنوان یک سرمایه فردی و پشتوانه اقتصادی یک لرد بوده است و هنگامی که بصورت سکه درآمد بر اهمیت آن چنان افزود که غارت گران غربی و غیره به سرزمین های طلاونقره خیز حمله کردند ، و هر مانعی را با قتل و غارت و حتی تجاوز به نوامیس همان منطقه از سرراه برداشتند ، سرگذشت غم انگیز این دوران ننگین تاریخی که در عصر ما شدت گرفته است در **مقاله " شروشورور "** از این نویسنده ضمیمه است مطالعه نمائید،

طلا به عنوان مهمترین استاندارد پولی جهان مطرح بوده و بیشترین مورد مصرف آن در ساخت سکه و شمش طلا به عنوان ذخایر پولی بین المللی است. این فلز به علت زیبایی و مقاومت، به صورت زیورآلات و کارهای هنری نیز استفاده می شود. این فلز همچنین در ساخت لوازم الکترونیکی دقیق مورد استفاده است به طوری که در آینده رده اول مصرف طلا را به خود اختصاص خواهد داد، یافته ها نشان می دهد بین سال های ۲۶۵۴ تا ۲۶۸۵ قبل از میلاد در آبی دوس (Abydos) و نگده (Nagada) مصر، زرگری مرسوم بوده است. این زمان به پیش از تاریخ استفاده از نقره برمی گردد. در این زمان استفاده از طلا در جواهرسازی و تزئینات، بجز برای فرعونیان، خانواده آنها، کاهنین و مقامات بلند پایه برای عامه مردم ممنوع بوده است براساس اطلاعات محلی در مصر، طلا برای اولین بار در نیل آبی و معادن خاص گزارش شده که به سال ۲۲۰۰ قبل از میلاد برمی گردد مدرک :

gozaresh-nakhande.ir/ref/8/1/index.html

در همین مدرک می خوانید ، گنجینه های فوق العاده یافت شده در مقبره فرعون توتانخامون (Tutankhamun) که در سال ۱۳۵۰ قبل از میلاد مسیح دفن شده، شاهی بر استانداردهای بالای زرگری در مصر است. تابوت او شامل ۱۱۰ کیلوگرم طلای ناب است که چهره وی بر روی آن با دست کنده کاری و تزئین شده است (شکل زیر). صدها سال بعد در تمدن اینکاها (Incas)، طلا ارتباط تنگاتنگی با پرستش خدا داشت؛ چنانکه معبدی برای خورشید، بنام کوری کانچا (Coricancha) در کوزکو (Cuzco) بنا نهاده شد که پایتخت اینکاها در قرن ۱۴ شد. سقف کاهگلی آن دارای رشته هایی از طلا و روی آن سرشار از تزئینات و سریر زرین بود (O. Medenbach, H. Wilk 1986). در یونان باستان سکه های طلا در سده های هفتم و هشتم پیش از میلاد رایج بوده است و در ارمنستان استفاده از سکه های طلا در سده اول پیش از میلاد شروع شد.

گیرشمن در کتاب “ایران از آغاز تا اسلام” یادآور می‌شود که در دوره هخامنشی در ناحیه کرمان، طلا و نقره استخراج می‌شده و اولین سکه طلا به نام “داریک” در همین دوره ضرب شده است. باستان‌شناسان عقیده دارند که طلا در ایران از هزاره سوم قبل از میلاد مورد استفاده قرار می‌گرفته است. در زبان اوستا به طلا، “زره‌نه” و “زرنه‌اینه” می‌گفتند. در زبان پارسی باستان کلمه “زرنه” و در زبان پهلوی کلمه “زر” معرف طلا بود. ایرانیان از حروف A.U.R به عنوان نشانه طلا استفاده می‌کردند که از کلمه لاتین Aurum به معنی طلوع گرفته شده است. اسلاوها، ژرمن‌ها و فنلاندی‌ها از حروف G.Z.O.L به عنوان نشانه طلا استفاده می‌کردند. روس‌ها کلمه Zolotov را برای این منظور به کار می‌بردند. در علم کیمیاگری، خورشید نشانه طلا بود و در علم شیمی Au معرف طلا می‌باشد مدرک: (ش. محمدلی، فصلنامه علمی، فنی، اقتصادی و خبری وزارت معادن و فلزات شماره ۵۵-۵۷).

به گفته هرودوت مورخ یونانی اولین انسانهایی که به ضرب سکه اقدام نمودند لیدیها بودند. با توجه به موقعیت خاص جغرافیایی و شهرت این قوم بخصوص وجود ذرات طلا در شنهای رود پاکتول Puctole که از سارد پایتخت لیدی عبور می‌کرد. مردم این سرزمین را متوجه تجارت و بخصوص ساختن سکه انداخت و بدین ترتیب وضع جدیدی در ادوار اقتصادی و تجاری آن روزگار ابداع گردید. قدیمیترین سکه های لیدی بشکل قطعه پهن نامنظمی است از مخلوط نقره و طلا (آلکتروم) که در روی آن شیارهایی موازی و پشت سکه چند فرورفتگی حک شده است و گاهی در بعضی از این فرورفتگی ها نقش حیوانی شبیه روباه به چشم می‌خورد زیرا روباه در لیدی مورد پرستش اهالی بوده است. در دوره کروزوس شاه لیدی سکه هایی معروف به کروزئید بوجود آمد که میتوان آنها نخستین سکه حقیقی جهان دانست. کروزئید (کروزسی) پادشاه لیدی دو نوع سکه طلا و یک نوع سکه نقره رواج داد. نوع اول طلای خالص: استاتر 8/17 گرم - نیم استاتر 4/08 گرم - استاتر 2/72 گرم - استاتر 1/36 گرم - 0/68 گرم - سکه های نقره: استاتر 10/89 گرم - نیم استاتر: 5/44 گرم - استاتر (ترتیه): 3/63 گرم - استاتر (هکته): 1/81 گرم - استاتر (همی هکته): 0/90 گرم. بدین ترتیب يك استاتر نقره ده گرم و هشتاد و نه صدم گرم وزن داشت و ده سکه نقره به وزن 108/90 گرم با يك استاتر طلا به وزن 8/17 گرم مبادله می شد. در روی سکه نقش شیر و گاو در حال حمله به یکدیگر و در پشت سکه چند مربع فرو رفته می باشد.

نخستین سکه جهان از جنس آلکتروم (طلا و نقره) در کشور لیدی ضرب شد به فرمان کورش

پس از سکه های لیدی در اژین Eginge که یکی از جزایر یونانی کنار دریای اژه است و مکتب حجاری آن نیز معروف است سکه های بسیار زیبایی با نقش لاک پشت دریایی که مظهر آرتمیس Artemis الهه اندیشه در یونان بوده است ، در ضرابخانه ای که در این شهر دایر گردیده بود ضرب می شد. سپس در شهرهای مختلف ساحلی کنار دریای اژه مثل میله Milet و افز Ephose سکه هایی ضرب شده بود که بر روی آنها نقش حیواناتی مثل شیر، گاو، گوزن و خوک دریایی که هر کدام علامت شهر یا مظهر خدایان محلی هستند و از نظر هنری در حد بسیار بالایی قرار دارند ، نمونه های بسیار با ارزش از آنها که از تخت جمشید بدست آمده است در این مجموعه وجود دارد. در روی سکه های شهرهای ممالک یونانی و آسیای صغیر که در تصرف ایران بودند اغلب نقش خدایان افسانه ای بود. این نقوش متنوع کمک بزرگی به روشن شدن مذاهب دنیای قدیم کرده است . مثلاً در روی سکه های اژین نقش لاک پشت که مظهر آرتمیس دختر ژوپیتر است و بر روی سکه های آتن در یک طرف تصویر آتنا آلهه یونانی اندیشه ، دختر زئوس و در طرف دیگر نقش جغد که مظهر اوست می باشد. در سکه های ایونی بیشتر تأثیر خدایان مشرق زمین به چشم می خورد و اغلب بر روی سکه ها نقوش حیوانات بالدار مثل ابوالهول (که معرف مذهب مصری است) و گاومیش بالدار و بر روی سکه های شهرهای فینیقیه نقش رب النوع داگون که صورت انسان و بدن ماهی دارد و یا ملکار یکی دیگر از خدایان، دیده میشود. بر روی سکه های صور نقش ماهی بر روی امواج آب دریا و نقش خدای فینیقی (ملکار) بر پشت سکه نقش بسته است.

نقش لاک پشت که مظهر آرتمیس دختر ژوپیتر است از نخستین سکه های یونان میباشد که در شهر اژین ضرب شده است

با ورود طلا و نقره و انباشت آن بوسیله غارت گران بین المللی ، خان های محلی ، قطاع الطریق ها ، دلال ها ، صرافی ها و نظایر اینها دیگر بازار اجتماعی و آن صلح و صفا خداحافظی کرد دامنه این غارت گری و توحش در مناسبات اجتماعی بقدری زیاد است که خداوند متعال در آیه 34 سوره توبه 9 فرمود "وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ" یعنی : کسانی که طلا و نقره را نگهداری کرده، در راه خدا انفاق نمی کنند به عذاب دردناک بشارت داده شده است. برای وجیه نشان دادن مسکوکات ، به تصویر شاه ، مردان مقدس ، قهرمانان، اکتفاء نکردند ، کوروش هخامنشی (530-550 قبل از میلاد) با اینکه متوجه لزوم

سکه و تأسیس ضرابخانه شده بود ولی مرگ به او این فرصت را نداد. لذا داریوش هخامنشی (522-486 قبل از میلاد) اولین کسی بود که در ایران بضرب سکه اقدام نمود. وی سکه های طلا و نقره بنام های (دریک Daric و شکل یا سیگلوی Siglos) به ترتیب به وزن 8/41 گرم و 5/6 گرم ضرب نمود. بر روی سکه تصویر شاه هخامنشی به شکل کماندار پارسی دیده می شود که به علامت نیایش خدای بزرگ اهورمزدا، زانورده و کمانی را در حال کشیدن زه و در دست دیگر نیزه ای دارد. در پشت سکه نیز چند فرورفتگی مشاهده می شود. همچنین سکه ای از داریوش سوم بدست آمده است که بجای نیزه خنجر را بدست گرفته است. سکه های نخستین هخامنشی بنام سکه های شاهی معروف بوده است. قدرت مالی هخامنشیان بسیار زیاد بوده بطوریکه مزد هر سرباز خارجی که برای ارتش ایران کار میکرده است یک سکه طلا (دریک) در ماه بوده است. در سراسر ایران هخامنشی ضرابخانه های سلطنتی بنا بر آنچه که احتیاج بود سکه ضرب می کردند

سکه زرین دریک از نخستین سکه های ضرب شده در ایران بوده است که در زمان داریوش بزرگ و سایر پادشاهان هخامنشی رواج داشته است

سکه های اسکندر به واسطه تنوع نقش و زیبایی بسیار جالب است. برخی از آنها را که بی شک هنرمندی توانا و زبردست تهیه کرده است، جزو شاهکار های هنری میباید. درباره سکه های اسکندر و تصاویر وی بر روی آنها نظریات مختلفی وجود دارد. عده ای نقش این سکه را تصویر خود اسکندر می دانند که به صورت یکی از خدایان جلوه گر شده است و بعضی دیگر آنرا تصویر خیالی یکی از خدایان میدانند، زیرا تصاویر اسکندر بر روی سکه ها یکسان نیست، ولی آنچه بیشتر مورد نظر است اینست که سکه های اولیه بخصوص سکه های طلا که دارای نقش کلاه خود است و در یونان و مقدونیه ضرب شده مربوط به خود اسکندر و از نظر هنری بسیار جالب است و تصویر حقیقی او بوده است. تصویر سکه های اسکندر اکثرا بدین ترتیب است که نقش نیم تنه او بشکل هرکول، مظهر قدرت و توانایی و یکی از قهرمانان افسانه های قدیم یونان می باشد که کلاهی از پوست شیر بسرکشیده و در پشت سکه خدای بزرگ یونان (ژئوس) بر روی تخت نشسته و عصای قدرت را بدست گرفته و نام اسکندر بخط یونانی کنار آن نوشته شده است. در حفاری سال های 1341 و 1342 هیئت مشترک ایران و انگلیس در پاسارگاد، تعدادی از سکه های اسکندر و سلوکوس اول بدست آمده است که از نظر نقش بسیار جالب است این سکه ها

ضرب شهرهای شوش، بابل، اکباتان کاپادوکیه و آرارات در مجموعه موزه ملی ایران باستان موجود است.

روی سکه تصویر اسکندر مقدونی و پشت سکه تصویر خدای بزرگ یونان (ژئوس)

از سکه های شاهان باختر (250 قبل از میلاد) که بر ایالات شرقی حکومت میکردند نمونه های جالبی وجود دارد که هر یک نشان دهنده وضع اجتماعی، اقتصادی، تاریخ، هنر و فرهنگ آن سرزمین است. سکه های اشکانی مدارک با ارزشی میباشند که نه تنها وضع اقتصادی آن دوره را معرفی میکند در دوره اشکانیان داد و ستد بوسیله سکه های نقره، مس و برنز انجام می پذیرفت و سکه طلا تا بحال از آنها دیده نشده است. شاهان اشکانی به آرایش مو و ریش توجه خاصی داشتند و از روی نقوش سکه ها میتوان به طرز آرایش آنها پی برد. شاه بر تخت نشسته و فرشته بالدار حلقه سلطنت را به او میدهد اوایل نوشته روی سکه ها به خط یونانی و شهرت شاهان را دربردارد ولی از زمان سلطنت بلاش اول (51-78 م) (خط آرامی) و پهلوی اشکانی بر روی سکه ها بکار می رفت. انواع تاج های این دوره، بعضی بسیار ساده و بعضی مثل تاج ملکه مورا همسر فرهاد چهارم بسیار مجلل و جواهر نشان بوده است. در سکه های پارتی علامات اختصاری که معرف ضرابخانه شهر است در پشت سکه قرار دارد. چنانچه از روی سکه ها بر می آید شهرهایی که دارای ضرابخانه بوده اند شامل: نیسا، دارا (در ناحیه دره گز کنونی)، صد دروازه (نزد یک دامغان) تمبراکس (ساری)، سیرینک (نزدیک ساری)، هگمتانه (همدان)، شوش سلوکیه، رکا(ری)، مرو، تیسفون، هرات، کنگاور، نهاوند و غیره می باشند. در دوره سلوکی منطقه الیمایی که سکه های آن دارای اهمیت بسیاری است ناحیه خوزستان، ایلام قدیم، دزفول و شوش را شامل می شد که بوسیله فرمانروایان محلی اداره میشد و از دوره مهر داد اشکانی (171-128 پ.م) که این نواحی را به تصرف خود در آورد به فرمانروایان محلی و شاهزادگان که از طرف شاه منصوب می شدند اجازه ضرب سکه داده شد. قدیمیترین سکه این دوره حدود (100 قبل از میلاد) و مربوط به کامناسکریس دوم است. خر سن یا خارا کس در کنار رود دجله و فرات و شمال شرقی منطقه الیمایی واقع بوده است در

این محل ابتدا اسکندر مقدونی شهر اسکندریه دجله را بنا نمود که بعدها در دوره سلوکی ها انطاکیه نامیده شد و سپس بنام خر سن یا خار کس درآمد. سکه های خر سن بسیار کمیاب هستند و قدیمیترین آنها حدود اواسط قرن دوم میلادی میباشند و تأثیر و هنرپارت ها بر سکه های فرمانروایان خر سن دیده میشود.

نمونه ای از سکه دوران اشکانیان

سکه های دوره ساسانیان از اهمیت بسیار بالایی برخوردارند ، پارس در زمان هخامنشی موقعیت بسیار مهمی داشته است زیرا شاهان هخامنشی بجز سکونت در پایتخت هایی مثل شوش ، بابل ، هگمتانه مدت زیادی از سال را در کاخهای تخت جمشید بوده اند. به همین دلیل پارس به واسطه سکونت شاهان وضع مخصوصی داشته است و فرمانروایی این ناحیه از دوره هخامنشی در دست این خاندان بوده است. این شاهزادگان از دوره سلوکی اشکانی بعلت حسن تدبیر و موقع شناسی قدرت مذهبی را در دست گرفته و بعلت استقلال و قدرت اقتصادی زیادی که در امور داخلی داشتند به ضرب سکه پرداختند. این سکه ها نمونه بارزی از مذهب و فرهنگ آن دوران است و تعدادی از شاهان را که در نوشته های قدیمی از آنها نام برده شده است معرفی می نماید. قدیمیترین سکه های شاهزادگان پارس در حدود اواخر قرن سوم پ.م شروع گردیده است و تا 210 میلادی حدود سی نفر از شاهان در این منطقه فرمانروایی داشتند. سکه های اولین فرمانروایان با نقش تصویر شاه است که کلاه پارسی مخصوص هخامنشیان را بر سر دارند. در پشت سکه آتشکده قرار دارد و در یک طرف درفش و در طرف دیگر شاه پارس که ریاست مذهبی را دارد و در حال نیایش در مقابل آتش گاه ایستاده است . نقش سکه های پارس از زمان فرادات دوم (133-88 پ.م.) تحت تأثیر سکه های اشکانی قرار گرفت نوشته سکه های پارسی در دوره ضرب سکه های ساسانی از سال تاجگذاری اردشیر اول (224 میلادی) آغاز شد و در سال (652 میلادی) پایان یافته که سال سقوط این سلسله است . در این مدت شاهان متعددی سلطنت کردند ، بعضی از آنها چند ماهی بیشتر سلطنت نکردند و برخی مثل خسرو انوشیروان نزدیک به نیم قرن سلطنت و سکه های متنوعی نیز ضرب نمودند، با توجه به سکه های پادشاهان مختلف میتوان به بسیاری از وقایع و آداب و رسوم آنها آشنایی پیدا

کرد و از آن جمله است سیمای شاهان انواع تاجها ، تزیینات لباس ، آرایش مو و چهره ، خط و تحول آن القاب شاهان ، قدرت زمان سلطنت آنها و همچنین نام مراکز که در آنجا ضربخانه داشته اند از زمان سلطنت بهرام منجم (391.420 میلادی) نام شهرها بر روی سکه ها ضرب گردید. سکه های ساسانی دارای انواع تاجها ، آرایش مو و چهره و جواهرات گرانبها بر روی تاجها می باشند. بر پشت سکه ها معمولاً نقش آتشدان با شعله های فروزان وجود دارد و در اطراف آن دو نکهبان که شاه یا ولیعهد یا دو تن از شاهزادگان میباشند ، منقوش است. ولی بر پشت بعضی از سکه های طلا تصویر ملکه یا آلهه قرار دارد که از دور سر وی نوری ساطع است. نوشته های روی سکه بخط پهلوی ساسانی و نام القاب شهریاران ساسانی است. سکه های جالب توجه این دوره سکه های اردشیر اول ، شاپور اول ، هرمزدوم ، بهرام دوم با ملکه و ولیعهد و ملکه پوراندوخت را میتوان نام برد. روی سکه های ملکه پوراندوخت ، تصویر ملکه با مو های بلند مجعد که بر آنها گلهایی از جواهر پوشانده شده و تاج جواهر نشانی بسر دارد ، نقش شده است. سکه های بهرام دوم و ملکه او که برای اولین بار در این دوره نقش ملکه بر روی سکه ظاهر می شود دارای دو نوع تاج میباشد، یکی مدور دور تا دور تاج ، جواهر نشان بوده است و دیگر تاج بلندی است که سرکرازی در تمامی تاج قرار گرفته است و در حاشیه آن جواهرات بکار رفته است. سکه های طلای خسرو انوشیروان اکثراً بصورت تمام رخ نقش شده است. در دوره شاهنشاهی ساسانی ، وسعت مملکت از شمال به جیحون و دریای خزر، از مشرق به سندوپنجاب ، از جنوب به دریای عمان و خلیج فارس و از مغرب به سوریه و عربستان رسیده بود. از جمله شهرهای مهم دوره ساسانی که در آنها سکه ضرب شده است میتوان (اردشیرخوره) در فیروزآباد کنونی در فارس ، (وه اردشیر) نزدیک تیسفون ، (رام هرمز اردشیر) در خوزستان ، (ریو اردشیر) در ارجان فارس ، (نیشابور در خراسان ، گندی شاپور) در خوزستان ، (وه قباد) نزدیک تیسفون ، (ابر قباد) در خوزستان و (وه قباد) در تیسفون را نام برد. نحوه ضرب سکه بدین ترتیب بود که قطعاتی از فلز طلا، نقره یا مس را با وزن معین دربین هر دو روی سکه قرار داده و با چکش ، ضربه ای محکم وکنترل شده برآن وارد می کردند تا فلز مورد نظر تبدیل به سکه شود. سر سکه (نوعی قالب) از دو قسمت جدا ، از جنس فلزی محکم که معمولاً مس یا پولاد بود تهیه میشد. نقوش و نوشته های مورد نظر را به طور معکوس بر آن حک می کردند. معمولاً تمامی شهرها و مراکز مهم ، دارای ضربخانه بودند و گاهی به واسطه پیروزیها و جشنهای مختلف سکه هایی با عنوان مدال و یادبود ضرب میشد.

سکه بهرام دوم ساسانی به همراه ملکه و ولیعهد

پس از شاهنشاهی ساسانی و کشته شدن یزدگرد سوم در مرو (625 میلادی) فرمانروایان عرب، سکه‌هایی مشابه سکه‌های ساسانی ضرب کردند. این سکه‌ها در حقیقت اولین سکه‌های اسلامی بشمار می‌رود. حکمرانان مسلمان تصاویر خود را بر روی مسکوکات نقش نکردند بلکه تصاویر پادشاهان ساسانی را همانگونه که بود بر روی سکه گذاشتند. خلفای راشدین نیز اسامی پادشاهان ساسانی را بر روی سکه‌های عرب ساسانی ضرب نمودند این نوع سکه‌ها بیشتر با تصویر خسرو دوم ساسانی و نام فرمانروایان صدر اسلام و با خط پهلوی و گاه کوفی در متن سکه و نام ضرابخانه و تاریخ ضرب و نیز سال یزدگردی یا هجری، در پشت سکه به خط پهلوی ضرب شد. و یکی از کلمات (بسم آله) (بسم آله ربی) (محمد رسول آله) و کلماتی از این قبیل را در کنار سکه اضافه می‌نمودند. این سکه‌ها را سکه‌های عرب ساسانی می‌نامند. جنس اغلب این سکه‌ها از نقره (درهم) و گاهی مس (فلس) بوده است. اولین بار درهم اسلامی به امر عمر بن الخطاب در سال هشتم خلافتش در سال 20 هـ.ق ضرب گردید. بر روی سکه صورت شاه ساسانی و کلمات بسم آله و بسم آله ربی با خط کوفی و اسم پادشاه ساسانی با حروف پهلوی بر پشت سکه دیده می‌شود. این کار تا زمان حکومت بنی امیه و بعد از آن ادامه داشت.

ضرب درهم‌های عرب ساسانی، در عهد خلفای راشدین و اوایل دولت بنی امیه یعنی تا زمان عبدالملک بن مروان در سال 79 هـ.ق ادامه داشت. بعد از این تاریخ سکه‌های اسلامی بدون تصویر، جایگزین آن شد. اولین سکه طلا (دینار) بدون تصویر در سال 77 هـ.ق در دوره عبدالملک بن مروان خلیفه اموی ضرب شد و از سال 79 هـ.ق سکه‌های نقره به صورت رسمی ضرب شد و از آن پس ضرب سکه به سبک عرب ساسانی منسوخ گردید. با وجود رواج سکه‌های اسلامی خطی بدون تصویر، از نیمه دوم قرن اول هجری، سکه‌هایی به سبک ساسانی با تصویر تا قرن دوم هجری در طبرستان ضرب می‌شد. این سکه‌ها را که کوچکتر از سکه‌های عرب ساسانی بودند سکه‌های طبرستان می‌نامند. سکه‌های حکام عرب طبرستان نیز شبیه سکه‌های اسپهبدان بوده با این فرق که نام هر یک از آنها به خط کوفی و نام طبرستان و سال ضرب در پشت سکه به خط پهلوی بوده است. اسپهبدان طبرستان از خاندان ساسانی بودند و در طبرستان فرمانروایی مستقلی را تأسیس نمودند و تاریخ مخصوصی را که به سال طبری معروف است برگزیدند. همانگونه که اشاره گردید اولین سکه‌های خطی اموی از جنس طلا در زمان عبدالملک بن مروان ضرب و جایگزین درهم‌های عرب ساسانی شد. در زمان خلافت بنی امیه، نام خلیفه روی سکه‌ها دیده نمی‌شود و تنها تاریخ و محل ضرب سکه، بر روی سکه‌های نقره و تاریخ ضرب در طرف دیگر و سوره مبارکه الاخلاص را بدون کلمه (قل) به شکل (الله احد الله صمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفو احد) ضرب می‌کردند.

نمونه ای از سکه عرب ساسانی که در دوره ی حکومت عراب بر ایران ضرب میشده است

از سال 127 هـ. ق که قیام ضد اموی به رهبری ابومسلم خراسانی قوت گرفت تا انقراض امویان در سال 132 هـ. ق و روی کار آمدن سفاح اولین خلیفه عباسی ، سکه های ویژه ای با مفاهیم سیاسی امویان ضرب گردید که بنام ابومسلم شناخته میشود. این سکه ها مانند سکه های امویان بدون نام خلیفه ، در ایالات جبال در خراسان و خوزستان و فارس ضرب میشد. نام ابومسلم خراسانی بر روی هیچیک از سکه های نقره نیامده است ولی بر روی سکه های مسی بین سال های 127 تا 132 نام ابومسلم دیده میشود. سوره مبارکه 112 قرآن کریم و بر روی سکه و در حاشیه پشت سکه قسمتی از آیه 33 سوره توبه (محمد رسول الله ارسله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کله و لو کره المشرکون) نقش گردیده است . در منابع مختلف از ضرابخانه های در بسیاری نام برده شده است که سکه های اموی در آنجا ضرب می شده اند اما از این ضرابخانه ها بجز دمشق ، افریقیه و اندلس بقیه در عراق و ایران بوده اند و نکته جالب توجه این است که این شهرها اکثراً همان شهرهایی بوده اند که سکه های عرب ساسانی در آنها ضرب میشده است . حکومت خلفای عباسی از سال 132 هـ . ق شروع شد و تا سال 656 هـ. ق ادامه یافت در سکه های عباسی حاشیه سکه مثل سکه اموی است ولی دیگر سوره 112 قرآن کریم را بر پشت سکه نیاورده و عبارت (محمد رسول الله) جای آن را میگیرد. با گذشت زمان سکه های عباسی تکامل پیدا کرده و در حاشیه سکه ها آیه 3 و 4 سوره روم نوشته شد(الله الامر من قبل و من بعد و یومئذ یغمه المومنون سکه بنصر آله).

سکه هارون الرشید عباسی

اوایل قرن سوم هجری ظهور حکومت‌های نیمه مستقل در ایران مثل طاهریان و صفاریان را مشاهده می کنیم که دارای سکه های بسیار دولت جالب و با ارزش هستند. طاهربن حسین سردار نامی مأمون و سرسلسله ادامه طاهریان که بعدها به ذوالیمینین شهرت یافت و بر روی سکه ها لقب او دیده میشود. سلسله دیگر که از سیستان بود ، صفاریان و مؤسس دوره آن یعقوب لیث میباشد. بر روی سکه های نقره این دوره کلماتی مثل النصر،الظفر،الیمین و السعاده نقر شده است که نظیر این کلمات روی سفالهای لعابدار ایران بچشم میخورد. یکی از سلسله های بزرگ که در قرون سوم و چهارم هجری بر نواحی قرن وسیعی از ایران حکومت میکردند سامانیان بودند که قلمروشان از مرزهای هند در مشرق تا مرکز فلات ایران در مغرب امتداد پیدا میکرد. بیشتر گنجینه های بزرگ نقره که از روسیه ، لهستان ، اسکاندیناوی از زیر خاک در آورده اند، مربوط به سکه های نقره ساسانی بوده است . اکثر سکه های این دوره در اندازه قراردادی و رسمی میباشد ولی تعدادی از آنها با اندازه های بزرگ تر (قطر 4/8 سانتیمتر) در ناحیه

هندوکش ضرب شده است . بیشتر سکه های سامانی درخراسان و نواحی شرقی ضرب شده ولی تعداد معدودی هم در نواحی غربی به ضرب رسیده اند.

آل بویه نیزبه اندازه سامانیان سکه ضرب نموده اند. سکه های این دوره برای محققین تاریخی منابع اطلاعاتی بسیار باارزشی است زیرا روی سکه های آنها القاب و اسامی زیادی از شاهزادگان آل بویه و ارتباطات شاخه های متعدد با یکدیگر و دست نشاندگان مختلفی که آنها را به رسمیت می شناختند و همچنین از وسعت قلمرو آنها اطلاعات با ارزشی بدست می آید. قدرت امرای آل بویه بحدی بود که به تعویض له خلفا اقدام می نمودند. ولی به لحاظ مذهبی، احترام خلفا را محفوظ میداشتند و نام آنها را بر روی سکه ها میاورند. در قرن چهارم هـ .م برای اولین بار پس از حکومت ساسانی، بر روی سکه های آل بویه لقب شاهنشاه نیز بچشم میخورد سوره مبارکه قرآن کریم که در حاشیه آن سکه های عباسی زده میشد بر روی سکه های سامانی و آل بویه و غزنوی نیز ضرب میگردد. در روی سکه های اسلامی ایران تا زمان سلاجقه ، صورت انسان یا _ حیوان دیده نمیشود. تصاویر سکه تا آن دوران فقط شمشیر و گاهی هلال و ستاره بود. ولی بر روی سکه های سلاجقه روم ، تصاویر شیر و خورشید و بر روی سکه های طغرل سلجوقی ، گنبد و گلدسته دیده میشود. ایلخانان بزرگ به نقر (قآن الاعظم و قآن العادل و ایلخان المعظم) در اول و آخر اسم خود اکتفا میکردند اما ایلخانان ایران به تدریج کلمه شاهنشاه اسلام و سلطان همانند شاهان ایران به کار بردند. آنها گاهی اسم خود را به خط و زبان اویغوری هم بر روی سکه و های نقره میگرددند. بر روی سکه های غازان، اسم غازان محمود به خط کوفی و اویغوری وچینی نقر شده است. به طورکلی در طول شش قرن تزئینات روی سکه های عرب ساسانی ، اموی و عباسی، شاهان ایران و سلاطین ترک تا دوره مغول به صورت خط به شیوه کوفی قدیم و بدون نقطه و اغلب شکسته زاویه دار منقور میشد. در این دوره فقط در روی سکه های مسی اتابکان و خوارزمشاهیان به لحاظ شیوه خطاطی، مختصر تغییری محسوس است .

سکه یعقوب ابن احمد سامانی

از حمله مغول به بعد به تدریج خط کوفی از حالت کوفی شکسته به نسخ و نستعلیق در زمان صفویه تغییر یافت و در واقع تغییرات خط روی سکه ، خیلی کندتر از کتابت انجام پذیرفت. تصاویر حیوانات مختلف روی فلوس های

مسی تصویر است . نقش شیر و خورشید به سکه با گذشت زمان دچار تحولات زیادی شد. طغراهای مختلفی از شاهان مغول و ترکمانها متداول شد که خوانا ترین آن را بر روی سکه های ناصرالدین شاه میتوان دید. گرچه سکه های مهم دوره های مختلف خصوصاً بدلیل زنگ زدگی و پوسیدگی جلب نظر نمیکند اما از نظر تاریخی دارای اهمیت زیادی میباشند. طی قرون اولیه هجری بیشتر شهرها دارای ضرب سکه، بخصوص سکه هاب مسین بودند و اغلب بر این سکه ها اسامی شهرها یا حاکم هائی نوشته شده است که شاید گاهی نامشان در تاریخ ثبت نشده باشد. حفاریهای علمی مناطق باستانی باعث شده است که تعداد زیادی از این سکه ها به دست آید و مجموعه با ارزشی از سکه های مسی در موزه ملی ایران وجود دارد. ضربخانه ، یکی از ارکان مهم سازمان مالی در زمان صفوی بود که تحت نظر معیرالممالک اداره می شد. عزل و نصب حکامان و زرکشان و رئیس ضربخانه به عهده وی بود. سکه های شاهان صفوی متنوع بود آنان نسبت به نوشته های روی سکه توجه خاصی داشتند. بر سکه ها نام و القاب شاهان صفوی به صورت ساده و یا به شعر آمده است. تاریخ و محل ضرب سکه و نیز اسامی دوازده امام یا چندین تن از ائمه روی سکه های صفوی منقور است. سکه های این دوره بیشتر از طلا و نقره و مس بود و در داد و ستدها، بیشتر از سکه های مسی و نقره ای استفاده می شد. سکه طلا نیز در دسترس مردم بود و معمولاً در جشنها و تاجگذاریها و اعیاد از آنها استفاده می شد. واحد پول این دوره تومان لغتی مغولی به معنی ده هزار است. سکه طلا را اشرفی و سکه نقره را بیستی ، محمدی، شاهی، عباسی، پنج عباسی و لاری می گفتند. سکه های مسی را غازی یا غاری بکی می گفتند که 1/10 شاهی بود. بر روی فلوس ها نقوش مختلف حیوانات و

پرندگان نقره است.

سکه سلطان حسین صفوی

بر روی سکه های نادر شاه افشار (1160-1148 ه.ق) کلمه السلطان نادر یا یک بیت شعر دیده می شود. او به سال 148 ه.ق. در دشت مغان تاجگذاری کرد و به یادگار این جشن سکه هایی با نوشته الخیر فی ماوقع ضرب شد. به لحاظ حروف ابجد تاریخی که از آن به دست می آید، تاریخ جلوس سلطنت نادر شاه است.

کریم خان زند (1193-1163 ه.ق) در طول 30 سال حکومت ، خود را شاه و سلطان نخواند و عنوان وکیل الرعایا را بر خود نهاد. بر روی سکه های او نام وی بصورت بسیار ساده به صورت کریم و نام محل ضرب نوشته شد. و بر پشت سکه یک بیت شعر آمده است سکه های طلای او را کریمخانی می نامند.

در زمان قاجاریه سکه های متعدد شهرهای مختلف ایران ضرب شد. نوشته بر روی بعضی از سکه ها

مثل سکه آقا محمدخان بسیار ساده می باشد. در این سکه ها فقط نام وی به صورت یا محمد بر بالای اسامی شهرهایی که سکه در آن ضرب می شده است، قرار دارد و بر پشت سکه یک بیت شعر نوشته شده است. از اواسط دوره صفویه به شهرها با توجه به موقعیت سیاسی جغرافیایی و مذهبی آنها عناوینی داده شد. این عناوین بر روی اغلب سکه های این دوره دیده می شود. در سکه های افشاریه و زندیه و قاجاریه نیز این عناوین به کار رفته است. سکه های خطی و بدون تصویر تا زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار معمول بود. در زمان ناصرالدین شاه علاوه بر سکه های چکشی خطی سکه های چکشی با تصویر نیز ضرب گردیده است. در سال 1295 ه.ق. در دوره ناصر الدین شاه دارالضرب های ولایات منحل گردید و ضربخانه در پایتخت تهران دایر شد، عناوین از روی سکه ها حذف گشت. عناوین مذکور بدین شرح اند: دارلسلطنه اصفهان دارالمرز رشت، دارالعباده یزد، دارالسعادة زنجان، دارالمومنین کاشان دارالآمان کرمان، دارالسلطنه تبریز و دارالعلم شیراز. امیرنظام گروسی که در سال 1283 هجری قمری سفیر ایران در پاریس بود، یک دستگاه ماشین آلات ضرب سکه خرید و به ایران فرستاد. ماشین مزبور، به علت نبودن وسایل حمل و نقل سال ها در بندر انزلی در انبار کالا باقی ماند و سرانجام در سال 1294 هجری کارخانه ضرب سکه و قالب گیری در تهران دایر گردید. از آنجائیکه محمد ابراهیم امین السلطان رئیس ضربخانه بود، سکه های جدید نقره به (قران امین السلطان) معروف شد. اداره امور ضربخانه از سال 1300 هجری به حاجی محمد حسین اصفهانی واگذار گردید و وی با عنوان (امین دارالضرب) اداره ضربخانه را برعهده گرفت.

فکر ایجاد چنین ضربخانه، سالها قبل از این تاریخ، یعنی به سال 1222 هجری قمری در زمان ولیعهدی عباس میرزا نایب السلطنه در تبریز مورد توجه بوده و اقدام به تهیه سکه های رسمی یا چرخه گردیده ولی به علت گرانی هزینه در حدود ۲۰۰ قطعه سکه سیمین تهیه و ضربخانه تعطیل شد. دوره سلطنت ناصرالدین شاه تا انقراض قاجاریه سکه های زرین به شکل بیست و پنج تومانی، ده تومانی، پنج تومانی، دو تومانی، یک تومانی، یک اشرفی، دو اشرفی، پنج اشرفی، پنج هزاری، دوهزاری و سکه های سیمین به شکل پنج هزار دیناری، دو هزار دیناری، یکهزار دیناری، پانصد دیناری، پنج قرانی، دو قرانی و یکقرانی، ده شاهی و شاهی. سکه های مسین و نیکل هم به صورت دویست دیناری، صد دیناری، پنجاه دیناری بیست و پنج دیناری و دوازده دیناری بوده اند.

سکه ده تومان ناصرالدین شاه قاجار از نخستین سکه های ضرب ماشینی

تاریخچه چاپ اسکناس از چه کشوری آغاز شد

اسکناس یا پول کاغذی و یا پولبرگ که امروزه در همه کشورهای جهان جریان دارد نخستین بار در نیمه قرن دهم میلادی زمان دودمان سونگ در چین جنوبی باب شد. علاوه بر این در چین شمالی در مدت کوتاهی قبل از ظهور چنگیزخان، پول کاغذی انتشار یافت که اعتبار آن هفت سال بود. یثه لغت اسکناس، آسی‌نیا (Assignat) در فرانسوی است که در زبان روسی به صورت آسیگناتسیا (Ассигнация) و در زبان فارسی، با تغییر لفظی (به نام تومان) در دوره فتحعلی‌شاه به صورت اسکناس درآمد ، Assignat در زبان فرانسه به معنای تضمین پرداخت وجه از طرف دولت بوده‌است

از زمان تهاتر کالا با کالا ، حتی کالا با مجموعه انسان ویا اشیاء مصنوعی و ارزش مند ، بیشترین دوران تاریخ بشر در مورد هم ارزی در معاملات با طلا، نقره و فلزات رنگین بوده است ، این دوران طولانی با کاهش این فلزات قیمتی ، پیدایش صنایع و تکنولوژی ، و استفاده از این فلزات در ابزار ها و جواهرات و غیره ، توجه انسان به چاپ اسکناس معطوف گردید ، چینی‌ها به دلیل کمبود طلا و فلزات در اواسط قرن دهم میلادی چیزی به شبیه به اسکناس ابداع کردند و نام آن را چاو گذاشتند، که در دیگر نقاط جهان آن را بی ارزش می شمردند. استفاده عملی و یکپارچه از پول کاغذی در سراسر چین، از دوره دودمان یوان آغاز می‌شود و این پول نخستین پول کاغذی جهان است. اما نخستین اسکناس امروزی در ۵ ژانویه سال ۱۶۹۱ میلادی در بانک استکهلم چاپ شد که هم‌اکنون هم در موزه این بانک موجود است. به نظر می‌رسد که انتشار پول کاغذی در قرون جدید از دوره انقلاب کبیر فرانسه آغاز گشت. مجلس ملی فرانسه در ۲ نوامبر سال ۱۷۸۹ میلادی، طبق قانون همه املاک و اراضی متعلق به کلیسا را ملی اعلام کرد و آن‌ها را به دولت آن کشور واگذاشت. دولت به وثیقه اراضی و املاک مزبور، پول کاغذی انتشار داد.

اولین سکه ایرانی در زمان داریوش و از جنس طلا ضرب شد که نویسندگان یونانی از آن به نام «دریکوس» یاد می‌کردند، تا قبل از انتشار اسکناس در ایران، سکه، بیجک، و نیز اسکناس‌های خارجی (به ویژه منات روسی) در این کشور رواج داشت. در اواخر قرن هفتم هجری (قرن ۱۳ میلادی) و در دوره سلطنت گیخاتوخان) سال ۶۹۳ ه. ق) پنجمین پادشاه سلسله ایلخانیان، که از خالی شدن خزانه و کسری بودجه نگران بود، دستور داد مردم زر و سیم خود را به چاوخانه تحویل دهند و به جای آن پول کاغذی (چاوه) بگیرند. این پیشنهاد را عزالدین مظفر- از نزدیکان صدر جهان) وزیر گیخاتو)- با الهام از پول کاغذی چین ارائه داده بود بدین ترتیب برای نخستین بار پول کاغذی به نام چاو (موسوم به چاو مبارک) در تبریز منتشر شد اما بلافاصله بر اثر مقاومت شدید مردم مجبور شدند این فرمان را لغو کنند. اسکناس یک درهمی چاپ‌شده در آن زمان، قدیمی‌ترین اسکناس شناخته شده در ایران است که منقش به «لااله الاالله و محمد رسول‌الله» می‌باشد، به این ترتیب در سال ۱۸۹۰ اسکناس جدید بانک با سرلوحه فارسی و علامت شیر و خورشید و عکس ناصرالدین شاه و ذکر ارزش آن نشر شد مجموعاً بانک

شاهنشاهی چهل سال در ایران اسکناس منتشر کرد. چون حق چاپ اسکناس با انگلستان بود برای همین امضاهای روی اسکناس‌ها هم انگلیسی بود. جالب آن که همان طور که مردم در دوره ایلخانی حاضر به پذیرش پول کاغذی نبودند در دوره قاجار هم این مشکل وجود داشت و مردم سختشان بود که فرضاً ۲۰ هزار دینار را در یک کاغذ بپذیرند، منتقدان اسکناس (پول کاغذی دسته ای از افراد معتقدند که پول کاغذی وسیله مناسبی برای سنجش قیمت نیست، چون ارزش ذاتی ندارد و معمولاً ارزش آن با چاپ بیشتر آن از بین می‌رود، این افراد طلا و نقره یا حداقل اسکناسی با پشتوانه را به عنوان پول دارای ارزش ثابت قبول دارند، بهداشت و انتقال‌دهندگی باکتری، دست به دست شدن اسکناس‌ها، این برگه‌ها را به محیطی مملو از «باکتریهای زنده» تبدیل می‌کند که می‌توانند در انتشار بسیاری از بیماری‌ها در جامعه نقش مؤثری داشته باشند. برگه‌های اسکناس می‌توانند مانند نوعی محیط انتقال‌دهنده باکتری در جامعه عمل کنند.

چاپ اسکناس در آمریکا چه موقع آغاز شد

تاریخچه دلار ایالات متحده (انگلیسی History of the United States dollar: به بیش از ۲۰۰ سال برمی‌گردد نظر به اینکه کنگره قاره‌ای ایالات متحده آمریکا اجازه به انتشار دلار آمریکا در تاریخ ۸ اوت ۱۷۸۶ داد. اصطلاح دلار به طور عام از تاریخ استعماری ایالات متحده آمریکا مورد استفاده قرار گرفته است به زمانی که سکه هشت رئالی (دلار اسپانیایی) توسط مردم اسپانیا در سراسر اسپانیای نو استفاده می‌شده است، اشاره دارد. اگرچه چندین نظام پولی در اوایل جمهوری پیشنهاد شد. دلار توسط کنگره برای انتشار در انواع سکه‌ها و اسکناس‌های مختلف پذیرفته شد. در آن زمان، تومان ایران معادل ۳ونیم دلار آمار آمریکا معامله هم ارزی داشت. تقریباً از همان زمان، آمریکا به چاپ اوراق قرضه و انتشار آن با دلار مبادرت میکرد.

قانون سکه سال ۱۸۷۳ (انگلیسی Coinage Act of ۱۸۷۳: (یا قانون ضرابخانه سال ۱۸۷۳، ۱۷ آمار. ۴۲۴، یک تجدید نظر کلی از قوانین مربوط به ضرابخانه ایالات متحده بود. در لغو حق دارندگان شمش نقره به فلز خود را به سکه دلار قانونی رخ داد، آن در ایالات متحده بصورتی پایدار و محکم در استاندارد طلا به دلیل قانون ستیز در سال‌های بعد و توسط افرادی که تورم را به عنوان "جنایت ۷۳" نامیدند محکوم گردید. زمانی که قیمت نقره در سال ۱۸۷۶ کاهش یافت، تولید کنندگان به دنبال راهی گشتند که شمش آن را در ضرابخانه بزنند، موضوع جنجال سیاسی عمده‌ای است که به طول انجامید باقی‌مانده از قرن، ایجاد حفره کسانی که استاندارد طلا تورم در برابر کسانی که معتقد سکه رایگان از نقره لازم برای رونق اقتصادی به ارزش تبدیل شد. اتهامات ساخته شده بودند که تصویب این قانون از طریق فساد تأمین شده بود، هر چند شواهد کمی از این وجود دارد. استاندارد طلا به صراحت به قانون در سال ۱۹۰۰ تصویب شد، و به طور کامل توسط ایالات متحده در سال ۱۹۷۱ رها شد.

پشتوانه اسکناس چیست؟ اسکناس بدون پشتوانه چه حکمی دارد

پول بی‌پشتوانه، پول حکمی، پول دستوری یا پول اعتباری (به انگلیسی) (Fiat Currency: پول فیات) پولیست که ارزشش ذاتی نبوده و تنها ناشی از دستور دولتی یا قانون باشد. نام آن از واژه لاتین فیات به

معنی بگذارید انجام شود گرفته شده است. این نوع پول با پول کالایی متفاوت است که در آن یک کالا (معمولاً فلزات گرانبها نظیر طلا و نقره) به عنوان پول مورد استفاده قرار می‌گیرد. اولین استفاده از چنین نوع پول در چین در سال ۱۰۰۰ میلادی بوده است و از آن زمان به‌طور متناوب در بعضی نقاط دنیا مورد استفاده قرار گرفته است. مهم‌ترین خطر این نوع پول تورم سرسام‌آور به دلیل عدم وجود هرگونه محدودیت بر حجم نقدینگی است. در ایالات متحده شوک نیکسون در ۱۹۷۱ بر تبدیل‌پذیری مستقیم دلار آمریکا به طلا پایان داد. از آن زمان تا به حال همه پول‌های مورد استفاده در سراسر دنیا از جمله دلار آمریکا، پوند انگلستان، یورو و ریال پول بی‌پشتوانه‌اند ،

بعد از جنگ جهانی اول تمامی دولت‌های دنیا تلاش کردند از پول کاغذی استفاده کنند که قابل تبدیل به طلا و نقره در هر زمان باشد؛ ولیکن به دلیل هزینه جنگ و بازسازی بعضی از این دولت‌ها نظیر جمهوری وایمار در آلمان به تورم بحرانی دچار شدند و به چاپ بی‌رویه پول کاغذی پرداختند. از سال ۱۹۴۴ تا ۱۹۷۱ قرارداد برتون وودز ارزش پول آمریکا را به صورت هر اونس طلا معادل ۳۵ دلار ثابت کرد. تمامی پول‌های کاغذی دیگر دارای ارزش ثابت نسبت به دلار بودند و دلار تنها پول با ارزش ثابت نسبت به طلا بود. دولت آمریکا قول داد که در صورت درخواست هر کشوری به آن به اندازه پول مورد نیاز طلا پرداخت کند. ولیکن شوک نیکسون در سال ۱۹۷۱ قرارداد برتون وودز را یکطرفه لغو کرد. از این زمان پول آمریکا و سایر پول‌ها دارای ارزش ثابتی نسبت به هیچ کالایی نیستند و تمامی دنیا از پول بی‌پشتوانه استفاده می‌کند، طر بزرگ در استفاده از پول بی‌پشتوانه تورم بحرانی و افزایش بیش از حد نقدینگی به دلیل نامحدود بودن آن است. معمولاً تمامی کشورها از ارگانی به نام بانک مرکزی برای کنترل تولید پول استفاده می‌نمایند. در زمان امروزی پول کاغذی و سکه‌ها تنها درصد بسیار کمی از حجم نقدینگی را تشکیل می‌دهند و بیشتر نقدینگی تنها به صورت پس‌انداز در بانک‌ها موجود است.

تاریخ پول بی‌پشتوانه با تورم عجیب بوده است. از قرن ۱۸ و افزایش استفاده از پول بی‌پشتوانه تورم بحرانی در بسیاری کشورها اتفاق افتاده است. بهترین نمونه از این نوع تورم، تورم بحرانی در جمهوری وایمار آلمان است که منجر به قدرت گرفتن حزب نازی و جنگ جهانی دوم گردید. امروزه بیشتر اقتصاددانان موافق وجود تورم ثابتی هستند. زیرا در سیستم فعلی تورم ثابت یا منفی باعث بحران اقتصادی می‌گردد. افزایش نقدینگی همیشه باعث افزایش قیمت‌ها نمی‌شود و گاهی ممکن است تنها از کاهش قیمت‌ها جلوگیری کند. بعضی اقتصاددانان معتقدند که افزایش نقدینگی به صورت دائم ممکن است عوارض خطرناکی در صورت قطع آن داشته باشد. معمولاً بانک‌های مرکزی با کنترل نرخ بهره و تعیین نرخ ذخیره برای بانک‌ها حجم نقدینگی را کنترل می‌کنند.

ادعای آمریکا در هزینه 7 تریلیون دلار در خاورمیانه ، برای ایجاد داعش و کشت و کشتار و قتل و غارت در کشورهای سوریه ، عراق ، لبنان ، یمن ، ایران و غیره ، یک ادعای پوچ و بی اساس است ، اسکناس های بدون پشتوانه ، اوراق قرضه که به کشورهای مختلف فروخته و آنها چپاول کرده ، و به نحوی از انحاء از کشورهای خاورمیانه بدست آورده است ، هم برده و خورده و غارت کرده است و هم به این ملت ها منت

می‌گذارد، شیطان باید از این شیطان بزرگ درس بگیرد و شاگردی کند، معنی شیطان بزرگ یک حقیقت تام است

سرگذشت تورم در آلمان در جنگ جهانی دوم

اقتصاد آلمان پس از جنگ جهانی دوم به وضع بسیار وحشتناکی دچار شده بود. جنگ به همراه سیاست زمین سوخته هیتلر ۲۰ درصد از کل ساختمان‌های مسکونی این کشور را نابود کرده بود. تولید سرانه غذا در سال ۱۹۴۷ به تنها ۵۱ درصد مقدار آن در سال ۱۹۳۸ کاهش یافته بود همچنین تولیدات صنعتی در سال ۱۹۴۷ تنها برابر یک سوم میزان آن در ۱۹۳۸ بود. علاوه بر آن درصد زیادی از مردان آلمانی که در سن کار قرار داشتند، کشته شده بودند. هرچند که قیمت‌ها تحت کنترل بود و تقریباً نرخ تورم زیر ۳۰ درصد وجود داشت، کنترل قیمت کالاهای غذایی باعث گردید که کمبود چنان شدید شود که برخی مردم شروع به کاشت محصولات غذایی برای خود کردند و دیگران در آخر هفته‌ها پیاده به نواحی روستایی می‌رفتند تا در آنجا به مبادله کالاهای خود با محصولات غذایی بپردازند. اما چه چیزی این پدیده موسوم به معجزه را به وجود آورد؟ سه عامل عمده در این میان اثرگذار بودند. یکی رفرم پولی و دیگری حذف کنترل‌های قیمتی که هر دوی این‌ها در سال ۱۹۴۸ و در یک دوره چند هفته‌ای روی داد و دیگری کاهش نرخ‌های نهایی مالیاتی در سال‌های ۱۹۴۸ و ۱۹۴۹.

علاوه بر موانع فیزیکی که اقتصاد آلمان غربی برای بازیابی اقتصادی باید برای آنها فائق می‌آمد، چالش‌های فکری نیز وجود داشت. متفکین دارایی فکری پرارزش، تمام اختراعات ثبت شده آلمان، چه در آلمان و چه در خارج را مصادره کردند و از آنها به منظور تقویت رقابتی بودن صنعتی شان از طریق واگذاری لایسنس آنها به شرکت‌های متفکین استفاده کردند، بلافاصله پس از تسلیم آلمان و دو سال پس از آن آمریکا برنامه شدیدی به منظور جمع‌آوری همه فوت و فن‌های علمی و فناورانه و همه اختراعات ثبت شده را پی گرفت. به نوشته جان گیمبل، غرامت‌های فکری گرفته شده از سوی آمریکا و بریتانیا ارزشی بالغ بر ده میلیارد دلار داشته است، در طی دو سال اجرای این برنامه، هیچ پژوهش صنعتی نمی‌توانست در آلمان صورت بگیرد، چرا که هر نتیجه‌ای از آن به طور خودکار در دسترس رقبای خارجی بود که مقامات اشغالگر تشویقشان می‌کردند به همه نهادها و مکاتبات دسترسی پیدا کنند

در همان زمان و حتی در زمان آلمان نازی روشنفکرانی بودند که معتقد به بازار آزاد بودند و همچنین با سیستم مالیات بر درآمد تصاعدی مخالفت می‌کردند. ویلهلم رویکه و لودویگ ارهارد از جمله اعضای این مکتب آلمانی بودند (Soziale Marktwirtschaft) یا «بازار آزاد اجتماعی». رویکه برای برطرف ساختن شرایط وحشتناکی که پس از جنگ به وجود آمده بود، از اصلاح واحد پول به گونه‌ای که حجم پول بتواند با مقدار کالاها همخوانی داشته باشد و نیز از لغو کنترل‌های قیمتی طرفداری می‌کرد. وی بر این باور بود که برای پایان دهی به تورم سرکوب شده به هر دوی این کارها نیاز بود. رفرم پولی به تورم پایان می‌داد و حذف کنترل‌های قیمتی سرکوب آنها را به پایان می‌رساند. از سوی دیگر حزب سوسیال دموکرات (SPD) خواهان حفظ کنترل‌های اعمال شده بر قیمت‌ها بود. کسانی که با این نظر SPD موافقت

می‌کردند، رهبران اتحادیه‌های کارگری، مقامات انگلیسی، اغلب گروه‌های ذی‌نفع تولیدی در آلمان غربی و برخی از مقامات آمریکایی بودند. اما سرانجام در یکشنبه ۲۰ ژوئن ۱۹۴۸ دست به اصلاح واحد پول زدند. طبق این ایده بنیادی قرار بود که تعداد بسیار کمتری از مارک آلمان (DM) که واحد پول قانونی جدید بود، جایگزین مارک رایش گردد. از این طریق عرضه پول به شکل چشمگیری کاهش پیدا می‌کرد به گونه‌ای که حتی با کنترل قیمت‌ها که از آن به بعد به مارک آلمان بیان می‌شدند، کمبود کمتری روی می‌داد. اصلاح واحد پول بسیار پیچیده بود و ثروت خالص بسیاری از افراد به میزان قابل توجهی کاهش پیدا کرد. نتیجه خالص این امر، کاهش ۹۳ درصدی عرضه پول بود. در همان یکشنبه، شورای اقتصادی دو منطقه‌ای آلمان با اصرار لودویگ ارهارد حکم لغو محدودیت از قیمت‌ها را تصویب کرد که به ارهارد اجازه می‌داد که کنترل‌های قیمتی را از میان بردارد. ارهارد تابستان آن سال از اقتصاد آلمان نازی زدایی کرد و محدودیت‌های مربوط به سبزیجات، میوه، تخم مرغ و تقریباً تمامی کالاهای تولیدی لغو گردید حداکثر قیمت بسیاری از کالاهای دیگر نیز به نحو چشمگیری افزایش یافت (همان پول). داغ) و بسیاری از کنترل‌های باقی‌مانده نیز دیگر اعمال نمی‌شدند دولت همراه با فرم پولی و حذف کنترل‌های اعمال شده بر قیمت‌ها نرخ‌های مالیاتی را کاهش داد. نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها که بین ۳۵ تا ۶۵ درصد متغیر بود، در نرخ ۵۰ درصد تثبیت شد. در ۱۹۵۰ نرخ نهایی مالیات برای آلمانی‌های دارای درآمد متوسط برابر با ۱۸ درصد بود پس از ۱۹۴۸ رشد تولید با فراز و نشیب‌هایی ادامه پیدا کرد. در ۱۹۵۸ نرخ سالانه تولید صنعتی بیش از ۴ برابر مقدار آن در شش ماه پیش از تغییر واحد پول در ۱۹۴۸ بود. همچنین تولید سرانه صنعتی بیش از ۳ برابر افزایش یافته بود. در مقابل، اقتصاد کمونیستی آلمان شرقی در رکود به سر می‌برد.

پول و شبه پول و انواع معاملات توسط بانک ها

در ادبیات اقتصادی، نقدینگی از دو جزء «پول» و «شبه‌پول» تشکیل می‌شود. «حجم پول» معادل سپرده‌های دیداری (انواع سپرده‌های جاری که با صدور چک برای افراد قابل برداشت است) و اسکناس و مسکوک است که طبق اطلاعات منتهی به آذرماه ۹۶ معادل ۱۷۳ هزار و ۴۴۰ میلیارد تومان است. از سوی دیگر، حجم شبه‌پول (سپرده‌های غیردیداری انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه، پس‌انداز مسکن و سپرده‌های مدت‌دار یک تا چند ساله) بالغ بر هزار و ۲۷۷ هزار و ۵۷۰ میلیارد تومان است. براساس گزارش‌های رسمی بانک مرکزی، حجم نقدینگی (مجموع حجم‌پول و شبه‌پول) در پایان آذرماه سال ۹۶ به هزار و ۴۴۵ هزار و ۱۰ میلیارد تومان رسیده است. این در حالی است که حجم نقدینگی در اواخر دولت دهم در مرز ۵۰۰ هزار میلیارد تومان بود. مدرک: روزنامه مشرق، کد خبر 830417 تاریخ انتشار: ۲۳ بهمن ۱۳۹۶ - ۲۰:۰۵ (در جدول زیر انواع معاملات بانکی را ملاحظه می‌کنید- 160 مورد)

Consulting The International commerce, banking, financial deals and models

MT based (101 to 999) Contains:

A- BANK GUARANTIES

- 1- BG/MT760/ICC400/500/600
- 2- BAIL BOND/BAILEE/BAILER(BAILOR)**21** | Page GOVERNMENT
BG/BONDS/PAPERS/SECURITIES
- 3- GUARANTEE CREDIT/LOANS/ STOCK/BONDS/DEPOSIT
- 4- Mortgaged papers /pledge loan
- 5- Mortgaged bond
- 6- Mortgaged investment
- 7- Marketable bonds
- 8- Insurance guarantee /premium deal
- 9- Co- Insurance guarantee
- 10- Personal guarantee
- 11- Pledged collateral guarantee
- 12- Petro bond
- 13- Petro guarantee
- 14- Guiro of check
- 15- Proof of debt
- 16- Simple guarantee
- 17- Tender bond/tender guarantee/bid bond/bidding bond
- 18- Buy back
- 19- Contract guarantee
- 20- Contract bond /performance bond
- 21- International banking guides
- 22- International bank account (IBAN)
- 23- Bond market (fixed income market)(bond valuation)

B- MONEY TRANSFER

- 1- Exchange
- 2- Multiple exchange rate
- 3- Mutual account
- 4- Bill of draft
- 5- Special account for POF
- 6- Transaction code (transaction of money)
- 7- Transfer of shares
- 8- Transit bill
- 9- Bill of exchange

- 10- Savings
- 11- Foreign exchange

C- Market discount

- 1- Discount of grantee
- 2- Discount of POF
- 3- Discount bonds
- 4- Rediscount

D- LEASING

- 1- Leased bank
- 2- Leased POF (commodities transaction, credit line , PPP , investment opportunities , loans , real estate , serve as blocked collateral , proof of liquidity , down payment , cash collateral and .....
- 3- Leased Guarantee
- 4- Leased car
- 5- Leased ship/charter party
- 6- Leased airplane
- 7- Leased house
- 8- Euro- clear bank

E- Barter

- 1- Offset transactions
- 2- Buy back
- 3- Clearing agreement /clearing bank

F- Loans (finance)

- 1- Personal loan
- 2- Mortgaged papers /pledge loan
- 3- Pooled loan
- 4- Prepayment/pre advance
- 5- Program loan
- 6- Project loan
- 7- Ship mortgage
- 8- Short loan/short-term loan
- 9- Sight assets
- 10- Silent partner/ dormant partner# active partner
- 11- Soft loan # hard loan

- 12- Stand – by loan
- 13- Standing order to bank
- 14- Supplementary finance (for completing loan)
- 15- Take – and-pay contract
- 16- Off taker (finance agreement)
- 17- Third party
- 18- Time charter
- 19- Tramping(tramp ships without program)
- 20- Unsecured loan(loan without mortgage)
- 21- Line of credit/bill of credit
- 22- Advance against collateral
- 23- Apex loan
- 24- Back to back deal
- 25- Back to back loan
- 26- Balloon loan
- 27- Blend financing (compound)
- 28- Bridging credit /interim credit(coverage credit)
- 29- Capital investment loan
- 30- Clean credit
- 31- Bad credit
- 32- Clean draft
- 33- Club loan(by many banks)/joint creditor or loans
- 34- Consortium operation/syndicated loan/participation loan
- 35- Day loan
- 36- Dry loan
- 37- Wet loan
- 38- Draft at sight
- 39- Export credit
- 40- Payment cut-off times(These payment cut-off times relate to payments submitted electronically via Barclays Wealth Online Banking)
- 41- Customer T&C,s(**Terms and Conditions**)
- 42- Choosing your account location
- 43- Supporting documentation
- 44- Mortgage guides

- 45- Financial planning guides
- 46- Open a new account
- 47- MT101 TO 999
- 48- SKR(safe keeping recipe)
- 49- The **loan-to-value (LTV)** ratio expresses the amount of a first mortgage lien as a percentage of the total appraised value of real property. For instance, if a ...
- 50- Cash back
  - 51- Remortgage same lender
  - 52- Offset(17 kinds)
  - 53- Self-build
  - 54- Repayment
- 55- Participation
- 56- EPC+M+F(general contractor)

G- Sukuk(Secondary Market)

- 1- Preference bond/share/stock
- 2- Refinancing
- 3- Self-financing
- 4- Stock arbitrate(two different markets)
- 5- Third market(off –the-board market)
- 6- Bearer bond/coupon bond(without name)
- 7- Blue stock
- 8- Co – ownership

Bourse stock (Definition of 'Price-Earnings Ratio - P/E Ratio')

A valuation ratio of a company's current share price compared to its per-share earnings.

Calculated as: **Market Value per Share**
Earnings per Share (EPS)

- 9- For example, if a company is currently trading at \$43 a share and earnings over the last 12 months were \$1.95 per share, the P/E ratio for the stock would be 22.05 ($\$43/\$1.95$).

- 10- EPS is usually from the last four quarters (trailing P/E), but sometimes it can be taken from the estimates of earnings expected in the next four quarters (projected or forward P/E). A third variation uses the sum of the last two actual quarters and the estimates of the next two quarters. Also sometimes known as "price multiple" or "earnings multiple".
- 11- Equity release
- 12- Tradable
- 13- Non- tradable
- 14- Murabahah
- 15- Mudorabah
- 16- Ijarah(leasing)
- 17- Mosharekeat(participation)
- 18- Construction project
- 19- Purchase

H- FEE

- 1- MAMAGEMENT FEE
- 2- Brokers fee/brokerage
- 3- MAMAGEMENT TRUST/EQEUTIES /
- 4- Mandatory fee
- 5- Consulting fee/ raise a loan/raise a fund/raise a money
- 6- Service charge
- 7- Service credit
- 8- Agency fee
- 9- Bank brokerage
- 10- Commission fee
- 11- Dealer fee
- 12- Consulting fee

13- L/C

- 1- Pro forma invoice
- 2- Reshipment/green clause credit
- 3- Short – term bill
- 4- Sight letter of credit
- 5- Special L/C
- 6- Stand – by agreement

- 7- Time bill/time draft
- 8- Back to back L/C
- 9- CNF/C&F
- 10- CIF
- 11- Import/export
- 12- T/T (T/T means telegraphic transfer, or simply wire transfer. It's the simplest and easiest payment method to use.)
- 13- SBLC

Put in order from M. saneipour

09121195673

09351195673

mahmoudsaneipour@gmail.com

سرعت گردش پولی چیست؟

سرعت گردش پول، (به انگلیسی (velocity of money): تعداد دفعاتی است که پول در یک دوره زمانی معین (مثلاً سالانه) دست به دست می‌شود. به بیانی ساده‌تر گردش پول تکرار ثابت و یکنواخت یک پروسه اقتصادی است. کالا همواره در دست فروشنده است و پول به منزله وسیله خرید در دست خریدار. پول مالکیت کالا را از فروشنده به خریدار انتقال می‌دهد و خود از دست خریدار خارج می‌شود و در دست فروشنده قرار می‌گیرد تا باز همان پروسه را با کالایی دیگر از سر گیرد. به این تعداد دفعات دست به دست شدن پول در یک دوره زمانی معین سرعت گردش پول می‌گویند. **سرعت گردش پول به عواملی از جمله وضع اقتصادی از نظر رکودی یا تورمی بودن، تواتر معاملات، ارزش پول، حجم دادوستد، شرایط اعتبار و وام دهی بستگی دارد.**

منظور از سرعت گردش پول تعداد دفعاتی است که به وسیله یک واحد پولی در زمان محدود و مشخص، اعمال گوناگون انجام می‌گیرد. مثلاً اگر گردش یک اسکناس ۱۰۰۰ ریالی در طول سال ۲ بار باشد، قدرت خرید این اسکناس معادل ۲۰۰۰ ریال در سال است و اگر این گردش ۵ بار باشد، قدرت خرید آن ۵۰۰۰ ریال است. بنابراین افزایش و کاهش سرعت گردش پول دقیقاً همان نقش افزایش و کاهش پول در جریان را ایفا می‌کند. در واقع سرعت گردش پول، متوسط تعداد دفعاتی است که موجودی پول کشور در سال، برای خرید جریان سالانه تولید (GNP) و سایر معاملات هزینه می‌شود.

سرعت گردش پول به ۵ عامل زیر بستگی دارد:

الف) تواتر معاملات: هر چند تعداد دفعات دریافتها و پرداختها زیادتر شود سرعت گردش پول بیشتر است.

ب) حجم داد و ستد: اگر تجارت داخلی و بین المللی یک کشور افزایش یابد لاجرم مقدار معاملات نیز بالا خواهد رفت و در نتیجه سرعت گردش پول افزایش خواهد یافت.

ج) شرایط اقتصادی: در دوران رونق سرعت گردش پول افزایش و در دوران رکود و کساد سرعت گردش پول کاهش می یابد.

د) ارزش پول: در شرایط تورمی ارزش پول تنزل می یابد در نتیجه مردم مایل نیستند پول را نزد خودشان نگهدارند و ترجیح می دهند که به محض دریافت پول آنرا به مصرف برسانند و لذا در این وضعیت سرعت گردش پول افزایش می یابد و برعکس در شرایط رکودی با افزایش ارزش پول و حفظ و ذخیره پول توسط مردم و بالطبع کاهش حجم معاملات، سرعت گردش پول کاهش می یابد.

ه) شرایط اعتبار و وام دهی: سرعت گردش پول همراه با تسهیل شرایط اعطای وام و اعتبار بیشتر می شود و با تحدید و کنترل آن کاهش می یابد

<https://www.tabnak.ir> > اقتصادی > داخلی

نظام بانکداری از چه زمانی آغاز شد

واژه بانک از کلمه ایتالیایی «بنکو» به معنای نیمکت گرفته شده است. ایتالیایی‌ها در قرون وسطی به هنگام انجام معاملات تجاری بر روی نیمکت می‌نشستند. این واژه به تدریج تغییر کرد و به کلمه بانک تبدیل شد. امروزه تمام کشورهای جهان دارای سیستم بانکی‌اند. آیا می‌دانید بانک‌ها چگونه کار خود را آغاز کردند؟ در واقع ابتدایی‌ترین شکل بانکداری توسط یهودیان و زرگرها پدید آمد. تجار و بازرگانان پول و نقدینگی مازاد خود را به زرگرها امانت می‌دادند تا از آن مراقبت کنند. تاجر در مقابل پرداخت پول، رسیدی از زرگر دریافت می‌کرد. زرگر این پول را به عنوان وام و یا نزول به دیگران قرض می‌داد و در مقابل از آنها سود می‌گرفت. به این ترتیب بر مقدار پول اولیه افزوده می‌شد. زرگر مقداری از این سود را نیز به صاحب اصلی پول پرداخت می‌کرد. در واقع این، آغاز نظام بانکی بود.

بازرگان برای پرداخت پول به دیگران، یادداشتی برای زرگر می‌نوشت و از او می‌خواست از پولی که نزدش به امانت سپرده است، مقدار معینی را به شخص حامل یادداشت بپردازد. چنین یادداشتی امروزه چک نامیده می‌شود. سیستم نوین بانکداری سال 1587 میلادی در ونیز آغاز به کار کرد و بانکی به نام «بنکودی ریالتو» تاسیس شد. از آن پس، مردم می‌توانستند پول، طلا و نقره خود را نزد این بانک به امانت بسپارند و در واقع لزوم آن را دریافت کنند. بانک در مقابل دریافت پول، طلا و نقره رسیدی به مشتری ارائه می‌داد. صاحب رسید می‌توانست از آن به عنوان نوعی اوراق بهادار استفاده کند. نخستین بانک ایالات متحده آمریکا در سال 1782 میلادی در فیلا دلفیا، آغاز به کار کرد. اولین بانک انگلستان در سال 1852 میلادی تاسیس شد. امروزه در تمام کشورهای جهان تعداد زیادی بانک وجود دارد. بانک‌های ابتدایی فقط دو کار انجام می‌دادند: دریافت پول از مشتری و پرداخت

وام با بهره. در حال حاضر بانک‌ها خدمات بسیاری به مشتریان خود ارائه می‌دهند و وظایف متعددی بر عهده دارند. ارائه کارت‌های اعتباری، پرداخت ارز به مسافران خارج از کشور، نگهداری از اشیای قیمتی مثل جواهرات، چاپ اسکناس و اوراق بهادار، مشارکت در اداره نظام اقتصادی کشور و غیره از جمله وظایف بانک‌های امروزی‌اند.

بانکداری مدرن ودیجیتالی از چه زمانی آغاز شد

بانکداری الکترونیک یا برخط یا اینترنتی، عبارت است از فراهم آوردن امکاناتی برای کارکنان در جهت افزایش سرعت و کارایی آن‌ها در ارائه خدمات بانکی در محل شعبه و همچنین فرایندهای بین شعبه‌ای و بین بانکی در سراسر دنیا و ارائه امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری به مشتریان که با استفاده از آن‌ها بتوانند بدون نیاز به حضور فیزیکی در بانک، در هر ساعت از شبانه روز (۲۴ ساعته) از طریق کانال‌های ارتباطی ایمن و با اطمینان عملیات بانکی دلخواه خود را انجام دهند. به عبارت دیگر بانکداری الکترونیکی استفاده از فناوری‌های پیشرفته نرم‌افزاری و سخت‌افزاری مبتنی بر شبکه و مخابرات برای تبادل منابع و اطلاعات مالی به صورت الکترونیکی است و نیازی به حضور فیزیکی مشتری در شعبه نیست. به مشتریان اجازه می‌دهد تا معاملات اقتصادی را در یک وبسایت امن به طریقی مثل کارهای خرده بانکی یا بانک مجازی، موسسه مالی و اعتباری یا شرکت‌های ساخت و ساز انجام دهند.

پول الکترونیک، برای نخستین بار در سال ۱۹۱۸ در کشور آمریکا توسط بانک‌های فدرال رزرو (Federal Reserve Banks) مورد استفاده قرار گرفت. این بانک‌ها، پرداخت و انتقال وجوه را با استفاده از تلگراف در دستور کار خود قرار دادند. این بانک بعدها با توسعه موسسات تهاتری خودکار (در سال ۱۹۷۲)، زمینه استفاده گسترده از پول الکترونیک را فراهم کرد، اولین تجربه ساخت دستگاه خودپرداز به سال ۱۹۳۹ برمی‌گردد. این دستگاه که توسط سه مخترع به نام‌های لاتر، جرج و سیمجیان ساخته شد، مورد توجه بانک‌ها و سازمان‌ها قرار نگرفت. با وجود این تجربه ناموفق، سه مخترع دیگر با نام‌های دان و نزل، تام بارنز و جرج چستین در سال ۱۹۶۸، ساخت دستگاه خودپرداز را با مفهومی جدید آغاز کردند. ساخت اولین نمونه آنها، پنج میلیون دلار هزینه در بر داشت. محصول این پروژه در سال ۱۹۷۳ به عنوان اولین دستگاه خودپرداز در بانک کمیکال (Chemical Bank) در شهر نیویورک نصب شد. اولین نسل از دستگاه‌های خودپرداز، به صورت آفلاین کار می‌کردند و پول به صورت خودکار از حساب مشتریان کسر نمی‌شد. بنابراین فقط مشتریان ویژه‌ای که از اعتبار خاصی برخوردار بودند، مجاز به استفاده از این دستگاه‌ها بودند.

منادی سرویس‌های بانکداری خانگی مدرن سرویس‌های بانکداری از راه دور از طریق رسانه‌های الکترونیکی در اوایل دهه هشتاد بودند. در اواخر دهه هشتاد کلمه آنلاین محبوب شد و به استفاده از یک پایانه، صفحه کلید، و صفحه نمایش برای دسترسی به سیستم بانکی از طریق یک خط تلفن اطلاق می‌شد. کلمه بانکداری خانگی همچنین می‌تواند به استفاده از یک صفحه کلید کوچک عددی برای فرستادن صدا از طریق خط تلفن به وسیله دستورالعمل‌هایی برای بانک اطلاق شود. سرویس‌های آنلاین در سال ۱۹۸۱ در نیویورک شروع به کار کردند زمانی که چهار بانک بزرگ شهر سرویس‌های بانکداری خانگی را به وسیله سیستم ویدئوتکس (Videotex) ارائه کردند. به دلیل شکست تجاری تکنولوژی videotext این سرویس‌های بانکداری هرگز محبوب نشد به جز در فرانسه جایی که استفاده از videotext به وسیله شرکت telecom تأمین مالی می‌شد. و انگلستان - که

سیستم prestel استفاده می‌شد. اولین سرویس‌های بانکداری آنلاین خانگی در انگلستان به وسیله شرکت ساخت و ساز ناتینگهام (NBS) در سال ۱۹۸۳ پایه ریزی شد. سیستمی که استفاده می‌شد بر پایه سیستم انگلیسی prestel بود و از یک رایانه - مثل BBC Micro- یا صفحه کلید متصل به سیستم تلفن و دستگاه تلویزیون استفاده می‌کرد. این سیستم (که ارتباط خانگی -homelink- نامیده می‌شد) مشاهده آنلاین صورتحسابها، انتقالات بانکی و پرداخت قبوض را ممکن می‌ساخت. برای انجام انتقال بانکی یا پرداخت قبوض، باید یک دستورالعمل نوشته شده حاوی جزئیات دریافت‌کننده موردنظر به NBS فرستاده شود و آنجا اطلاعات وارد سیستم homelink شود. اغلب دریافت کنندگان، شرکت‌های گاز و برق و تلفن و حساب‌هایی در بانک‌های دیگر بودند. اطلاعات پرداخت انجام شده از طریق Prestel توسط دارنده حساب وارد سیستم NBS می‌شود. یک چک توسط NBS برای دریافت‌کننده وجه فرستاده می‌شود و یک اطلاعیه حاوی جزئیات پرداخت نیز برای دارنده حساب فرستاده می‌شود. سیستم BACS بعدها برای انتقال مستقیم مستقیم پرداختی ابداع و استفاده شد. مؤسسه اعتباری فدرال استنفورد اولین موسسه‌ای بود که در اکتبر سال ۱۹۹۴ سرویس‌های بانکداری اینترنتی را به همه اعضای خود ارائه کرد.

سابقه فعالیت‌های بانکداری الکترونیک در ایران به سال ۱۳۵۰ برمی‌گردد. در آن موقع بانک تهران با در اختیار گرفتن بین ۷ تا ۱۰ دستگاه خودپرداز در شعبه‌های خود، نخستین تجربه پرداخت خودکار پول را که فقط در شعب آن بانک نصب شده بودند برعهده داشتند. اواخر دهه ۱۳۶۰ بانک‌های کشور با توجه به کاربرد رایانه شخصی و احساس نیاز به اتوماسیون عملیات بانکی، به رایانه‌ای کردن عملیات بانکی پرداختند. طرح جامع اتوماسیون بانکی پس از مطالعه و بررسی‌های گوناگون در قالب پیشنهادی برای تحولی جامع در برنامه‌ریزی فعالیت‌های انفورماتیکی بانک‌ها به مسوولان شبکه بانکی ارایه شد که با مصوبه مجمع عمومی بانک‌ها در سال ۱۳۷۲ طرح جامع اتوماسیون نظام بانکی شکلی رسمی به خود گرفت. در همان سال بانک مرکزی، شرکت خدمات انفورماتیک را به عنوان سازمان اجرایی طرح جامع انفورماتیک نظام بانکی تاسیس کرد. طی سال‌های ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ جرقه‌های ایجاد سویچ ملی برای بانکداری الکترونیکی زده شد و در همان زمان شبکه ارتباطی بین بانک ملی و فروشگاه‌های شهروند ایجاد شد. در خرداد ۱۳۸۱ مجموعه مقررات حاکم بر مرکز شبکه تبادل اطلاعات بین بانکی موسوم به شتاب به تصویب رسید. بدین‌سان اداره شتاب بانک مرکزی در تیرماه ۱۳۸۱ تاسیس و با هدف فراهم کردن زیرساخت بانکداری الکترونیکی آغاز به کار کرد. شتاب با ایجاد ارتباط بین دستگاه‌های خودپرداز سه بانک رسماً متولد شد (بانک‌های کشاورزی، توسعه صادرات و صادرات ایران در پیلوت اولیه این طرح قرار داشتند و بانک‌های خصوصی سامان و کارآفرین نیز درخواست کردند که در آزمایش‌های اولیه شتاب حضور داشته باشند). هم‌اکنون بیشتر بانک‌های ایران راساً و به طور مستقیم طرح‌های بانکداری الکترونیکی خود را پیش می‌برند. بانک ملی با طرح سیبا، بانک تجارت با طرح SGB، بانک صادرات با طرح سپهر، بانک رفاه با طرح جاری همراه، بانک کشاورزی با طرح مهر، بانک ملت با طرح جام و بانک‌های خصوصی با طرح بانکداری ۲۴ ساعته و به صورت مجزا و منفرد، بانکداری الکترونیکی را در حوزه تحت پوشش خود تجربه می‌کنند.

اوراق قرضه چیست؟

اوراق قرضه) به فرانسه (obligation): اسنادی است که به موجب آن شرکت انتشار دهنده متعهد می‌شود مبالغ مشخصی (بهره سالانه) را در زمان‌هایی خاص به دارنده آن پرداخت کند و در زمان مشخص (سررسید) اصل مبلغ را باز پرداخت کند. دارنده اوراق به عنوان بستانکار حق دریافت اصل و بهره آن را دارد ولی هیچ مالکیتی در شرکت ندارد. اولین اوراق قرضه‌ای که به وسیله شرکت هند شرقی هلند صادر شده است. (۱۶۲۳ میلادی)، اوراق قرضه از اوراق بهادار است و طبق آن صادرکننده به خریدار بدهکار می‌شود. این سند دارای سررسید است و مبلغ آن در زمان سررسید به وسیله صادرکننده پرداخت می‌شود. این اوراق دارای کوپن بهره هستند و بهره آن‌ها در فواصل زمانی معینی توسط بانک که نمایندگی صدور اوراق را دارد، پرداخت می‌شود. از نظر سررسید، اوراق قرضه به سه دسته کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت تقسیم می‌شوند. سررسید اوراق کوتاه مدت بین یک تا پنج سال، سررسید اوراق میان مدت بین پنج تا ده سال و سررسید اوراق بلند مدت معمولاً بیش از ده سال است.

اوراق مشارکت بی نام و قابل انتقال به غیر بوده و دارنده اوراق مالک آن شناخته می‌شود و در مقاطع زمانی در مقاطع معین از بابت سود سرمایه گذاری در طرح های موضوع اوراق مشارکت به تناسب مبلغ اسمی هر ورقه مشارکت به دارندگان اوراق سود علی الحساب تعلق می‌گیرد. نرخ سود علی الحساب اوراق مشارکت و مقاطع پرداخت آن در شرایط انتشار اوراق درج و براساس شماره کوپنهای ضمیمه اصل اوراق در شعب فروشنده به دارندگان آن پرداخت می‌شود. کوپنها در هنگام دریافت سود توسط شعبه از اصل اوراق جدا می‌شود. در صورت جدا شدن کوپن، جهت پرداخت سود علی الحساب در سررسید، ارائه اصل اوراق مشارکت از سوی دارنده اوراق الزامی است.

پس از خاتمه مشارکت میزان سود قطعی قابل پرداخت به دارندگان اوراق مشارکت محاسبه می‌شود. چنانچه سود قطعی تعیین شده بیش از سودهای علی الحساب پرداختی باشد ما به التفاوت حاصل با رعایت مقررات مربوطه به دارندگان برگه تسویه حساب نهائی مشارکت پرداخت میشود. همچنین اگر طرح به هر دلیلی زیان بدهد جبران هزینه به عهده ناشر است و سهمی از آن به دارنده اوراق تعلق نمی‌گیرد. پس از سررسید اوراق مشارکت، مشارکت خاتمه یافته و اصل وجه اوراق در ازای دریافت اصل اوراق به دارندگان پرداخت می‌گردد، بدیهی است پس از انقضای مشارکت سودی به اوراق تعلق نمی‌گیرد

در صورت تمایل دارندگان اوراق مشارکت برای فروش اوراق خود قبل از انقضای سررسید آن، شعب بانک نسبت به بازخرید اوراق به مبلغ اسمی و با محاسبه سود علی الحساب متعلقه بصورت روز شمار اقدام می‌نمایند، به منظور جلوگیری از مواردی نظیر سرقت، مفقودی و ... در صورتی که خریدار مایل باشد می‌تواند اوراق خود را بصورت امانی نزد بانک نگهداری نموده و در سررسیدهای مقرر سود علی الحساب ن به حساب وی نزد شعبه واریز شود. استفاده از این خدمت مستلزم پرداخت کارمزد برای متقاضی مطابق دستورالعمل تعرفه خدمات بانکی می‌باشد که کارمزد مربوطه در سیستم مکانیزه بانک محاسبه و از سود کوپنها کسر می‌گردد. هر گونه ادعای مفقودی، معدومی و امثالهم نسبت به اوراق از طرف دارندگان اوراق مشارکت مسموع نیست و منوط به رسیدگی قضایی و رای نهائی قطعی از مراجع

ذیصلاح قضایی می باشد. بنابراین شخصی که اوراق وی مفقود شده ابتدا میبایست از مراجع ذیصلاح قضایی دستور منع پرداخت وجه (بابت اصل و کوپن) تا سررسیدنهایی اوراق را به بانک ارائه دهد.

وضعیت اوراق قرضه آمریکا

به گزارش راشاتودی، مجموع اوراق قرضه آمریکا در حال حاضر به بیش از ۲۱ تریلیون دلار می‌رسد. در حالی که بیشتر رسانه‌ها بر روی دارندگان خارجی اوراق قرضه آمریکا تمرکز کرده‌اند، این دارایی‌ها تنها ۳۰ درصد از این اوراق را تشکیل می‌دهند. راشاتودی بررسی کرده که مابقی این اوراق در دست چه کسی است. ه گزارش اقتصادآنلاین به نقل از مهر، روسیه اخیرا با کاهش دارایی‌های اوراق قرضه آمریکایی خود، از جمع ۱۰ دارنده برتر این اوراق خارج شد. میزان ذخایر روسیه از اوراق قرضه آمریکا، از ۹۶/۱ میلیارد دلار در ماه مارس به ۱۴/۹ میلیون دلار در ماه می، تقلیل یافت. طبق آمار که اخیرا توسط خزانه‌داری آمریکا منتشر شده است، این کشور از لیست ۳۳ دارنده خارجی اوراق بهادار آمریکا، محو شده است. روسیه با کاهش ذخایر اوراق آمریکای خود، به خرید طلا روی آورده است تا به ذخایر ثروت خود تنوع دهد.

اما علی‌رغم بالا گرفتن تنش‌های تجاری با آمریکا، چین همچنان دارنده شماره یک اوراق قرضه آمریکاست. آخرین داده‌ها نشان می‌دهد که در ماه می دارایی اوراق قرضه آمریکایی چین ۱/۲ میلیارد دلار افزایش یافته و به ۱/۱۸۳ تریلیون دلار رسیده است و از آگوست گذشته تا کنون در همین سطح باقی مانده است. علی‌رغم اقدام‌هایی برای کاهش سیستماتیک اوراق قرضه آمریکایی، ژاپن همچنان مقام دوم را در دارندگان خارجی اوراق قرضه آمریکا به خود اختصاص می‌دهد. در ماه آوریل توکیو دارایی‌های خود در این زمینه را به ۱/۰۳۱ تریلیون دلار کاهش داد، که کمترین میزان آن از اکتبر ۲۰۱۱ تا کنون است، اما در ماه می میزان این دارایی خود را ۱۷/۶ میلیارد دلار افزایش داد و به ۱/۰۴۶ تریلیون دلار رساند. به جز چین و ژاپن، لیست بزرگترین دارندگان اوراق قرضه آمریکایی شامل کشورهای دیگر و چند جزیره می‌باشد.

این لیست شامل ایرلند با ۳۰۱ میلیارد دلار، برزیل ۲۹۹ میلیارد دلار، انگلستان ۲۶۵ میلیارد دلار، سوئیس ۲۴۳ میلیارد دلار، لوکزامبورگ ۲۰۹ میلیارد دلار و هنگ‌کنگ با ۱۹۲ میلیارد دلار، است. ماه گذشته جزایر کیمن سهم خود از اوراق قرضه آمریکا را از ۲۵۰ میلیارد دلار به ۱۸۶ میلیارد دلار کاهش داد. سهم تایوان از این دارایی به ۱۶۵ میلیارد دلار رسید، در حالی که عربستان سعودی و بلژیک به ترتیب، میلیارد دلار و میلیارد دلار را به خود اختصاص دادند. خارجی‌ها در کل ۶/۱۷ تریلیون دلار از اوراق قرضه آمریکایی را در اختیار دارند که این حدود ۲۹ درصد کل اوراق قرضه آمریکا را تشکیل می‌دهد. بیش از ۲۷ درصد یا ۵/۷۲ تریلیون دلار از این اوراق در نهادهای دولتی آمریکا، مانند صندوق‌های مستمری بگیری، نگهداری می‌شود. حدود ۱۱ درصد یا ۲/۳۹ تریلیون دلار طی فرایند تسهیلات کمی، توسط فدرال رزرو خریداری شده است. اما بزرگترین بخش این اوراق که ۳۲/۲ درصد یا ۶/۸۶ تریلیون دلار است، در اختیار موسسات و سرمایه‌گذاران آمریکایی است. اوراق بهادار آمریکا

سررسیدی ۱۰ ساله دارند و نرخ سود ثابتی پرداخت می‌کنند. به دارندگان این اوراق قرضه سالانه ۲ بار سود پرداخت می‌شود. هجوم به فروش اوراق قرضه آمریکا که در سپتامبر گذشته آغاز شد، با رسیدن سود اوراق قرضه ۱۰ ساله به ۳/۱۱ درصد در ماه می به اوج خود رسید. از آن به بعد قیمت اوراق با تقاضای سنگین برابری آن، بالا رفت و سود آن افت کرد.

پول شویی (money laundering) چیست و چه مجازاتی دارد؟

زمانی که یک فردی حقیقی و یا حقوقی، جرمی نظیر قاچاق کالا، مواد مخدر، کلاهبرداری، درآمد های قمارخانه ای و نظایر اینها مرتکب می‌شود و از طریق آن جرم، اموالی را به دست می‌آورد، همواره به دنبال راهی برای پنهان کردن ماهیت و منشاء این اموال نامشروع میباشد، لذا اقدام به پولشویی می‌کند؛ یعنی فرآیندی انجام میدهد که در راستای آن، در اصطلاح پول کثیف (یا همان مالی که از طریق جرم و به صورت غیرقانونی حاصل شده است) به پول تمیز یا ثروتی که در ظاهر از راه‌های مشروع و قانونی به دست آمده است، تبدیل می‌شود، بطوریکه منشاء و مبداء این پول کثیف مشخص نشود.

به گزارش «تابناک» عملیات و فعالیت‌های پولشویی متضمن نوعی فریب دادن مأموران اجرای قانون است. به این صورت که مرتکبان جرایم مقدماتی (جرمی که موجب تحصیل مال نامشروع شده است)، پس از کسب درآمدهای نامشروع، با انجام اعمال خدعه‌آمیز، به دنبال سفیدنمایی و مشروع جلوه دادن اموال هستند. معمولاً این افراد جرم پولشویی را به واسطه‌ی اشخاصی انجام می‌دهند که در ارتکاب جرم اولیه دخالتی نداشته‌اند؛ حتی این امکان وجود دارد که این شخص از چگونگی و نوع جرم اولیه باخبر نباشد یا با انجام‌دهنده یا همان مباشر جرم اولیه تباری کرده باشد.

جرمانگاری عبارت است از جرم تلقی کردن عملی مباح (درست) به وسیله‌ی تصویب قانون. اصل قانونی بودن جرم و مجازات، اقتضا می‌کند که هیچ عملی تا زمانی که به موجب قانون، غیرقانونی اعلام نشده است، جرم شناخته نشود. بنابراین، گرچه پولشویی عملی شدیداً خطرناک است که اثرات منفی فراوانی را در جامعه به دنبال دارد، اما برای جرم تلقی کردن آن و اتخاذ اقدامات کیفری در جهت مقابله با آن، لازم است که به وسیله‌ی قانون جرم‌انگاری شود.

لذا در حقوق ایران، طبق ماده‌ی ۲ قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶، پولشویی به عنوان جرم شناخته شده است و عبارت است از: تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی، با علم به اینکه به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه‌ی ارتکاب جرم به دست آمده باشد. تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشاء غیرقانونی آن، با علم به اینکه به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از ارتکاب جرم یا کمک به مرتکب جرم- به‌نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد- بوده است. پنهان یا کتمان کردن ماهیت واقعی، منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال یا مالکیت عوایدی که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه‌ی جرم تحصیل شده باشد. همچنین طبق حقوق کیفری اسلام و منطبق با آیه‌ی شریفه‌ی «یا ایها الذین آمنوا لا تاكلوا اموالکم بینکم بالباطل» و قاعده‌ی «التعزیر لکل عمل محرم» می‌توان آن را جرم تلقی و مجازات کرد.

قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ مصوب ۱۳۶۳، به بحث ثروت‌های نامشروع و استرداد آن به صاحبان اصلی یا مراجع قانونی مربوطه پرداخته است و در ماده‌ی ۱۴ مقرر می‌دارد که «هرگونه نقل و انتقال اموال موضوع اصل ۴۹ قانون اساسی به منظور فرار از مقررات قانون پس از اثبات، باطل و بلااثر است و انتقال‌گیرنده در صورت مطلع بودن و انتقال‌دهنده به مجازات کلاهبرداری محکوم خواهد شد.»

می‌توان این ماده را تا اندازه‌ای به عنوان یکی از مصادیق پولشویی یعنی پولشویی از طریق نقل و انتقال دارایی‌ها و عواید نامشروع ناشی از جرم دانست، که به دلیل جرم‌انگاری نشدن عنوان پولشویی در آن زمان، قانون‌گذار عمل را در حکم کلاهبرداری محسوب کرده و مجازات کلاهبرداری را برای آن مقرر نموده است.

بر اساس توافق عمومی در اسناد مربوط به پولشویی، گزارش‌دهی موارد مشکوک یکی از مهم‌ترین اقدامات در کنترل پولشویی محسوب می‌شود. یکی از راه‌های کشف جرم پولشویی به موجب ماده‌ی ۴ قانون مزبور، گزارش شورای عالی مبارزه با پولشویی به قوه قضاییه جهت رسیدگی می‌باشد؛ که این شورا متشکل از وزیر امور اقتصاد و دارایی، وزیرای بازرگانی، اطلاعات و رئیس بانک مرکزی است. به این صورت که نهادهای مالی مکلف هستند که در صورت مشاهده معاملات و مبادلات مشکوک، مسأله را به مراجع ذیصلاح (که شورای عالی مبارزه با پولشویی تعیین می‌کند) گزارش دهند.

هنگامی که پول نامشروع به سیستم مالی و به‌ویژه بانک سپرده می‌شود، ویژگی‌های آن به واسطه‌ی میلیون‌ها معامله‌ی بانکی که به‌طور روزمره اتفاق می‌افتند، نامعلوم می‌گردد. بانک‌ها معمولاً نسبت به انتقال مبالغ زیاد پول که توسط مشتریان ثابت‌شان صورت می‌گیرد، مشکوک نمی‌شوند. با توجه به اینکه آنها این مسئله را مدنظر دارند که وظیفه‌ی آنها تحقیق و تفحص در مورد چگونگی استفاده‌ی مشتریان از وجوه‌شان نیست، اسناد بین‌المللی و قوانین داخلی برخی کشورها از مؤسسات مالی خواسته‌اند که از این وظیفه‌ی خود تخطی نمایند و موارد مشکوک به پولشویی را به مقامات مربوطه گزارش دهند.

گزارش عملیات مشکوک بانکی باید متضمن اطلاعات زیر باشد؛

نوع عملیات

تاریخ، ساعت و مبلغ معامله

مشخصات و نشانی شخصی که معامله را انجام داده است

مشخصات ذی‌نفع معامله

شماره‌ی حساب‌هایی که جهت انجام معامله یا انجام عملیات بانکی مورد استفاده قرار گرفته‌اند
دلایل سوءظن (بانک مرکزی فرم مشخصی را برای تهیه‌ی گزارش موضوع این ماده تدوین و ابلاغ خواهد کرد). قچاق پول (جابه‌جایی فیزیکی پول) در مرزهای کشورها یکی از شیوه‌های مورد استفاده‌ی پولشویان است. کشوری به عنوان ایستگاه برای جابه‌جایی وجوه حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی به کشورهای دیگر مورد استفاده قرار گیرد که امکان تبدیل وجوه مزبور به پول آن کشور و بالعکس وجوه داشته باشد.

البته امروزه در بسیاری از موارد، نقل و انتقال پول نه به شیوه سنتی و فیزیکی بلکه به طور مجازی و از طریق وسایل الکترونیکی انجام می‌گیرد. بنابراین در برخورد با پولشویی، باید نقل و انتقال‌های فیزیکی و غیرفیزیکی (مجازی) از مرزهای کشور را در نظر گرفت و با کنترل این نقل و انتقالات در گمرک، تا حد زیادی از پولشویی به این روش جلوگیری کرد. در حقوق ایران ورود و خروج ارز یا پول رایج کشور طبق مقررات بانک مرکزی صورت می‌گیرد و این بانک میزان مجاز ورود و خروج پول و ارز را تعیین می‌کند و عدم رعایت این حد نصاب، موجب محکومیت به جزای نقدی تا ۵۰ درصد از مبلغ تخلف است. در ایران، تمام فعالیت‌های بانک‌ها اعم از دولتی و خصوصی و سایر مؤسسات مالی نظیر مؤسسات اعتباری، صرافی‌ها و صندوق‌های تعاون و قرض‌الحسنه و تعاونی‌های اعتبار زیر نظارت بانک مرکزی هستند. بنابراین لازم است که بانک مرکزی در چهارچوب مقررات ضدپولشویی، نظارت کافی و مناسب را بر این مؤسسات اعمال نماید

<https://www.tabnak.ir> صفحه نخست > دانستنی های حقوقی

مجازات جرم پولشویی

یکی از جزایهایی که در خصوص جرم پولشویی بر آن تأکید کرده‌اند، مصادره‌ی اموال و عواید حاصل از جرم است. از آنجا که هدف از پولشویی، قانونی جلوه دادن درآمدهای مجرمانه و نامشروع و درنهایت استفاده‌ی آزادانه از این درآمدهاست، محروم کردن مجرمین از این درآمدها، انگیزه‌ی ارتکاب به پولشویی و جرایم مقدم بر آن را در آنها کاهش می‌دهد.

به همین دلیل نیز مصادره‌ی اموال به عنوان مؤثرترین شیوه برای مبارزه با کلیه‌ی جرایم با عواید مالی از جمله پولشویی موردتوجه قرار گرفته است. مصادره نیز به عنوان مجازات یا اقدامی تعریف شده است که توسط دادگاه، به دنبال رسیدگی‌های مربوط به جرم، مورد حکم قرار می‌گیرد و منجر به محرومیت قطعی از اموال می‌گردد. (در برخی اسناد، مصادره را ضبط نیز دانسته‌اند) با این حال مصادره به معنی محرومیت دائمی از دسترسی به اموال به موجب حکم دادگاه یا دیگر مراجع ذیصلاح است.

ماده‌ی ۹ قانون مبارزه با پولشویی عنوان می‌دارد: «مرتکبین جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم، مشتمل بر اصل و منافع حاصل از آن (اگر موجود نباشد مثل یا قیمت آن)، به جزای نقدی به میزان عواید حاصل از جرم محکوم می‌شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد». البته صدور و اجرای حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشا، (جرم اولیه) مشمول این حکم قرار نگرفته باشد. گرچه قانون، مصادره و ضبط اموال را به عنوان مجازات پولشویی پیش‌بینی کرده است، اما در خصوص نحوه‌ی اجرای مصادره و همچنین مصادره‌ی اموال در مواردی که جرم جنبه‌ی بین‌المللی دارد مقررات خاصی پیش‌بینی نکرده است و صرفاً در تبصره‌ی ۱ این ماده آمده است که چنانچه عواید حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد، همان اموال ضبط خواهند شد.

لازم به ذکر است که جرم پولشویی توسط شخص حقوقی هم امکان پذیر است و همانطور که به شخص حقوقی اجازه داده می‌شود تا با نام و اعتبار خود حساب بانکی داشته باشد یا تجارت کند، می‌توان آن را از نظر کیفری هم مسئول دانست و مجازاتی را برای آن در نظر گرفت؛ در خصوص اعمال مجازات نیز، هرچند نمی‌توان شرکت تجاری را اعدام یا زندانی کرد، ولی امکان انحلال شرکت یا جلوگیری از فعالیت آن برای مدتی معین را می‌توان به عنوان مجازات برای اشخاص حقوقی به کار برد. چرا که اصلاح مجرمان تنها هدف مجازات نیست، بلکه مجازات وظیفه‌ی دیگری مانند پیشگیری و ارباب نیز دارد. واقعیت این است که امروزه جرایم متعددی مانند کلاهبرداری یا جرایم و تخلفات مربوط به قوانین شرکت‌ها، اغلب اوقات به وسیله‌ی اشخاص حقیقی و تحت پوشش اشخاص حقوقی یا شرکت صورت می‌گیرند. لذا مصلحت اقتضا می‌کند که علاوه بر مسئولیت کیفری نمایندگان این اشخاص، برای اجرای مجازات مالی، مسئولیت جزائی اشخاص حقوقی هم وجود داشته باشد.

بانک های سایه (shadow banks)

شرکت‌های سرمایه‌گذاری که وام و سرمایه‌های دیگر را تهیه می‌کنند، اما نمی‌توانند سپرده جمع کنند. مهم‌ترین ابزار هم محصولات مدیریت ثروت (WMPs- associated financial system) هستند که از سرمایه‌گذاران متمول‌تر با سود زیاد (حداقل حدود ۸۰۰۰ دلار) و دوره‌های کوتاه‌تر (معمولاً کمتر از شش ماه) پول می‌گیرند. بانک‌های سایه مانند بانک‌های عادی، واسطه صدور دیون و نگهداری دارایی‌ها هستند. شباهت دیگر آن با بانک این است که دارایی بانک‌های سایه نسبت به دیون آن کمتر به صورت نقدی و بلندمدت است و از ریسک کمتری هم برخوردار است. با این حال، بانک‌های سایه، برخلاف بانک‌های معمولی شبکه امنیتی رسمی ندارند.

این موضوع باعث می‌شود بانکداری سایه بسیار ترسناک به نظر برسد. صندوق بین‌المللی پول اظهار نگرانی کرده که «بخش عمده‌ای از جریان اعتبار با سرعت رو به رشدی در بخش‌هایی از نظام مالی که به خوبی نظارت نمی‌شوند، جریان یافته است.» کتاب ژانگ برای افرادی که شک دارند این خطرات سیستمی در سایه‌ها کمین کرده‌اند، عرضه می‌شود. شرکت‌های متولی مثل وام‌هایی که بین شرکت‌ها منتقل می‌شود، با صدور WMP های خود، از سرمایه‌گذاران منابع پولی تولید می‌کنند. این تولیدات در پایان سال ۲۰۱۲ به ۹/۱ تریلیون یوان رسید. این پول معمولاً در وام‌هایی سرمایه‌گذاری می‌شود که به بنگاه‌های نیازمند اعتبار تعلق می‌گیرد. این نوع تولیدات پرریسک هستند؛ اما ضررهای احتمالی با وجود وثیقه‌ها کاهش می‌یابد و با وجود نسبت بدهی به دارایی خالص، بیشتر نمی‌شود. اصولاً این ضررها از طرف سرمایه‌گذاران نیز منتقل می‌شود. به خریداران دو محصول تضمین نشده شرکت های تراست، کارتل ها و بوژواها بزرگترین شرکت متولی در دنیا، گفته شده که انتظار بسته‌های نجات مالی را نداشته باشند.

محصولات تراست، کاتل ها که از طرف بانک‌ها به فروش می‌رسند، با محصولات بانکی بسته‌بندی شده با تراست که نوع کم‌ریسک تری از WMP هستند، اشتباه گرفته می‌شوند (که نوعی پول شویی است). در مورد اول، بانک خدماتی را به شرکت‌های متولی ارائه می‌کند و پرسنل و شعبه‌های آن را به عنوان

کانال‌های توزیع در نظر می‌گیرد. در مورد دوم، این نقش‌ها برعکس است: یعنی شرکت‌های متولی و شرکت‌های سهامی خدماتی را به بانک ارائه می‌کنند و به آن کمک می‌کنند دارایی‌ها را در WMP های خود بسته‌بندی کند. بانکداری سایه به مجموعه‌ای از فعالیت‌های شبیه‌سازی شده بانکی، و به‌طور خاص واسطه‌گری اعتباری و مالی، گفته می‌شود که خارج از نظام بانکی و بدون اعمال نظارت‌های قانونی و بانکی صورت می‌گیرد. بانکداری سایه، بسته به ساختار مالی، محیط اقتصادی و شرایط نظارت مالی کشورها در اشکال مختلفی در حال فعالیت است و در ایران بیشتر در قالب موسسات اعتباری و شرکت‌های لیزینگ (واسپاری) ظهور یافته‌است.

اختصاصی اینترنشنال- سرویس اقتصاد سیاسی بین الملل /وقتی بحران مالی 2008 در پی بحران نقدینگی، ورشکستگی بانک‌های بزرگ و رکود بازار مسکن اتفاق افتاد، بسیاری آن را به پیامدهای گسترش بانکداری سایه (Shadow Banking) نسبت دادند که پیش تر توسط اقتصاددان بنام، Paul McCawley، مطرح شده و در مورد عواقب آن هشدار داده‌بود. بانکداری سایه به مجموعه‌ای از فعالیت‌های شبیه‌سازی شده بانکی، و به‌طور خاص واسطه‌گری اعتباری و مالی، گفته می‌شود که خارج از نظام بانکی و بدون اعمال نظارت‌های قانونی و بانکی صورت می‌گیرد. طی سال‌های اخیر بانکداری سایه، که از موسسات امریکایی آغاز شد، به‌سرعت گسترش و به اروپا، چین و به‌تدریج به سایر کشورها تسری یافت. بانکداری سایه، بسته به ساختار مالی، محیط اقتصادی و شرایط نظارت مالی کشورها در اشکال مختلفی در حال فعالیت است. به‌طور مثال در امریکا بیشتر در بخش‌های اعتباری نظیر توافقنامه بازخرید (REPO) یا اوراق بهادار رهنی) یا متکی بر دارایی، در اروپا بیشتر در بخش‌های سرمایه‌گذاری در قالب صندوق‌های پوشش ریسک و در بسیاری از کشورها نظیر ایران بیشتر در قالب موسسات اعتباری و شرکت‌های لیزینگ (واسپاری) ظهور یافته‌است. بنا به گزارش نهاد ناظر بانکداری اروپا، گردش مالی در بخش بانکداری سایه، که امروزه یکی از عمده‌ترین دغدغه‌های نهادهای اقتصادی بزرگ دنیا نظیر اتحادیه اروپا و گروه بیست را به خود اختصاص داده است، 70 تریلیون یورو تخمین زده شده است theinternational.ir/.../842. بانکداری سایه_اقتصاد ایران_اقتصاد جهانی

پس از بحران مالی 2008، استانداردهای مالی و حسابداری و همچنین نظارت‌های بانکی با تغییرات بنیادین در جهت شفاف‌سازی گزارش دهی ارقام مالی در ترازنامه و صورت‌های مالی و عملیات بانکی روبرو شد و بانک‌ها به رعایت مقررات بسیار موشکافانه و فعالیت در چارچوب نظارت‌های قانونی پیچیده ملزم شدند. امروزه، قوانین و مقررات ناظر و الزامات سرمایه‌ای نظیر کفایت سرمایه (CAR) از یکسو و قوانین و مقررات مبارزه با پول‌شویی (AML)، احراز هویت مشتریان (KYC) و .. از جهات مختلف، فعالیت و عملکرد بانک‌ها، به‌ویژه در بخش روابط کارگزاری، را تحت فشارهای متعددی قرار داده‌است. به‌نحوی که بانکداری سنتی از ورود به بسیاری از فعالیت‌های قدیمی واهمه دارد و حوزه فعالیت‌های گسترده و پویای آن با خلاء عملیاتی قابل‌توجهی روبرو شده است که توسط بانک‌های سایه پر می‌شود. برخی از مهم‌ترین نماینده‌های بانک‌های سایه عبارت‌اند از:

- بانک‌های سرمایه‌گذاری (Investment Banks)، که به‌عنوان واسطه‌ی میان متقاضیان سرمایه و صاحبان سرمایه ورود و از طریق خرید و فروش و سرمایه‌گذاری در اوراق قرضه و سایر اوراق تجاری بهادار ارتباط میان این دو گروه را برقرار می‌کنند.

- بنگاه‌های رهنی (Mortgage Companies) که به‌ویژه در خرید و فروش وام‌های رهنی/ مسکن فعالیت دارند.

- صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک (Mutual funds)، این صندوق‌های مالی اعتباری با جمع‌آوری سپرده‌های خرد، نظیر اوراق تجاری کوتاه‌مدت، صدور گواهی سپرده و قراردادهای باز خرید، و تشکیل سبد سهام و سپس سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف، خدماتی مشابه خدمات بانک‌ها ارائه می‌دهند.

- صندوق‌های پوشش ریسک (Hedge Funds)، با استفاده از ابزار و اهرم‌های نفوذ مالی (leverage) یا فروش استقراضی، تنوع در سرمایه‌گذاری و گسترش کسب‌وکار را موجب می‌شوند.

ریسک‌های بانکداری سایه

ایرادهای بسیاری به بانکداری سایه، که امروزه به‌موازات بانکداری سنتی در حال گسترش است، وارد است. اول اینکه، بانکداری سایه، برخلاف بانکداری سنتی، کمتر به سپرده‌های نقدی ایمن و ثابت متکی است. در استانداردهای جدید بازل سه تاکید ویژه‌ای بر بحث نسبت کفایت سرمایه (CAR) در هدایت فعالیت و عملکرد بانک‌ها و سنجش اعتباری و مدیریت ریسک شده است. درحالی‌که بانکداری سایه برای انجام فعالیت و سود آفرینی به سرمایه کمتری نیازمند است و بیشتر بر دارایی‌ها و زنجیره تبدیل دارایی‌های مدت‌دار و یا انتقال ریسک اعتباری متکی است. بنابراین سرمایه و به‌طور کلی نقدینگی بانکداری سایه بیشتر بر پایه "سرمایه فرار" قرار دارد. دوم اینکه، در بانکداری سایه با نوعی سود آفرینی خارج از نظارت مجاری قانونی و ناشی از واسطه‌گری یا عملیات دلالی مواجه هستیم. مسئله سوم این است که عدم وجود مقام یا نهاد ناظر بر عملکرد بانکداری سایه سبب می‌شود که این موسسات از یکسو الزامی برای ارائه اطلاعات مالی شفاف و افشای ارزش و ماهیت واقعی دارایی‌های خود نداشته باشند و از سوی دیگر، برای کسب منافع بیشتر، به شکل بی‌رویه‌ای به‌سوی سرمایه‌گذاری‌های پر ریسک و تضمین نشده، نظیر صرف منابع/ بودجه‌های کوتاه‌مدت برای خرید دارایی‌های با سررسید بلندمدت، هجوم ببرند. اما از آنجاکه از قوانین بانکداری سنتی پیروی نمی‌کنند در شرایط اضطرار نمی‌توانند از ابزار حمایتی نظیر تزریق مالی یا استقراض از بانک مرکزی بهره‌مند شوند و غالباً مشتریان در چنین شرایطی با عدم مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی این موسسات مواجه می‌شوند.

با این وجود، به دلیل بهره مالی حاصل از بانکداری سایه از یکسو و قوانین سخت‌گیرانه نهادهای قانونی ناظر بر بانکداری سنتی- از جمله ضرورت رعایت گزارش دهی شفاف کلیه ارقام دارایی، ساختار سرمایه و ساختار مالی، حفظ اندوخته قانونی در بانک‌های مرکزی، حفظ اندوخته متناسب با مبحث کفایت سرمایه و ...، که سبب ضبط و بلااستفاده ماندن بخش قابل‌توجهی از سپرده‌های بانکی می‌شود- از سوی دیگر،

بسیاری از بانکداران سنتی برای تامین مالی و افزایش دارایی، به‌ویژه برای به‌کارگیری اقلام زیر خط تراز نامه - به فعالیت‌های بانکداری سایه تمایل نشان می‌دهند که از نظر مقامات ناظر، این امر سپرده‌های بانکی و در نتیجه مالیه کشور را نیز در معرض خطر قرار می‌دهد.

درواقع بانکداری سایه تا زمانی که سرمایه و سپرده‌گذاران را متوجه فعالیت‌های ریسک‌پذیر این موسسات و اضطراب ناشی از پذیرش ریسک‌های ناشی از بانکداری سایه نکند، مشکل عمده‌ای را در سیستم مالی ایجاد نمی‌کند. اما به‌محض وقوف سرمایه/سپرده‌گذاران این‌گونه موسسات به ریسک‌های موجود و تلاش آنان برای گریز از پیامدهای احتمالی، بحران مالی آغاز می‌شود. مهم‌ترین ریسک‌های ناشی از بانکداری سایه را در کنار افزایش آریبترای قانونی در چهار گروه بیان کرده‌اند: 1- عدم تطابق سررسید: به معنی تامین مالی کوتاه‌مدت برای سرمایه‌گذاری در دارایی‌های بلندمدت. به‌طور مثال، بانک‌های سایه با تکیه بر دارایی‌های تقریباً غیرقابل‌انتقال نظیر اوراق بهادار/قرضه با سررسید متفاوت و کوتاه‌مدت اقدام به پرداخت وام‌های بلندمدت می‌کنند. 2- تغییر/دست‌کاری در نقدینگی یا به عبارت بهتر ریسک نقدینگی: به معنی استفاده از تعهدات غیرنقدی (اما نقدگونه) برای خرید دارایی‌هایی با قابلیت نقدشوندگی پایین. 3- اهرم‌های نفوذ: به معنی به‌کارگیری روش‌هایی نظیر استقراض برای خرید دارایی‌های ثابت به‌منظور بزرگ‌نمایی سود (زیان) بالقوه در یک سرمایه‌گذاری. 4- انتقال ریسک اعتباری: به معنی پذیرش ریسک نکول/عدم تعهد وام‌گیرنده اصلی و انتقال آن به وام‌گیرنده بعدی.

باین‌حال، بنا به تصدیق نهاد ناظر بانکداری اروپا (EBA)، بانکداری سایه در راه‌اندازی و اجرای برخی فعالیت‌های سودمند اجتماعی و اقتصادی، به‌کارگیری سرمایه در اقتصاد واقعی و رشد/حرکت چرخ‌های اقتصادی-مالی بین‌المللی موثر بوده است و کنترل فزاینده بر آن می‌تواند به‌طور بالقوه آسیب‌های اقتصادی را به همراه داشته باشد. از این‌رو، نهادهای ناظر بانکی داخلی و بین‌المللی همچون بانک‌های مرکزی و (EBA)، به‌عنوان مقام‌های پاسخگو در برابر بحران‌های مالی و پشتیبان مشکلات بانکداری سنتی، به‌منظور حفظ تعادل فعالیت‌های بانکی سایه از یک‌سو و از سوی دیگر جلوگیری از ورود غیراصولی و کنترل نشده بانک‌های سنتی و سایر موسسات مالی به عملیات بانکداری سایه و کاهش ریسک‌های مربوطه، قوانین سخت‌گیرانه‌تری را بر هر دو بخش بانکداری سایه و سنتی وضع کرده‌اند. به‌طور مثال صندوق‌های Hedge Funds در اروپا به گزارش دهی شفاف مالی ملزم شدند. به‌علاوه، بانک‌های سنتی که تمایل به سرمایه‌گذاری در دارایی‌های بلندمدت دارند مجاز هستند که تنها 0.25% از سرمایه واجد شرایط خود را در معرض بانکداری سایه قرار دهند.

بانکداری سایه در ایران

theinternational.ir/.../842-اقتصادایران

برخلاف تصور، انفصال مقطعی و نسبی بازار ایران از بازار و ابزار مالی و پولی بین‌الملل، اقتصاد و مالیه این کشور را از پیامدهای آن مصون نگذاشته است. در حال حاضر، نهادهای پولی کشور در قالب موسسه مالی (بانک)، موسسه اعتباری، لیزینگ، تعاونی اعتباری، صرافی و صندوق قرض‌الحسنه در

حال فعالیت هستند که صرف نظر از شعب این موسسات بالغ بر 1000 موسسه دارای مجوز بانک مرکزی در چرخه اقتصادی کشور در حال فعالیت هستند و خدمات خود را (شامل سوددهی به سپرده ها یا وامها) منطبق بر قوانین و مقررات بانک مرکزی در اختیار مردم قرار می‌دهند. اما آمار غیررسمی، فعالیت حدود 7000 موسسه غیرمجاز را گزارش می‌کند که حدود 20% از نقدینگی کشور را در اختیار دارند.

می‌توان فعالیت بسیاری از موسسات اعتباری غیرمجاز، یا حتی مجاز، و برخی صرافی‌ها را در قالب فعالیت بانکداری سایه تعریف کرد. از آنجاکه بانک‌های سنتی به‌ناچار سود پرداختی به حساب‌ها را بر اساس قوانین پولی کشور تنظیم می‌کنند، سپرده‌گذاران، برای افزایش سود دریافتی، به سمت موسسات اعتباری تایید نشده بانک مرکزی روانه می‌شوند. اما وقتی در یک مقطع زمانی نگرانی سپرده‌گذاران نسبت به عملکرد این موسسات سبب عدم باز سرمایه‌گذاری/سپرده‌گذاری آنان یا درخواست بازپس‌گیری سپرده‌ها در موسسات اعتباری شد، موسسات اعتباری که سپرده‌های کوتاه‌مدت را در دارایی‌های بلندمدت (نظیر پرداخت وام‌های سررسیددار) سرمایه‌گذاری کرده بودند در بازپرداخت سپرده‌های مردمی بازماندند و بانک مرکزی نیز قصور یا مسئولیت عدم تعهد آنان را به عهده نگرفت. در نتیجه این موسسات به‌ناچار به فروش دارایی‌های خود به ارزش بسیار پایین روی آوردند. این موضوع، با ایجاد نگرانی در سپرده/سرمایه‌گذاران سایر موسسات مالی بدون مجوز، تسری یافته و باعث ورشکستگی یکی پس از دیگری این موسسات و واگذاری دارایی به پایین‌تر ارزش ممکن به بانک‌ها و سایر موسسات مالی مجاز منجر شد.

تحریم‌های بین‌المللی نیز، در شرایط تحریم و پساتحریم، مالیه کشور را درگیر آثار و پیامدهای بانکداری سایه کرده است. قطع ارتباط بانک‌های کارگزار بین‌المللی در طول دوران تحریم، تجار و فعالان اقتصادی را به‌سوی صرافی‌ها و انجام تراکنش‌های مالی از طریق صرافی‌های بعضاً غیرمجاز سوق داد که بخش عمده‌ای از جابجایی نقدینگی کشور را به عهده داشتند و دارند. همچنین، کاهش ارتباط بازار مالی و بانکی ایران در شرایط تحریم، علاوه بر گسترش فعالیت بانکداری سایه در اشکال متفاوت، سبب شد که کشور از تحولات استانداردها و مقررات بین‌المللی، که به منظور پیشگیری از پیامدهای سوء ابزار دیجیتالی و نوین مالی توسعه یافت، دور بماند.

طی این سال‌ها، بخش تطبیق و مدیریت ریسک (Risk Management & Compliance) در مدیریت بانک‌ها در سطح بین‌الملل به پیشرفت قابل‌توجهی دست یافته است. بانک‌های بین‌المللی، در چارچوب برنامه‌های مدیریت ریسک خود، پول‌شویی را به‌عنوان مهم‌ترین ریسک شناسایی و بنا به دستورالعمل‌های نهادهای بین‌المللی، نظیر FATF، و سیاست‌های داخلی محدوده ورود به عملیات مرتبط با این ریسک را تعیین می‌کنند. بنا بر شرایط فوق، بسیاری از بانک‌های بزرگ، به دلیل مسائل پول‌شویی، از همکاری با بانک‌های ایرانی اجتناب می‌کنند و این امر گسترش عملیات نقل و انتقالات غیر بانکی از طریق صرافی‌ها در ایران را افزایش می‌دهد. این در حالی است که، با افزایش حساسیت نهادهای بین‌المللی نسبت به بانکداری سایه، از نظر بسیاری از بانک‌های خارجی عملیات صرافی و انتقال وجوه به‌حساب از طریق صرافی‌ها به‌عنوان بانکداری سایه تعبیر و از همکاری در چنین شرایطی خودداری می‌کنند.

بنابراین، تا زمانی که نام جمهوری اسلامی ایران، در کنار کره شمالی، به عنوان هشدار در بخش پول‌شویی نهاد FATF قرار دارد و بانک‌های بین‌المللی، حداقل بانک‌های بزرگ و تراز اول، از فعالیت با فعالان اقتصادی و بانک‌های ایرانی واهمه دارند پیش بینی گسترش بانکداری سایه و تضعیف روابط کارگزاری در بانک‌های ایرانی چندان نامحتمل به نظر نمی‌رسد. برای تقویت شبکه بانکی و اجتناب از شکل‌گیری غیراصولی و کنترل نشده بانکداری سایه در کشور از یک سو نهادهای ناظر پولی و مالی داخلی می‌باید الزامات قانونی و استانداردهای مالی نظارتی بر موسسات غیرمجاز را افزایش دهند و با همکاری مقامات سیاسی کشور، در راستای توافق برجام، برای بهبود وجهه جمهوری اسلامی در نهادهای بین‌المللی، نظیر کارگروه اقدام مالی علیه پولشویی (FATF) و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)، اقدامات موثر انجام دهند و از سوی دیگر، بانک‌های داخلی بانکداری حرفه‌ای در کشور را مطابق با نمونه‌های بین‌المللی تقویت کنند. بنا به الگوها و استانداردهای بین‌المللی، این هدف با تقویت هرچه بیشتر بخش تطبیق و مدیریت ریسک در بانک‌ها، مبارزه با ریسک‌های مشترک بین‌المللی نظیر پول‌شویی و تروریسم و همچنین اعمال روش‌های مقبول بین‌المللی، نظیر بهبود شفافیت مالی از طریق گزارش دهی صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای بازل سه و IFRS و همچنین راستی‌آزمایی عملیات بانکی (Due Diligence)، قابل‌دستیابی خواهد بود.

ضریب جینی (Gini coefficient) و فاصله های درآمدی

بررسی نابرابری درآمدی و ضریب جینی در ایران

پس از پیروزی انقلاب اسلامی هر چند نوساناتی در ضریب جینی داشته ایم، ولی روند بلند مدت این ضریب نزولی بوده و در دهه اخیر به زیر 0.36 در سال 92 کاهش یافته است.

1- بررسی ها نشان می دهد، ضریب جینی از سال 48 با نرخ 0.43 شروع شده و در سال های بعد روند صعودی داشته تا اینکه در سال 54 به رقم بی سابقه 0.5 رسیده است. این میزان شکاف طبقاتی و توزیع نابرابر درآمدی در هیچ سالی سابقه نداشته است.

2- پس از پیروزی انقلاب اسلامی هر چند نوساناتی در ضریب جینی داشته ایم، ولی روند بلند مدت این ضریب نزولی بوده و در دهه اخیر به زیر 0.36 در سال 92 کاهش یافته است. شاید در چند سال اخیر به دلیل برخی سوء مدیریت ها مقداری افزایش پیدا کرده است ولیکن انتظار می رود روند رو به مثبت کاهشی آن در سال 95 و 96 محسوس باشد.

3- بررسی شاخص ضریب جینی در 45 سال اخیر نشان می دهد، اوج شکاف طبقاتی و توزیع نابرابر درآمد در ایران در سال 54 با ضریب جینی 0.5 بوده است و در این سال دهک ثروتمندترین 34 برابر فقرا درآمد داشتند که این نسبت اکنون به 10 برابر کاهش یافته است.

4- یکی از دلایل کاهش ضریب جینی پرداخت یارانه نقدی 45 هزار و 500 تومانی به همه ایرانیان است که باعث شد قدرت خرید طبقات پایین جامعه را تقویت کند و یک نوع عدالت نسبی در بخش یارانه‌ها در اقشار مختلف جامعه ایجاد کند که نشان از بهتر شدن وضعیت توزیع درآمدی در کشور دارد.

5- یکی از مهم‌ترین آثار سوء تورم، بدتر شدن الگوی توزیع درآمد در جامعه و افزایش شکاف طبقاتی به نفع گروه‌های پُردرآمد است. آمار مربوط به سهم سه دهک پائین درآمدی از کل هزینه خانوارها در مناطق شهری نیز این یافته را تأیید می‌کند؛ بنابراین تورم بالای سال‌های اخیر ایران همسو با نتایج جهانی، تأثیر نامطلوبی بر توزیع درآمد داشته است.

پژوهش خبری صدا و سیما: وجود نابرابری گسترده در توزیع درآمد به بروز فقر و افزایش دامنه آن منجر می‌شود، چراکه با فرض هر سطحی از رشد اقتصادی، نابرابری بالا در توزیع درآمد باعث ایجاد شکاف بیشتر در طبقات جامعه و گسترش فقر می‌شود. این عامل می‌تواند به آن دلیل باشد که سهم اندکی از منابع به دست آمده به اقشار محروم و طبقات پایین درآمدی می‌رسد، به علاوه سطوح بالای نابرابری در توزیع درآمد توالی رشد اقتصادی و به تبع آن فرایند کاهش نابرابری توزیع درآمد را کند می‌کند. تأثیر منفی نابرابری در توزیع درآمد بر رشد اقتصادی را می‌توان از جنبه‌های مختلف ارزیابی نمود. به عنوان مثال دسترسی به منابع اقتصادی و درآمدی در نزد گروه‌های ثروتمند و غنی جامعه متمرکز شده و این مانع از دسترسی سایر گروه‌ها به این منابع و انجام سرمایه‌گذاری توسط آنها می‌شود. نابرابری بالا در توزیع درآمد، مزایای حاصل از رشد اقتصادی می‌شود. به منظور بررسی و تحلیل سطح نابرابری توزیع درآمد روش‌های متعددی توسط آمارشناسان و اقتصاددانان معرفی شده است که یکی از مناسب‌ترین آنها محاسبه ضریب جینی می‌باشد. در این شاخص انتقال درآمد افراد غنی به افراد فقیر جامعه باعث کاهش شاخص شده و مقدار آن، به توزیع درآمد در گروه‌های میانی جامعه حساس می‌باشد. در این گزارش سعی شده است ضمن ارائه تعریف اجمالی از این شاخص به بررسی این شاخص در قبل و بعد از انقلاب پرداخته و در نهایت برخی علل تغییرات این شاخص را بررسی کرده ایم. این گزارش می‌تواند دستمایه گزارش‌هایی برای روز جهانی ریشه‌کنی فقر در 26 مهرماه باشد.

ضریب جینی یک شاخص آماری بین صفر و یک می‌باشد. ضریب جینی صفر اشاره به برابری کامل توزیع درآمدها دارد چرا که افراد یا خانوارها دارای درآمد یا مخارج کاملاً یکسانی هستند، در مقابل ضریب جینی یک حاکی از نابرابری کامل در توزیع درآمدها یا مخارج می‌باشد، چرا که تنها یک فرد یا یک طبقه تمام درآمد را به خود اختصاص می‌دهد از دیدگاه مهندسی ضریب جینی بر اساس منحنی لورنز تعریف می‌شود.

مزایای ضریب جینی:

با استفاده از جینی می‌توان تفاوت در کمیت خدمات رفاه اجتماعی و سیاست‌های حقوق و دستمزد را بهتر درک کرد. یکی از مزایای نمودار جینی این است که برای استان‌های مختلف یک کشور نیز قابل استفاده است یا برای مقایسه بین شهرنشینان و روستانشینان. جینی اصول مخصوص به خود را دارد مثلاً در آن نامی از اشخاص پردرآمد یا کم درآمد برده نمی‌شود استفاده از ضریب جینی می‌توان تفاوت در کمیت خدمات رفاه اجتماعی و سیاست‌های حقوق و دستمزد را بهتر درک کرد. البته باید دانست که ضریب جینی گاهی اوقات ممکن است گمراه‌کننده باشد بخصوص زمانی که می‌خواهیم مقایسه‌های سیاسی بین کشورهای بزرگ و کشورهای کوچک انجام دهیم.

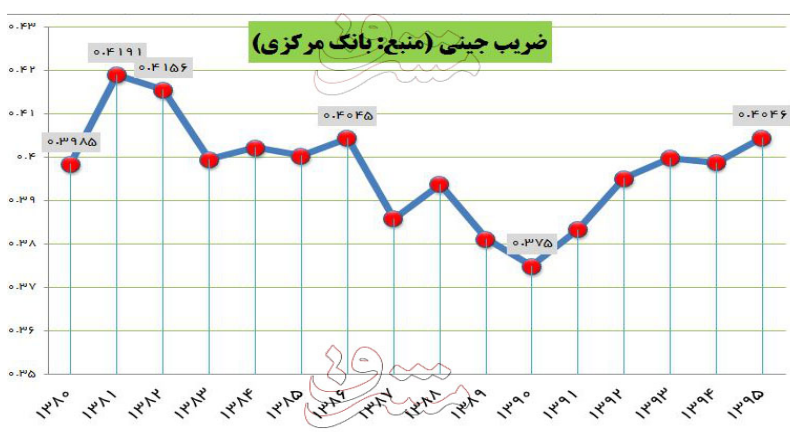
معایب ضریب جینی:

ضریب جینی نابرابری درآمد را اندازه گیری می کند اما نابرابری های فرصت را اندازه گیری نمی کند. ضریب جینی یک واحد اندازه گیری پراکندگی آماری است که معمولاً برای سنجش میزان نابرابری در توزیع درآمد یا ثروت در یک جامعه آماری استفاده می شود.

بر اساس گزارش بانک مرکزی؛

ضریب جینی در سال ۹۵ به بدترین وضعیت دهه اخیر رسید+ جدول

ضریب جینی در سال ۱۳۹۵ به عدد ۰/۴۰۴۶ افزایش یافت که بالاترین رقم از سال ۱۳۸۲ تاکنون است. به عبارت ساده تر، وضعیت شکاف طبقاتی در سال ۱۳۹۵ به بدترین شرایط خود از سال ۱۳۸۲ بدین سو رسیده است. **سرویس اقتصاد مشرق -** بانک مرکزی سرانجام از آمار شاخص ضریب جینی در سال ۱۳۹۵ رونمایی کرد، البته احتمالاً چون این آمار به مذاق دولتی ها خوش نمی آید، برخلاف سایر آمارها و گزارشها، بانک مرکزی خبر انتشار ضریب جینی را به طور رسمی منتشر نکرد. با این حال، به تازگی در بانک اطلاعات سری های زمانی اقتصادی (TSD) رقم شاخص ضریب جینی مربوط به سال ۱۳۹۵ درج شده است. ضریب جینی از شاخص های مهم اندازه گیری نابرابری توزیع درآمد می باشد. اندازه این شاخص بین صفر (معرف جامعه ای با برابری کامل توزیع درآمد) و یک (نمایانگر عدم برابری توزیع درآمد در جامعه) تغییر می کند. بر اساس گزارش بانک مرکزی، شاخص ضریب جینی در سال ۱۳۹۵ به عدد ۰/۴۰۴۶ افزایش یافت که بالاترین رقم از سال ۱۳۸۲ تاکنون است. به عبارت ساده تر، وضعیت شکاف طبقاتی در سال ۱۳۹۵ به بدترین شرایط خود از سال ۱۳۸۲ بدین سو رسیده است.

مطابق گزارش بانک مرکزی، شکاف طبقاتی از پایان دولت اصلاحات تا سال ۱۳۹۰ روند نزولی داشت اما از سال ۱۳۹۱ بدین سو روند آن صعودی شده و در دولت یازدهم به اوج خود رسیده است.

دیگر شاخص سنجش توزیع درآمد، نسبت هزینه دهک دهم (ثروتمندترین) به دهک اول (فقرترین) می باشد و هر چه این نسبت بالا باشد نشان دهنده نابرابری بیشتر است.

بر اساس گزارش بانک مرکزی، نسبت سهم ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین افراد در مناطق شهری کشور در سال ۱۳۹۵ به بدترین نقطه خود در یک دهه اخیر یعنی از ۱۳۸۶ به این طرف رسیده است به

طوری که ۱۰ درصد ثروتمندترین افراد جامعه ۱۴/۴ برابر ۱۰ درصد فقیرترین، از درآمدهای جامعه سهم برده‌اند.

این آمار نشان می‌دهد سهم پولدارها از درآمدهای کشور در دولت یازدهم، سال به سال بیشتر شده و سهم فقرا به همان مراتب، کمتر شده است.

<https://www.mashreghnews.ir/.../> ضریب-جینی-در-سال-۹۵-به-بدتر.

صکوک (sukuk) چیست؟

صکوک نوع بانکداری حلال به سبک معاملات اسلامی است که قرن ها در کشورهای اسلامی متداول است و در حال حاضر در کشورهای غیر اسلامی نیز جزء معاملات مورد قبول بانکداری جهانی انجام میشود ، مقدار سود مشارکت کنندگان از منافع معاملات در تولید ، امورصنعتی ، تجارت ، کشاورزی و تا 19 مورد است که در جدول صفحه 20 این مقاله آمده است ، در دین اسلام بهره های بانکی در ایران حرام بوده و مصداق

www.iqna.ir/.../ قرآن-و-روایات-هر-نوع-قرض-با-شرط-بهره-را-حرام-می-...

ربا که تقریباً معادل واژه انگلیسی "usury" است اصطلاحی در قرآن است که به معنی سود ظالمانه در معامله یا تجارت است. ربا چندین بار در قرآن در سوره‌های بقره، آل عمران، نساء و روم به شدت مورد انتقاد قرار گرفته‌است و تنها گناهی است که از آن به عنوان "جنگ با خدا" نام برده شده‌است، از این رو، چون نوع ربا خواری، در جامعه بیش تر مایه بدبختی و بیچارگی مردم است، با عنوان (جنگ با خدا و رسول) در قرآن مطرح شده. زیرا (مستضعفان) در گنای الهی قرار دارند و پیوسته مورد مهر و عنایت خداوند هستند و در نتیجه، کسانی که کوشش دارند بر (استضعاف) آنان بیفزایند، با خدا و رسول، اعلام ستیز کرده‌اند. از این روی، در آیه بقره/سوره ۲، آیه ۲۷۵-۲۷۶ از سوره بقره می‌خوانیم: (الذین یاکلون الربا لا یقومون الا کما یقوم الذی یتخبطه الشیطان من المس. ذلک بانهم قالوا انما البیع مثل الربا. و احلّ الله البیع و حرّم الربا. فمن جاءه موعظة من ربّه فانتهی، فله ما سلف و امره الی الله. و من عاد فاولئک اصحاب النار هم فیها خالدون. یمحق الله الربا و یربّی الصدقات. والله لا یحبّ کلّ کفار اثمی.) کسانی که ربا می‌خورند، در جامعه برنخیزند، مگر مانند دیوانگان. این دیوزدگی از آن جهت است که آنان گفتند، دادوستد هم، چون رباست! نه چنان است که گفتند، چون خداوند دادوستد را حلال کرده و ربا را حرام ساخته، پس هرکس که پندی از خداوند به او آید و ترک رباخواری کند، آنچه را که پیش از این خورده مال خود اوست و کار او با خداست و هرکس که رباخواری را از سرگیرد و باز گردد، آنان دوزخی هستند که در آن جاودانند. خداوند مال رباخوار را کم می‌کند و مال صدقه را زیاد می‌کند و خداوند هر بزهکار ناسپاس را دوست ندارد. در این دو آیه، رباخواران در میان جامعه، به کسانی همانند شده‌اند که حرکات مستقیم ندارند و مانند دیوانگان، رفتارهای ناهنجاری از خود نشان می‌دهند؛ یعنی، اوضاع را بر هم می‌زنند، و در جاده مستقیم رهسپار نیستند.

گروه اجتماعی - عضو شورای فقهی بانک مرکزی با اشاره به نظریه جدیدی که در آن قرض سرمایه گذاری را ربا نمی‌داند، آن را با ادله قرآنی و روایی و عقلی رد کرد و بیان کرد: قرآن و روایات هر نوع قرض با شرط بهره را حرام می‌داند.

به گزارش ایکننا از قم، حجت‌الاسلام والمسلمین موسویان شب گذشته در نشست علمی بررسی نظریات پیرامون ربا که به همت مرکز تخصصی تفسیر در مدرسه علمیه امام کاظم(ع) برگزار شد گفت: تا ۱۵۰ سال پیش بحث ربا بیشتر در معامله مطرح بود؛ در زمینه قرض با بهره بین شیعه و سنی هیچ اختلافی نبود؛ از زمانی که صنعت بانک وارد کشورهای شرقی شد دانشمندان مسلمان با چالش بزرگی مواجه شدند. وی افزود: از سویی مشاهده می‌شد که بانک عامل رشد و توسعه و خدمات مختلف اقتصادی به توسعه کشورها شده است و سرمایه را کد مردم را به سرمایه‌های مولد مبدل می‌کند ولی از دیگر سوی با این مشکل مواجه شدند که بانک بر اساس قرض با بهره در بحث اخذ و وام دهی رفتار می‌کند. عضو شورای فقهی بانک مرکزی بیان کرد: ربا از منظر قرآن جزو گناهان کبیره است؛ تعابیر خاص قرآن در خصوص ربا به حدی است که علامه طباطبایی بیان می‌کردند که پس از کفر چنین تعبیراتی در خصوص مسأله دیگری در قرآن وجود ندارد. استاد فقه اقتصاد حوزه بیان کرد: احکام عبادات از حیث فلسفه با هم متفاوت است زیرا فلسفه بسیاری از عبادات بر بندگان مشخص نیست؛ ولی در باب معاملات

بر اساس روایات به خصوص روایت تحف العقول، الزمات و محرمات بر اساس الزمات و مفسده است؛ یعنی معیار حرام ها و حلال ها در باب معاملات، مفساد و مصالح است. ربوی بودن یا نبودن معاملات بانکی، وی افزود: حال این سوال برای عالمان مسلمان ایجاد شد که بانکی چنین رونق اقتصادی ایجاد کرده است، چرا باید حرام شده و تحریم شود؟ این سوال ایجاد شد که شاید در بخشی از ماجرا، اشتباه با ما باشد.

وی اظهار کرد: در اینجا برخی از بزرگان اهل سنت از جمله محمد عبده و به خصوص رشید رضا در ادامه تفسیر المنار و کتاب الربا فی المعاملات فی اسلام به این نکته تصریح کرد مسلمانان در زمینه مصادیق ربا دچار اشتباه تفسیری شده اند و هر معامله و نوع بهره ای حرام نیست. وی بیان کرد: رشید رضا گفت که ما قرض با بهره را به اشتباه به ربا تعبیر کردیم؛ وی بیان کرد که آنچه در قرآن به ربا تصریح شده است گرفتن زیاد برای تمدید مدت بدهی است؛ وی گفت که خداوند در قرآن چنین ربایی را حرام دانست ولی قرض با بهره در قرآن بیان نشده است و وی روایات را نیز مورد خدشه سندی قرار داد. افکار رشید رضا به سرعت مورد استقبال قرار گرفت موسویان گفت: پس از این دیدگاه که به خاطر عظمت نام رشید رضا به خاطر تفسیر المنار در میان اهل سنت، این دیدگاه مورد توجه قرار گرفت؛ مراجعات علامه به المنار نیز مکرر بوده است و ایشان به این تفسیر توجه داشتند و آن را بارها مرور کردند. وی اظهار کرد: پس از طرح این بحث دولت مصر از این نظریه حمایت کرد و تجار و بانکداری ها نیز از این بحث استقبال کردند ولی عالمان دیگری در مصر از جمله محمد ابوزهره این نظریه را به شدت نقد کردند.

وی افزود: دیدگاه دوم آن بود که ربا به معنی بهره های فاحش است؛ یعنی بهره با نرخ های عادلانه ربا نیست و آنچه در اسلام به ربا تعبیر شده است نرخ ربای فاحش است؛ این گروه استدلال های خاصی برای خود دارند و عمدتاً به این بحث استناد می کنند که اگر ربا به عنوان ظلم تحریم شده است، باید ظلم را از بین برد که این ظلم در واقع نرخ بهره فاحشی است که قرض گیرنده توان پس دادن آن را نداشته باشد. این نظریه پرداز اقتصاد اسلامی اظهار کرد: دیدگاه دوم که در مقابل آیات قرآن بود دوام نیاورد زیرا قرآن بیان می کند که هر نوع زیاده خواهی در مقابل قرض حرام است. وی گفت: در این میان دیدگاه دیگری مطرح شد که در میان عالمان اهل سنت و شیعه مطرح است و گروهی از اقتصاددانان و حقوق دانان نیز به این دیدگاه گرویدند و گذشته از عالمان دینی و حتی برخی از اقتصاددانان کشور نیز این مساله را مطرح کردند. موسویان بیان کرد: این نظریه در خصوص ربا در زمینه اقتصادی و تجاری بود؛ برخی از اقتصاددانان و حقوق دانان بر این باور هستند که آنچه در قرآن نسبت به ربا عنوان شده است در واقع قرض های مصرفی است که مردم آن را اخذ می کنند و وام در امور سرمایه گذاری، ربا نیست. طرح مساله حرام نبودن ربای سرمایه گذاری وی گفت: اگر این دیدگاه را بپذیریم که بهره در امور سرمایه گذاری ربا نیست دیگر نیازی به بانکداری اسلامی و بانکداری بدون ربا نیست؛ بلکه می توانیم بگوییم که بانکداری غربی بدون ربا است

موسویان بیان کرد: این زمینه می گویند که بانک ها می توانند وام های مصرفی مردمی را به شکل قرض الحسنه به مردم بدهند و وام های سرمایه های گذاری را با بهره اعطا کنند که البته بانک ها نیز از آن

استقبال می کنند. وی با ذکر این مطلب که این نظریه ابتدا از سوی عالمان مسیحی مطرح شد یادآور شد: فردی به نام کالوین در دوران رشد صنعتی شدن اروپا این نظریه را مطرح کرد که پول عقیم نیست و اگر به سرمایه تبدیل شود، بازدهی دارد و صاحب پول حق دارد در بازدهی مشارکت داشته باشد؛ این دیدگاه در میان اهل سنت طرفدار پیدا کرد. (نظیر صکوک) وی افزود: تا آن زمان بانکداری در حوزه فعالیت یهودیان بود ولی پس از این نظریه مسیحیان نیز در بانکداری حضور یافتند؛ ۱۰۰ سال پیش که بانکداری در میان مسلمانان نیز رواج یافت، برخی از عالمان مسلمان تصور کردند که می توانند از این دیدگاه استفاده کنند. وی اظهار کرد: رشید رضا این دیدگاه را مطرح کرد که در قرض های سرمایه گذاری که ارزش افزوده وجود دارد، ربا وجود ندارد؛ شیخ محمد شلتوت، سید محمد طنطاوی از جمله کسانی بودند که این بحث را مطرح کردند. موسویان بیان کرد: در این زمینه برخی از اساتید حوزه نیز این بحث را در محافل علمی مورد نقد و بررسی قرار دادند و در میان اقتصاددانان ما نیز افرادی از جمله کسانی که امروز در جایگاه مشاور در کشور فعالیت دارند نیز این اعتقاد را دارند که قرض ربا بیشتر در خصوص مسایل مصرفی است؛ از جمله فقهایی که در این خصوص این بحث را پذیرفته است آیت الله صانعی است.

هفت دلیل برای عدم حرمت ربای سرمایه گذاری وی گفت: وقتی آرای این گروه را بررسی می کنیم به هفت دلیل می رسیم؛ اولین دلیل آنها آن است که ربا در اسلام، در خصوص قرض مصرفی است زیرا ربا در سرمایه گذاری در دوره های بعدی ایجاد شد و در زمان صدر اسلام، تنها قرض نیازمندان و مصرفی مطرح بود. وی افزود: نکته دومی که این گروه مطرح می کنند آن است که می گویند آیات ربا در خصوص قرض مصرفی است؛ نکته سوم نیز در زمینه فلسفه ربا است؛ اقتصاددانان و حقوق دانان به این مساله استناد می کنند که فلسفه تحریم ربا به دلیل ظلم است ولی در قرض سرمایه گذاری، ظلمی انجام نمی شود. موسویان اظهار کرد: نکته دیگری که این گروه در استدلال عدم حرمت ربای سرمایه گذاری عنوان می کنند آن است که ربا به عنوان اکل مال به باطل در قرآن یاد شده است که این مساله در قرض مصرفی رخ می دهد؛ همچنین ظهور و بروز آیات مرتبط به ربا را نیز مرتبط به قرض مصرفی می دانند؛ همچنین بیان می دارند که سیره عقلا بر قرض سرمایه گذاری وجه ممنوعه ای روا نداشته است. این نظریه پرداز اقتصاد اسلامی گفت: از جمله استدلالات قرآنی این گروه آن است که در قرآن صرف ربا حرام اعلام شده است ولی توضیحی در خصوص انواع ربا داده نشده است و به همین خاطر می توانیم در خصوص ادله مجمل به قدر متقین آنها اخذ شود. وی گفت: رشید رضا در این خصوص مطلبی را به طنز بیان می کند که ربای سرمایه گذاری چه ظلمی است که هم ظالم خوشحال است و هم مظلوم؟ زیرا وقتی به کسی قرضی داده می شود که وی با این قرض به ثروت می رسد می تواند مقداری از سود را به وام دهنده بدهد و این مساله عین عدل است.

رد همه دلایل این گروه موسویان بیان کرد: نکته مهم این است که همه این استدلالات دارای جواب و نقد است؛ زیرا اگر به تاریخ صدر اسلام دقت کنیم می بینیم که در همان صدر اسلام، هم بحث قرض مصرفی و هم قرض سرمایه گذاری مطرح بود. وی با ذکر این مطلب که قرض های سرمایه گذاری نیز در آن زمان مطرح بود بیان کرد: مفسران صدر اسلام نیز در خصوص آیه شریفه «فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ

وَرَسُولِهِ ۖ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ» این نکته را بیان منظور قرآن در خصوص قرض‌های مصرفی و سرمایه‌گذاری دانست. وی افزود: به طور کلی وقتی بحث از رؤس اموال می‌شود به معنی قرض سرمایه‌گذاری است؛ گذشته از آن، شان نزولی که در خصوص این آیه مطرح شده است، مرتبط به ربای بنی ثقیف است که این قوم از مابه‌ازای دو ربای سرمایه‌گذاری ارتزاق می‌کردند. وی گفت: اگر روایات ربا را بررسی کنیم می‌بینیم که سه گروه روایت در خصوص ربا وجود دارد که برخی از آنها در خصوص مطلق قرض عنوان شده است ولی در برخی از روایات به خوبی بیان می‌کند که منظور کلام معصوم (ع) کاملاً ناظر به قرض سرمایه‌گذاری بوده است. وی اظهار کرد: به طور کلی ائمه ما هر نوع معامله‌ای که در آن شرطی برای بهره‌گرفته‌می‌شد را در هر حالی حرام می‌دانستند و روایات زیادی نیز در این زمینه وجود دارد.

اجاره اوراق یکی از مهمترین انواع صکوک معرفی شده صکوک اجاره است. صکوک اجاره اوراق بهاداری است که دارنده آن به صورت مشاع مالک بخشی از دارایی است که منافع آن بر اساس قرارداد اجاره به مصرف‌کننده یا بانی واگذار شده است. در صکوک اجاره حق استفاده از منافع دارایی یا مجموع‌های از داراییها در برابر اجاره بها از مالک به شخص دیگری منتقل می‌شود. مدت قرارداد اجاره مشخص است و میتوان اجاره بها را در ابتدای دوره، انتهای دوره یا سررسیدهای ماهانه، فصلی یا سالانه پرداخت کرد. از آنجا که صکوک اجاره اوراق بهاداری است که بیانگر مالکیت مشاع فرد است میتوان آن را در بازار ثانویه و به قیمتی که به وسیله عاملهای بازار تعیین می‌شود معامله نمود

مرابحه اوراق یکی از انواع قرارداد بیع، **بیع مرابحه** است که از زمانهای قدیم بین مردم رایج بوده و مقصود از آن بیعی است که **فروشنده (بایع)** قیمت تمام شده کالا اعم از قیمت خرید و هزینه‌های حمل و نقل و نگهداری و سایر هزینه‌های مربوطه را به اطلاع مشتری میرساند، سپس تقاضای مبلغ یا درصدی اضافی به عنوان سود مینماید. به عنوان مثال، اعلان میکند این کالا را به هزار تومان خریده است و حاضر است به 1100 تومان یا با 10 درصد سود به مشتری بفروشد (در مدت معلوم برابر قرارداد)، در بیع مرابحه چنانچه بایع در بیان قیمت خرید یا هزینه‌های مربوطه دروغ بگوید مشتری خیارفسخ پیدا میکند. بیع مرابحه میتواند به صورت نقد یا نسبه منعقد شود و در صورتیکه نسبه باشد به طور معمول نرخ سود آن بیشتر است.

استصناع اوراق یکی از ابزارهای مالی که در برخی از کشورهای اسلامی از مرحله فکر گذشته و چند سالی است به مرحله اجرا نیز رسیده اوراق بهاداری است که بر اساس قرارداد استصناع (**سفارش ساخت**) طراحی شده است. واژه استصناع در لغت از باب استفعال از ماده صنع است و به معنای طلب و سفارش ساخت چیزی است و در استعمال عرفی عبارت است از اینکه کسی ساخت شیء را از صنعتگر یا بررسی انواع اوراق صکوک در بانکداری اسلامی 27 هنرمندی تقاضا نماید و در اصطلاح فقهی و حقوقی، استصناع قراردادی است که به موجب آن یکی از طرفین قرار داد، در مقابل مبلغی معین، ساخت و تحویل چیز مشخصی را در زمان معین نسبت به طرف دیگر برعهده میگیرد. نکته در قرارداد استصناع وجود دارد که آن را از سایر قراردادها متمایز میکند، نخست اینکه در قرارداد استصناع به طور معمول کالای

موردنظر (موضوع استصناع) موجود نیست (مبتنی بر ارائه طرح است) و سازنده در آینده آن را ساخته و تحویل میدهد، دوم اینکه در قرارداد استصناع تهیه مواد اولیه و لوازم کار برعهده سازنده است و سوم اینکه به طور معمول در زمان انعقاد قرارداد کل ثمن پرداخت نمیشود بلکه بخشی از آن به عنوان پیش پرداخت داده میشود و بخش دیگر به صورت دفعی یا تدریجی تا زمان تحویل کالا پرداخت میگردد گاهی بخشی از آن به بعد از تحویل هم منتقل میشود.

مشارکت صکوک یکی از مهمترین انواع صکوک معرفی شده **صکوک مشارکت** میباشد. صکوک مشارکت در حقیقت اوراق بهاداری است که دارنده آن به صورت مشاع، مالک بخشی از منافع است که ناشی از اجرای یک طرح یا پروژه سرمایه گذاری است. مدت قرارداد مشارکت مشخص است و می توان سود اوراق را در ابتدای دوره، انتهای دوره با سررسیدهای ماهانه، فصلی یا سالانه پرداخت نمود. از آنجا که صکوک مشارکت اوراق بهاداری است که بیانگر مالکیت مشاع فرد است میتوان آن را در **بازار ثانویه** و به قیمتی که توسط عوامل بازار تعیین میشود معامله کرد. این نوع صکوک نیز همانند برخی ابزارهای مالی در برخی از کشورهای اسلامی به مرحله اجرا رسیده و چند سالی است مورد استفاده قرار میگیرد. ایران و سودان از پیشگامان انتشار اینگونه اوراق بودهاند. در ایران قانون حاکم بر این اوراق قانون اوراق مشارکت مصوب 1376 میباشد.

مضاربه اوراق مضاربه در لغت یعنی **تجارت با سرمایه دیگری** و در اصطلاح عبارت است از اینکه شخصی (مالک مالی (سرمایه) را به دیگری (عامل) بدهد و در مقابل سهم معینی از سود آن سرمایه را بگیرد، سود اوراق مضاربه به طور کامل به سود فعالیت تجاری بستگی دارد (طرح لازم دارد). سود فعالیت تجاری نیز گرچه تا حدودی قابل پیشبینی است، اما در عمل تابع عوامل مختلفی است که احتمال دارد مغایر با پیشبینی درآید. در نتیجه سود اوراق کاملاً متغیر است و در پایان دوره مالی قطعی میشود. علمای شیعه برخلاف (مجله اقتصادی سال سیزدهم شماره های 3 4) اهل تسنن **عقد مضاربه را منحصر در تجارت میدانند**، به همین جهت در ایران این عقد تنها در تجارت منعقد میگردد.

سلم صکوک مفهوم سلم به نوعی از فروش اطلاق میشود که در آن فروشنده بهای کالا را پیشاپیش به صورت نقد دریافت میکند و در مقابل تعهد مینماید که کالای مشخص شده را در تاریخ معینی در آینده به خریدار تحویل دهد، بنابراین پرداخت وجه نقداً (آنی) انجام میشود، اما تحویل کالا برای مدت مشخصی به تعویق میافتد. **صکوک سلم** بعد از صکوک اجاره بیشترین حجم انتشار صکوک را به خود اختصاص داده است. انتشار صکوک سلم، از چند جنبه برای شرکتها و بانکها مفید است. صکوک سلم بسیاری از بانکها و شرکتها را قادر میسازد تا از طریقی استفاده از ابزارهای مبتنی بر حجم بالایی از دادوستد مبتنی بر قرارداد مباحه را بکاهند.

اوراق منفعت یکی دیگر از اوراق بهاداری که برای پرکردن خلأ حاصل از حذف اوراق قرضه، در بازار مالی اسلامی پیشنهاد شده **ورق منفعت** سند مالی بهاداری است که بیانگر مالکیت دارنده آن بر مقدار معین خدمات یا منافع آینده از یک دارایی بادوام است که در ازای پرداخت مبلغ معینی به وی منتقل شد

مانند گواهی حق اقامت در هتل معین برای روز معین، حق استفاده از خدمات آموزشی دانشگاه برای ترم یا سال معین، حق استفاده از یک ساعت پرواز برای مقصد معین و حق استفاده از خدمات حج یا عمره برای سال معین. مزارعه اوراق 8. - 1-3 اوراق مزارعه از ابزارهای مالی است که میتوان بر اساس قراردادهای شرعی طراحی نمود و در بازارهای اسلامی مورد استفاده قرار داد. مزارعه در اصطلاح قراردادی است که به موجب آن یکی از طرفین قرارداد زمینی را برای مدت معین در اختیار دیگری قرار میدهد که در آن زراعت کرده و حاصل را با هم تقسیم کنند. در قرارداد مزارعه، صاحب زمین را مزارع و کسی که روی زمین کار میکند را عامل یا زارع میگویند. صاحب زمین لازم نیست شخصاً مالک زمین باشد، بلکه اگر وکیل یا ولی مالک نیز باشد کفایت میکند

مساقات اوراق 9. - 1-3 اوراق مساقات اوراق بهاداری میباشد که بر اساس قرارداد مساقات طراحی شده است ناشر اوراق مساقات با واگذاری اوراق وجوه متقاضیان اوراق را جمعآوری کرده با آن وجوه باغات قابل بهره‌برداری را خریداری سپس به وکالت از طرف دارندگان اوراق به قرارداد مساقات به باغبانان واگذار مینماید تا به آنها رسیدگی کنند و در پایان محصول به‌دست آمده را با هم تقسیم نمایند، در این اوراق دارند نه اوراق قش مالک، ناشر نقش وکیل و باغبان نقش عامل در قرارداد مساقات را ایفا میکنند و اوراق مساقات سند مالکیت مشاع دارندگان اوراق بر باغات معین است. جعاله اوراق. 10 - 1-3 اوراق جعاله، اوراق مالکیت مشاع دارایی (کار، خدمت یا کالایی) است که بر اساس قرارداد جعاله تعهد انجام و تحویل شده است. پس (از پایان عمل موضوع قرارداد جعاله)، صاحبان اوراق، مالک مشاع نتیجه عمل خواهند بود. نتیجه عمل ممکن است خدمت یا دارایی فیزیکی باشد. اوراق جعاله کاربردهای متنوع دارد

رهنی اوراق. 11 - 1-3 اکثر تسهیلات اعطایی از طرف بانکهای بدون ربا قابل تبدیل به اوراق بهادار هستند، اما از این میان تسهیلات فروش اقساطی و اجاره به شرط تملیک به دلایل زیر از اولویت برخوردارند: این تسهیلات دارای بازدهی ثابت و معین هستند و برای افراد ریسک‌گریز و برای تبدیلکردن دارایی های بانکی به اوراق بهادار آغاز مناسبی به حساب می‌آیند. در این تسهیلات یا دارایی تا پرداخت آخرین اجاره بها در مالکیت بانک میماند یا بانک میتواند معادل آن را به‌عنوان رهن دریافت نماید، بنابراین این تسهیلات از کمترین ریسک برخوردارند. این تسهیلات دارای زمانبندی کاملاً مشخص بوده و 30 مجله اقتصادی سال سیزدهم شماره‌های 3 و 4 و بانکها میتوانند متناسب با شرایط بازار، بسته‌های مناسب تسهیلات را از جهت سررسید انتخاب و به بازار عرضه نمایند. مشتقه اوراق. 12 - 1-3 مشتقهها قراردادی بین دو یا چند طرف است که پرداختهای آن بر اساس موقعیت سنجی تعیین میشود. در واقع مشتقه ها ابزارهایی برای کاهش یا انتقال ریسک به شمار می‌آید. برخی از مهمترین گونه های مشتقه ها عبارتند از: **قرارداد سلف، آینده قرارداد، قرارداد معاوضه، قرارداد اختیاروغیره 1-4. ... ریسک اوراق صکوک ریسک تعریف 1. - 1-4** فرهنگ و بستر درحالی ریسک را در معرض خطر قرار گرفتن تعریف نموده که ریسک در اصطلاح عبارت است از امکان تفاوت بازده از مقدار مورد انتظار. در مورد سرمایه‌گذاری هم، ریسک یعنی احتمال اینکه بازده واقعی (برحسب ریال یا درصد) از بازده مورد انتظار

مقاوت شود. تغییر مهمترین عامل ایجاد ریسک است و از آنجا که تغییر همیشه وجود دارد و نیز دامنه آن روزبهر روز گسترش مییابد، پس ریسک نیز همواره وجود دارد و روزبهر روز بر اهمیت آن نیز افزوده میشود. البته در برخی مواقع ریسک را به صورت تغییر نامطلوب در بازدهی تحقق یافته تعریف مینمایند. به عبارت دیگر، تنها تغییرات رو به پایین بازدهی ریسک تلقی میشود. ریسک در نظام مالی اسلامی نیز مانند نظام مالی متعارف وجود دارد. در حالت کلی میتوان گفت صکوک به عنوان نماینده ابزارهای مالی اسلامی، به صورت ذاتی نسبت به سایر ابزارهای مالی از ریسک بیشتری برخوردار است.

بحرانهای مالی ناشی از ریسکهای اوراق بهادار یا یک نوع ابزار مالی در کشور میتواند به راحتی زنجیرهای از بحرانها را در گستره بزرگی از کشورها ایجاد نماید، مانند بحران ناشی از وامهای رهنی در آمریکا در اواخر سال 2007 که بازارهای مالی دنیا را با مشکلات بسیاری مواجه کرد. همین موضوع موجب گردیده توجه و حساسیت نسبت به بازارهای مالی نیز بیشتر شود. در جهان اسلام نیز در سالهای اخیر با درک نیاز به توسعه بازارها و ابزارهای مبتنی بر شریعت اسلامی که متناسب با اصول اسلامی باشد، بازارهای مالی اسلامی با سرعت بسیار زیادی در حال توسعه و تجهیز هستند. صکوک نیز ابزاری جدید برای تأمین مالی بوده که این ابزار آزمون شده و مناسب برای فرآیند تأمین مالی اسلامی است. با توجه به رونق استفاده از این ابزار در سایر کشورهای اسلامی و به ویژه در کشورهای همسایه ایران، انتشار صکوک میتواند روشی مناسب برای ترمیم مالی باشد. با توجه به تحریمهای مالی و اقتصادی و محدودیتهای نهادها و شرکتهای ایرانی برای دسترسی به بازار سرمایه بین المللی، ایجاد و توسعه این ابزار باید از اولویتهای اصلی دولت و نهادهای تصمیم گیرنده باشد. با توجه به آنچه که شرح داده شد، میتوان گفت برنامه ریزی و ایجاد بسترهای ضروری است استفاده از صکوک به عنوان نوآوری صورت گرفته در زمینه تأمین مالی اسلامی تلقی شود.

پول دیجیتالی چیست؟

ارز دیجیتال یا Cryptocurrency یک فرم از پول الکترونیکی است. بیشتر ارزهای دیجیتال به منظور امنیت بیشتر، حذف واسطه ها و ناشناس بودن طراحی شده اند. ارزهای دیجیتال، ارزهایی هستند که از رمزنگاری برای انتقال در اینترنت استفاده می کنند، رمزنگاری های ارزهای دیجیتال غیرقابل هک و پیگیری هستند. ابتدا رمزنگاری در جنگ جهانی دوم برای انتقال پیام و فرمان های نظامی مورد استفاده قرار گرفت. در عصر دیجیتال، ریاضیات و علوم کامپیوتر برای امنیت ارتباطات، اطلاعات و انتقال پول مورد استفاده قرار گرفته اند. اولین ارز دیجیتال بیت کوین است که در سال ۲۰۰۹ ایجاد شد و اکنون پادشاه دنیای ارزهای دیجیتال است. در چند سال گذشته ارزهای دیجیتال زیادی معرفی و عرضه شده اند. در حال حاضر حدود ۹۰۰ ارز دیجیتال در بازارهای جهانی تجارت می شود.

ارزهای دیجیتال چگونه کار می کنند؟

ارزهای دیجیتال از فناوری غیرمتمرکز استفاده می کنند و به کاربران امکان پرداخت امن و ذخیره پول را بدون نیاز به ثبت نام یا استفاده از بانک ها و سازمان های واسطه می دهند. اکثر ارزهای دیجیتال روی

پایگاه داده توزیع شده ای به نام بلاک چین اجرا می شوند. بیشتر واحد های اصلی ارز دیجیتال (به جز توکن ها) توسط یک فرآیند به نام استخراج یا ماین تولید می شوند.

ارزهای دیجیتال مشهور به شرح زیر است:

- **بیت کوین:** بیت کوین اولین و محبوب ترین ارز دیجیتال است. بیت کوین توسط فردی (یا افرادی) ناشناس به نام ساتوشی ناکاموتو در سال ۲۰۰۹ عرضه شد. ارزش کل بازار بیت کوین اکنون بیش از ۷۰ میلیارد دلار است.
- **اتریوم:** در سال ۲۰۱۵ توسعه یافته است، اتریوم بلاک چین مخصوص خود را دارد به همین دلیل به آن بلاک چین دوم هم گفته می شود. اتریوم فقط یک روش پرداخت نیست. روی بلاک چین اتریوم، قرارداد های هوشمند غیرمتمرکز اجرا می شود. بیش از ۹۰ درصد توکن های موجود روی پلتفرم اتریوم فعالیت می کنند.
- **ریپل:** ریپل یکی دیگر از پلتفرم های غیرمتمرکز مشهور است. ریپل در سال ۲۰۱۲ با هدف ایجاد ظرفیت تراکنش های بالا عرضه شد.
- **لایت کوین:** این ارز با تغییراتی در بیت کوین مانند انجام سریع تر تراکنش ها و استخراج راحت تر، در سال ۲۰۱۳ عرضه شد.

مشکلات ارز دیجیتالی

۴ مشکل بزرگ ارزهای دیجیتال | بررسی و تحلیل راه حل ها

<https://arzdigital.com/top-4-cryptocurrency-problems/>

اگر چه فناوری بلاک چین راه طولانی را طی کرده است، هنوز هم باید به آن ادامه دهند. چهار مسئله بزرگ در بلاک چین و ارزهای دیجیتال وجود دارد که باعث شده بعضی از افراد و شرکت ها، راه های سنتی را با وجود مشکلات زیاد ترجیح دهند. حوزه توسعه بلاک چین یکی از حوزه هایی است که خلاقیت و تعهد هرگز در متوقف نمی شود و به همین دلیل، از نظر بسیاری از کارشناسان به زودی این مسائل حل خواهند شد:

(۱) مقیاس پذیری

وقتی از مشکلات ارزهای دیجیتال صحبت می کنیم اولین و مهمترین کلمه ای که به ذهن می آید، مقیاس پذیری است. ظرفیت معاملات و تراکنش های بیت کوین در ماه های اخیر آزمایش شده است و نتایج آن امیدوار کننده بوده است. بله، مسئله مقیاس پذیری یک مشکل بزرگ است، اما تنش و شایعه درباره آن به همان اندازه بد است که منجر به ترس مردم و فروش ارز، تغییرات پروتکل رقابتی و سردرگمی کاربران جدید می شود. خوشبختانه، این مسئله مورد تمرکز توسعه دهندگان است و پروژه پلاسما که قبلا خبرش را

منتشر کردیم هم به زودی برای حل این مسئله ارائه خواهد شد. همچنین بسیاری از توسعه دهندگان، اهداف خود را به بلاک چین های جایگزین که با توجه به جدیدترین فن آوری و توزیع جمعی طراحی شده اند، تغییر داده اند.

۲) تضمین مشتری

در اوایل ماه جاری، جامعه ارزهای دیجیتال از رسیدن ارزش بازار بیت کوین به پی پال خوشحال بودند. با این وجود، باز هم مسئله ریسک بازار بیت کوین نگران کننده است. اگر چه بیت کوین سهام پی پال را تحت تأثیر قرار داده است، هنوز هم ۲۱۰ میلیون کاربر دارای اکانت پی پال وجود دارد. با توجه به این، باید بدانیم که بازار ارزهای دیجیتال هنوز یک بازار فرار است. بنابراین، مردم هنوز هم از پی پال بیشتر از ارزهای دیجیتال استفاده می کنند، هر چند که فناوری و امنیت ارزهای دیجیتال بسیار پیشرفته تر است.

دو کلمه: تضمین مشتری. این مسئله در بازار ارزهای دیجیتال به سادگی امکان پذیر نیست. اگر بخواهید چیزی با بیت کوین بخرید، یا باید به طور کامل به فروشنده اعتماد کنید و یا باید به یک عامل واسطه اضافی که بتواند جلوی تقلب را بگیرد متصل شوید. نونو کوریا، مدیر عامل شرکت Utrust می گوید تیم او در حال ساخت یک راه حل ساده، در عین حال موثر بر روی پلتفرمی است که به کاربران اجازه می دهد تا به سادگی و با اطمینان، مثل پی پال و حتی راحت تر از آن بتوانند خریدهای آنلاین خود را انجام دهند. کوریا در پاسخ به این سوال که این پلتفرم در کاربردی سازی ارزهای دیجیتال چقدر موثر است گفت: “شرکت UTRUST اعتماد را برای مشتریان ارزهای دیجیتال به ارمغان می آورد. آن ها دیگر هنگام خرید با ارزهای دیجیتال ذره ای احساس خطر نخواهند کرد.

۳) نوسان

بیت کوین با واژه نوسان بیگانه نیست. اگر چه نوسان جزئی از تجارت است ولی برای حوزه ی ارز اصلا خوب نیست. این مشکل به مسئله “تضمین مشتری” که درباره آن گفتیم ارتباط مستقیم دارد. بازرگانان و مشتریان دو جزء اساسی هر معامله هستند و اگر چه بیت کوین های زیادی وجود دارد که آماده استفاده از بیت کوین خود هستند، بازرگانان تمایلی برای ریسک ندارند. سیستم استفاده شده در پلتفرم Utrust می تواند برای استفاده بیشتر مردم از ارز دیجیتال بسیار موثر باشد، اما نمی تواند مسئله نوسان را حل کند. با این حال، پروژه هایی مانند Bitshares، Waves و Tether با استفاده از فناوری بلاک چین، به ترتیب توکن هایی مانند BitUSD، WUSD و USDT، را برای ما فراهم کرده اند که با استفاده از آن ها با قیمت ثابت می توانید از آن استفاده کنید.

۴) امنیت

این یک مسئله مهم برای ارزهای دیجیتال نیست چون پروژه های بلاک چینی بارها از امتحانات امنیتی سر بلند بیرون آمده اند، اما از آنجایی که ارزهای دیجیتال همینطور به صعود خود ادامه می دهند، مسئله امنیت باید مورد توجه قرار گیرد. ما در مورد تعداد کلاهبرداری ها و طرح ها و ترفندهای طراحی شده

برای سرقت از کیف پول های آنلاین صحبت نمی کنیم. بحث ما در مورد امنیت صرافی ها است. صرافی ها به یک دروازه به دنیای ارز دیجیتال تبدیل شده اند و اکثر افرادی که قصد ورود به این حوزه ی ارز های دیجیتال را دارند حداقل یکبار به صرافی ها سرزده اند. ما همین صرافی ها نقطه ضعف متمرکز هستند که سیستم غیر متمرکز بلاک چین را نقض می کنند. صرافی Bitfinex بارها هک شده است و BTC-e هم به اتهام پولشویی مسدود شده است. با اینکه این سایت ها مبالغ به سرقت رفته را باز میگردانند، مشکلات صرافی ها را نمی توان نادیده گرفت. راه حل این است که صرافی ها غیر متمرکز (DEX) باشند. پروژه های سورس باز مانند BarterDEX و Bitsquare WavesDEX همه مبادلات را با استفاده از پروتکل امن و تضمین شده به کاربران واگذار می کنند و به آن ها اجازه می دهند بدون نیاز به اعتماد به یک نهاد شخص ثالث، امنیت و حریم خصوصی بتوانند تجارت خود را انجام دهند.

مشکلات بزرگ بازار ارز های دیجیتال

<https://arzdigital.com/major-problems-in-the-cryptocurrency-market/>

مشکلات ساختاری و عملکردی در بازار ارز های دیجیتالی وجود دارند که خود به دلایل مختلفی ایجاد شده اند؛ کم بودن اطلاعات از فضای کریپتو، رویکردهای عجیب اقتصادی (اقتصاد مبتنی بر توکن) و حتی کم بودن سن این بازار موجب شده تا مشکلاتی از این دست پیش بیایند. در ادامه قصد داریم تا به چند نمونه از مشکلاتی که گریبان ارز های دیجیتالی را گرفته اشاره نماییم.

بی ثباتی قیمت ارز های دیجیتال

شاید بتوان بی ثباتی قیمت در این بازار را با اختلاف زیاد، عمده مشکل ارز های دیجیتالی دانست. قیمت این ارزها در پلتفرم های مختلف، حتی در مدت زمان بسیار اندک نیز، دچار افت و خیزهای بسیاری می شود. وقتی یک کالای قابل معامله طی کمتر از ۲۴ ساعت، ۴۹ درصد ارزش خود را از دست بدهد، می توان نتیجه گرفت که بی ثباتی در قیمت آن بسیار بالا است. دلایل بسیاری را می توان برای این کاهش ها و صد البته افزایش ها در نظر گرفت، اما اگر بخواهیم اصلی ترین آنها را مورد بررسی قرار دهیم، نهنگ ها مظنونین اصلی ما هستند. نهنگ ها، افرادی هستند که سهم بالایی از ارزها را در اختیار دارند. آنها به این وسیله قادرند تا با افزایش و کاهش قیمت، باعث بی ثباتی و کنترل بازار شوند. آنها به وسیله «دیوارهای خرید و فروش» اقدام به کنترل قیمت ها می کنند. به طوری که در هنگام ایجاد یک دیوار خرید، یک «سفارش خرید» به ارزش میلیون ها دلار در یک پلتفرم ایجاد می شود. سرمایه گذاران عادی که مقادیر کمی را خرید و فروش می کنند، با اطلاع از باز شدن این حجم معاملاتی آن را به صورت یک افزایش قیمت حتمی تفسیر می کنند. به محض وقوع چنین حالتی، قیمت ارز های دیجیتالی بالا می رود.

درباره نهنگ های بازار بیشتر بخوانید

مشکل اینجاست که، نهنگ ها می توانند حتی بدون سرمایه گذاری در بازار باعث ایجاد این تغییرات در قیمت شوند. در واقع، منشأ اصلی ای که باعث افزایش قیمت شده، معاملاتی در سطوح خردتر بوده. وقتی که

قیمت، همان قیمتی است که نگهنگ ها می‌خواهند، اقدام به ایجاد دیوارهای خرید و فروش می‌کنند، با وارد کردن سرمایه در هنگام افزایش قیمت، قیمت ارزهای دیجیتالی نیز به شدت کاهش خواهند یافت. این روند مدام تکرار می‌شود و تنها نهنگ ها هستند که سود می‌برند. از اصلی دلایل این اتفاقات نیز، نبود محدودیت‌های قیمتی یا کارمزدی در پلتفرم‌های تبادل ارزهای دیجیتالی است. اگر محدودیت‌های کافی یا کارمزدهای مناسب به‌کار گرفته شوند، باعث جلوگیری از ایجاد چنین جایگاه‌های خرید و فروش خواهد شد.

پامپ و دامپ های ICO ها

عرضه های اولیه کوین ها یا همان ICOها به بخشی مهم از بازار ارزهای دیجیتالی تبدیل شده‌اند. توکن های بسیاری از این طریق ارائه شده‌اند و سرمایه‌گذاران نیز به هدف تبدیل آنها به پول‌های دارای پشتوانه، اقدام به خرید کرده‌اند. طرح پامپ و دامپ ICO به نوعی از عدم قانون گذاری‌های مناسب رنج مبرد. در طی ارائه یک ICO، میزان ارزش پشت آن، به‌طور قابل ملاحظه ای توسط آن کوین تعیین می‌شود که در نهایت موجب بالا رفتن قیمت و جلب توجهات پیرامون خود می‌شود. به محض رخ دادن این اتفاق، ارائه‌کنندگان اقدام به نقد کردن توکن های خود می‌کنند و در این میان دست سرمایه‌گذاران در پوست گردو باقی می‌ماند.

فعالیت‌های مجرمان فضای مجازی

بازار ارزهای دیجیتالی و هک شدن آنها توسط مجرمان فضای مجازی، داستانی است که به نظر می‌رسد هیچ‌گاه به اتمام نرسد. تعداد بسیاری از هکرها در این میان وجود دارند که باعث از دست رفتن و دزدیده شدن میلیون‌ها دلار ارز شده است. بسیاری از سرمایه‌گذاران نیز به دلیل نقص در سیستم‌های مالی پلتفرم‌ها، اموال خود را از دست داده‌اند. در نتیجه این چنین اتفاقات، قیمت ارزها در بازار با افت‌های شدیدی همراه شده است. به‌منظور جلوگیری از رخ دادن چنین اتفاقاتی پلتفرم ها و تجار می‌بایست، فعالیت‌های مراقبتی و امنیتی بیشتری را اتخاذ کنند. در عین حال این قبیل اقدامات باعث بهتر شدن مسئله امنیت در این پلتفرم‌ها خواهد شد، اما باید در نظر داشت که در روی دیگر سکه، باعث مختل شدن کار آنها و پایین آمدن سرعت در انجام فعالیت‌های شان خواهد شد که در نهایت یا باید امنیت را برای کارآمدی فدا کرد یا هم کاری درست برعکس آن را انجام داد. به‌عنوان مثال، فردی خواستار امنیت بسیار بالا در مورد ارزهای خود است و به این منظور، ارزها را در یک کیف پول سخت‌افزاری نگهداری می‌کند؛ این یعنی، فرد هر بار که بخواهد تبدیلی را انجام دهد، باید اموال خود را به یک منبع آنلاین انتقال دهد که خود یک مانعی دیگر به حساب می‌آید. تمام تراکنش‌ها در بلاک چین غیر قابل بازگردانی هستند؛ پس ارزی که به سرقت می‌رود به‌هیچ‌عنوان قابل بازگشت نیست. پلتفرم‌های تبادل ارزهای دیجیتالی، مجبورند تا برای دور ماندن از گزند هکرها، مدام به فکر بهبود امنیت خود باشند. از طرفی بسیاری از این به‌روز رسانی‌ها و بهبودها، باعث سنگین‌تر شدن روند دسترسی به عملیات خواهد شد و گذشتن از تمام مراحل امنیتی و تعیین هویت وقت‌گیر خواهد بود.

عدم وجود قیمت واحد

قابلیت رسم نمودارهای قیمتی یکی از اصلی‌ترین بخش‌های هر کالا یا اموالی است که می‌توان آنها را مبادله نمود. گاهی به‌منظور بررسی و آنالیز داده‌های سرمایه‌گذاری و تعیین رویکردهای اقتصادی، رسم چنین نمودارهایی ضروری است. یکی از مشکلات مرتبط با ارزهای دیجیتال نیز، قیمت‌های مختلف در پلتفرم‌های مختلف است. از همین رو رسم نمودارهای قیمتی و تحلیل تکنیکال دقیق، بسیار کار مشکلی است. به‌علاوه با افزودن مشکل تغییرات بسیار در قیمت، رسم چنین نمودارهایی بیش‌ازپیش مشکل می‌شود.

تأخیر در انجام تراکنش

بازار ارزهای دیجیتال با مشکل تأخیر در انجام هر تراکنش دست‌وپنجه نرم می‌کند. این تأخیرها در تمام مراحل، از ایجاد حساب کاربری، تأیید هویت حساب کاربری تا نقد کردن دارایی‌ها وجود دارند. از همین رو سیستم بسیار کند به نظر می‌رسد. تکنولوژی بلاک چین، در نظر دارد تا انجام تراکنش‌ها را به‌سرعت انجام دهد اما این‌طور که به نظر می‌رسد، تأیید یک تراکنش تا ابد طول بکشد! به گفته متخصصان، این مشکلات ناشی از ضعف در مسئله مقیاس‌پذیری است. با گسترده‌تر شدن بلاک چین، تعداد تراکنش‌های موجود در صف نیز بیشتر خواهد شد. از طرفی در این بازار پرتلاطم، تأخیر می‌تواند هزینه‌بر باشد. گاهی به دلیل انجام نشدن تراکنش‌ها در زمان‌های مشخص، تاجر جایگاه خود را از دست‌داده یا با ضررهایی مواجه گشته‌اند. این‌ها موارد تنها بخشی از مشکلاتی بودند که گریبان بازار ارزهای دیجیتال را گرفته است و بر تجربه کاربران از این راهکار جدید تجارت تأثیر خواهد گذاشت. اگر راهکاری برای این مشکلات پیدا نشود، با بزرگ‌تر شدن بازار، باید انتظار مشکلات بیشتری را نیز کشید.

خطر در کمین کاربران ایرانی؛ کلاهبرداری در خرید و فروش ارز دیجیتال!

با توجه به این که در ایران هنوز تبادل ارز (exchanged) با مجوز و به صورت رسمی در زمینه خرید و فروش ارزهای دیجیتال فعالیت ندارد و در حال حاضر خرید و فروش آن غیر قانونی می‌باشد، بازار خرید و فروش ارزهای دیجیتال بستری برای انواع و اقسام کلاهبرداری‌ها فراهم کرده است. در این مقاله قصد داریم به بررسی این موضوع بپردازیم و شما را با تعدادی از این کلاهبرداری‌ها آشنا بکنیم. قبل از هرچیز باید اشاره بکنیم که تب و تاب خرید و فروش ارزهای دیجیتال در کشور روز به روز در حال افزایش است. با توجه به همین مسئله، تعداد واسط‌های خرید و فروش ارزهای دیجیتال رشد چشمگیری داشته است. بسیاری از واسط‌های این بازار، بسترهای مطمئن و امنی برای خرید و فروش ایجاد کرده‌اند و در حال حاضر از طریق رسانه‌های اجتماعی و یا سایت‌های خود، خرید و فروش انجام می‌دهند. ولی با گسترش کلاهبرداری در این حوزه، تصمیم گرفتیم که راه‌هایی برای پیشگیری از آن ارائه دهیم.

<https://mihanblockchain.com> < مقالات

جدول یک: هم ارزی کالا با کالا، کالا با خدمات و پول و موضوعات مربوط به پول

نوع معامله یا مبادله	تهاتر	پبله وری	چپاول و معاملات یک طرفه	تجارت داخلی	تجارت خارجی	سونیفت و بانکدار ی مدرن	صرافی و ایجاد قبوض رسید	مطالعات بیشتر در مقالات این نویسنده	نوع بازاری و چگونگی آن	تاریخ و دوران های پولی
نوع هم ارزی کالا با کالا	*	*						مقاله 291 از این نویسنده	بازار اجتماعی	دوران دیرینه
کالا با خدمات و بالعکس	*	*						مقاله 291 از این نویسنده	بازار اجتماعی	دوران دیرینه
مسکوکات از مس ، طلا و نقره				*	*	*	*	مقاله 291 از این نویسنده	بازار مبتی بر دلالی و صرافی	4000 سال قبل میلاد
غارت گری و جویندگان طلا	* ظالما نه	* دستبرد	*					مقاله 275 شرّ و شرور از این نویسنده	ساختاری بدون بازار	تاریخ بالا و آغاز کیمیا گری
طلا به عنوان پایه پولی و سازمان های زرگری		* دستبرد		*	*	*	*	مشارکت های بین المللی مقاله 270	بازار کاهنان و مقامات عالی رتبه	2600 قبل از میلاد
مسکوکات مقدس بنام شاهان ، مردان مقدس و قهرمانان ملی		کالا+ *		*	*	*	*	291	بخش بندی بازار	880 قبل از میلاد
مسکوکات بنام خدایان نظیر زئوس در زمان اسکندر و اشکانیان		* و کالا		*	*	*	*	291	بازار صرافی و زرگران	250 قبل میلاد مسیح
سکه های اسلامی و مزین به آیات قرانی		* و کالا		*	*	*	*	291	بازار های اسلامی	قرن دوم هجری
مسکوکات استاندارد شده در قرن سوم سلسله سامانیان		* و کالا		*	*	*	*	انقلاب پولی 285	"	قرن سوم هجری

بعد از قرن سوم دوران مامون و طاهریان	شروع بازارهای معاملات خارجی و ایجاد شعبات در سایر کشورها	291	* قبض رسید	*	*	*	*	وکالا	ورود مسکوکات استاندارد به ماوراء بحار نظیر هند، روسیه، اروپا و سکه ها با قطر 4.8 سانتی متر
بعد از حمله مغول به ایران و دوران صفویه از قرن 4 تا 11	ایجاد بازارهای تسخیر شده توسط حکومت های اسلامی و ایران در جهان	285	* قبض رسید	*	*	*	*	*	نوشته های روی مسکوکات استاندارد به نسخ و نستعلیق شد و فلوس از مس به عنوان کمترین و اشرفی، شاه عباسی ولاری به عنوان پول های ارزشمند بود
از 1148 تا 1193 هجری قمری	" "	291	* ""	*	*	*	*	*	سکه های نادرشاهی و سکه های کریمخانی همان تداوم قبلی است
از زمان قاجاریه تا پایان این سلسله از 1193 تا 1304	ارزش پول و تومان ایرانی در سراسر جهان بسیار زیاد و برای بدست آوردن آن بازار های بزرگی در جهان دایر شد	راه حل چالش ها مقاله 288	* "" قبض رسید در بازار معامله میشد	*	*	*	*	*	در زمان قاجار مسکوکات متنوع شد و پول تومان رایج یافت برای شرح مفصل به صفحه 15 این مقاله مراجعه شود
در قرن دهم میلادی در چین و در سال 1681 در استکهلم	با ورود اسکناس به بازار و اینکه ارزش اسکناس ذاتی نبود، آشفته گی در بازار ایجاد شد	285 چاپ اسکناس های ایران در اختیار انگلیسی ها بود و دیگر اینکه اسکناس محل آلودگی و تجمع میکروب ها بود	*	*	*	*	*	*	اولین اسکناس در چین نام چاو بچاپ رسید و سپس در استکهلم سوئد انجام شد و توسط فرانسه بعد از انقلاب کبیر منتشر شد و در این از اسکناس های روسی بنام منات استفاده میشد مردم ایران مخالف جدی چاپ اسکناس بودند
قرن هیجدهم میلادی	بازار پولی آمریکا با بازارهای دیگر فرق	مقاله 286	در صرافی ها تومان با 3.5 دلار معاوضه	*	*	*	آغاز چاپول گری آمریکا		دلار در سال 1786 در آمریکا چاپ شد و هم زمان با اسکناس، سکه های نقره ای نیز ضرب

	داشت و همراه با اوراق قرضه به عنوان یک شبه پول بشمار میرفت		میشد				وانگلیس از کیسه ملت ها			گردید .
1971 با شوک نیکسون در آمریکا	ایجاد بازار خونین و سرخ و رواج شبه پول ، جعل اسکناس ، تورم و شیوع فقر جهانی	شکست بازار وقوانین حقیقی در مقاله 284	رواج اسکناس واوراق جایگزین پول در صرافی ها	*	*	*	شروع کلاهدردا ی در جهان			اسکناس بدون پشتوانه بمعنی بزرگترین کلاهدرداری جهان معاصر ، اسکناس پول حقیقی نیست، مراجعه به قرارداد برتون وودز در آمریکا
در سال های ۱۹۴۶ تا ۱۹۴۹	بازار آزاد و حرج و مرج که دارای کنترل نبود به بازار اجتماعی تبدیل شد	در اینمور د از این نویسنده چند مقاله 285 و 279 و 288 نشر شده است	موضوع صرافی وبانکدار ی در این سالها مطرح نمود و هر کس وارد این اقدام میشد یا اعدام بود ویا برکناری		*	*	*	*	*	در آلمان در جنگ جهانی دوم ، تورم به شکل ناباوری به اوج رسید ، کالا وبخصوص غذا جیره بندی شد ، با بکار آمدن آدنور به صدرالاعظمی آلمان این مشکل عظیم سه ساله حل شد و مارک بیش از دلار ارزش پیدا کرد
از زمانی که نظام بانکداری آغاز گردید از قرون وسطی تا کنون	این شیوه بازار را از حالت بازار اجتماعی خارج و در دست کارتل ها قرار میدهد	291 و 279 در این مقاله وسای مقالات به صراحت گفته ام که این طبقه کارتل ها هستند که موجبات فقر را ایجاد کرده اند	* شبه پول همان قدرتی را دارد که پول دارد این خلافت مربوط به صرافی ها بوده که به بانک ها سرايت کرده است	*	*	*	*			شبه پول و انواع معاملات تا 160 مورد در این مقاله ، با مثلث پول، بانک و صرافی از قرون وسطی تا کنون است ، حجم پول، تورم وبیکاری وتحولات اقتصادی رابطه مستقیم با این مثلث دارد
در طول	سرعت پولی	*	*	*	*	*	*			سرعت پولی نیاز

تاریخ معاملات بین مردم	در بخش خصوصی به قوام بازار اجتماعی و رونق کسب و کار می افزاید	در این مورد به مقاله 287 از این نویسنده مراجعه شود				در این مورد به مقالات متعدد از این نویسنده مراجعه شود	بیشترین منافع واحد های تولیدی کوچک و بزرگ از تعداد بالای گردش پول و ارزش افزوده حاصل می شود			مند برنامه ریزی دقیق دولت ها است و گرنه ذاتاً موجب تورم ، رکود اقتصادی ، کاهش ارزش پول و افزایش نقدینگی و فساد اقتصادی میشود
از 1918 در کشور آمریکا	بازار کاملاً قرمز به مقالات این نویسنده مراجعه شود	291	در زمان تحریم بانکداری الکترونیکی در ایران صرافی ها بخشی از نظام بانکی را به عهده صرافی گذاشته شد	* این نظام که عمدتاً با MT 101-999 کار میکند فعلاً برای ایران تحریم است	*	*	*	*	*	شروع نظام بانکداری مدرن و دیجیتالی با کمک اطاق سوئیفت که به بانکداری اینترنتی معروف است ، این شیوه بانکداری انتقال پول نقد را تقریباً از بین برد
از سال 1643 توسط هند آغاز گردید	این موضوع یک از مشخصات بازار قرمز جهانی است آمریکا با 21 تریلیون دلار انتشار اوراق قرضه و فروش آن به هند، ژاپن، چین و غیره و سرمایه داران داخلی امکان دادن اصل و بهره آنرا محال نموده اند	موضوع بدهی آمریکا و اروپا که از مرز 50 تریلیون دلار میگذرد در چند مقالات من به تفصیل آمده است	این اوراق را می توان از بانکها ، صرافی ها و فرابورس تهیه کرد ، دارنده اوراق قرضه مالکیتی در شرکت های منتشر کننده ندارد	با این اوراق بشرط اقبال سرمایه گذار می توان به عنوان منابع مالی پروژه ها استفاده کرد	*	*	*			انتشار اوراق قرضه برای رفع بدهی دولت ها و تامین منابع مالی از کشورها ، و سرمایه داران داخلی است ، اوراق قرضه بودن پشتوانه حرام شرعی است
از زمانی که چاپ اسکناس های بدون پشتوانه آغاز شدو بیشترین مبداء آن کشورهای غربی و در راس آنها آمریکا و اروپا است	بیشترین پول باد آورده و حرام و ایجاد فساد اجتماعی از مسیر پول شوئی اتفاق می افتد لذا بازاری آشفته و خلاف قانون	در مقالات متعدد تحت عنوان پدیده شناسی و نشانه شناسی جرائم اجتماعی این موضوع گنجانده	در این مورد صرافیهی نقش بازاری دارند	بانکها بزرگترین عامل پولشویی بصور مختلف هستند نظیر انجماد ، هزینه کردن در پروژه ها و یا انتقال به حساب	*	*	*			هر گونه پولی که از راه قانونی و حلال انجام نشود دارای نشانه ای از پول شوئی است ، حجم پول های به صورت دلار و یورو از مرز 100 تریلیون گذشته است

بانک های سایه ، موسساتی هستند که در سایه بانکها رسمی ویا بامشارکت آنها در نهان عملیات پول شوئی انجام میدهند										
بانک های سایه ، موسساتی هستند که در سایه بانکها رسمی ویا بامشارکت آنها در نهان عملیات پول شوئی انجام میدهند	همانطور که ملاحظه نمودید انسان روی زمین از تهاتر کالا به کالا تا غارت های بزرگ در قالب پول کره زمین را به نجاست کشید	*	*	در داخل کشور با پد سپرده های بانکی را بسوی تولید سوق داد	*	در تجارت خارجی تهاتر نجات از این مخمصه بزرگ است	هر گونه تحریم وحتا بانکداری الکترونیکی موجب رهائی ما از چنگال مخوف شیطانی غرب است	اشخاص خوش نام و غیره	شده است	است
فاصله ای درآمدی وضرب جینی نشاندهنده فاصله درآمدی طبقات اجتماعی ، فقر ، فساد و مشکلات امنیتی جامعه است	در زمان شهید رجائی نسبت کمترین درآمد به بالاترین یک به شش بود حالا چند؟	*	*	این ضرب معیاری برای چپاول گری است	*	بانکها وصرافی ها وموسسات مالی در این ضرب مسئولتی احساس نمی کنند	* در کشور سوئد ضرب جینی 25 در صد است و نشان از عدالت در جامعه دارد	در آمریکا ویعضی کشورها ی شرقی ضرب جینی از 50 در تجاوز کرده است	به 300 مقاله من در مورد مشخصات تفصیلی تزیاید فساد و شرارت انسان مراجعه شود	اینست تعریف بازار خونین ورقابت برای زنده ماندن به هر قیمت در سراسر دنیا
صکوک اوراق سهامی است بموجب معاملات سلامی بصورت سرمایه جمعی وبا منافع لازم در 19 نوع معامله مندرج در جدول صفحه این مقاله انجام میشود بورس مسئولیت آن را به عده دارد، ربا خواری جنگ با خدا است	*	*	این راهی است برای جلوگیری از چپاول گری اجتماعی ونجات از دوزخ وآشتی با خدا پر هیز از کلاه شرعی	در بانکهای کشورها ی توسعه یافته برای سپرده های بانکی اجرت نگهداری وصول میکند وبهره نمیدهند	با این نوع معاملات نیازی به سپرده گذاری حرام وچالش دارد ربا ک ها نیست وسود معاملات بیش از بهره بانکی است	سهم این معاملات فقط از طریق بازار فرا بورس توزیع میشود سهم داران این اوراق عضو سهمداران ن حقیقی شرکت مالک هستند	پیرامون این موضوع وسایر مسائل مربوط به در مقالات من توضیحا ت لازم آمده است	از نظر این مؤلف معاملات اسلامی بدون ریسک بوده وبرابر قانون روشن ودستورات تجربه شده وحلال است وبازار اجتماعی را به شایستگی نشان میدهد	تاریخ این معاملات از طلوع اسلام بوده وجایگزین برخی عملیات بانکی وبورس شده ودرحال حاضر در کشورهای اسلامی وتوسعه یافته انجام میشود	
پول دیجیتالی ارزش ذاتی ندارند واز ثبات ومقیاس وخصوصیات یک پول	قابل استفاده نیست	قابل استفاده نیست	* قابل استفاده نیست	قابل استفاده نیست	قابل استفاده نیست	این گونه ارزها از طریق بانک	بسیار ی از کشور ها وصرا فی ها از این	این پول سازی نشان دهنده وضع وخیم	با این ارز که همه امکانات هک ، کلاهبردی را داشته وتضمینی	این موضوع از 2009 ابداع شد

ارزشمند ومطمئن فاصله فراوانی دارند					های جهانی تحریم شده است	پول استقبال نکرده اند	جهان در شرایط فعلی است	برای آن نیست ، بازار خونین به تکامل رسید
--	--	--	--	--	-------------------------------------	--------------------------------	------------------------------------	---

www.elmemofid.com

بررسی سه بانک بزرگ دنیا

1. [بانک کامنولث استرالیا به مدارک زیر:](#)

Commonwealth Bank of Australia
Ground Floor, Tower 1
201 Sussex Street
Sydney, NSW 2000
Telephone: (61 2) 9378 2000
Facsimile: (61 2) 9118 7192

Share Registrar

Link Market Services Limited
Locked Bag A14
SYDNEY SOUTH NSW 1235
Telephone: (61 2) 8280 7199
Facsimile: (61 2) 9287 0303
Freecall: 1800 022 440
Internet: www.linkmarketservices.com.au
Email cba@linkmarketservices.com.au

Annual Report

To request a hard copy of the Annual Report, please call Link Market Services Limited on 1800 022 440 or email them at

cba@linkmarketservices.com.au

Electronic versions of Commonwealth Bank's past and current Annual Reports are available on www.commbank.com/shareholder/annualreports

<https://www.commbank.com.au/content/dam/commbank/.../cba-annual-report-2018.pdf>

2. [بانک مرسدس بنز آلمان مدارک زیر:](#)

<https://www.daimler.com> > Investors > Reports & News > Annual Reports

[Annual reports since 1979, all information & documents since 2007 ✓](#)
[interactive Online-Annual Reports ✓](#) Videos & background information for investors.

<u>Daimler Group</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>17/16</u>
<u>€ amounts in millions</u>			<u>% change</u>
<u>Revenue</u>	<u>164,330</u>	<u>153,261</u>	<u>+7¹</u>
<u>Investment in property, plant and equipment</u>	<u>6,744</u>	<u>5,889</u>	<u>+15</u>
<u>Research and development expenditure</u>	<u>8,711</u>	<u>7,572</u>	<u>+15</u>
<u>Free cash flow of the industrial business</u>	<u>2,005</u>	<u>3,874</u>	<u>-48</u>
<u>EBIT</u>	<u>14,682</u>	<u>12,902</u>	<u>+14</u>
<u>Net profit</u>	<u>10,864</u>	<u>8,784</u>	<u>+24</u>
<u>Earnings per share (in €)</u>	<u>9.84</u>	<u>7.97</u>	<u>+23</u>
<u>Dividend per share (in €)</u>	<u>3.65</u>	<u>3.25</u>	<u>+12</u>
<u>Employees (December 31)</u>	<u>289,321</u>	<u>282,488</u>	<u>+2</u>

1 Adjusted for the effects of currency translation, revenue increased by 8%.

The aforementioned publications can be requested from: Daimler AG,
Investor Relations, HPC 0324 70546 Stuttgart, Germany

Phone +49 711 17 92262

Fax +49 711 17 92287

order.print@daimler.com

Daimler AG

70546 Stuttgart

Phone +49 711 17 0

Fax +49 711 17 22244

www.daimler.com

Investor Relations

Phone +49 711 17 95277

+49 711 17 92261

+49 711 17 95256

Fax +49 711 17 94075

ir.dai@daimler.com

3. پست بانک ژاپن

ژاپن پست بانک، (به ژاپنی (株式会社ゆうちょ銀行): بانک ژاپنی است، که بعنوان بازوی ارائه خدمات بانکداری ژاپن پست هولدینگز فعالیت می‌نماید ، ژاپن پست بانک در سال ۲۰۰۶ در پی خصوصی‌سازی و تجدید ساختار شرکت ژاپن پست، راه‌اندازی شد و در حال حاضر به‌مراه میزوهو بانک، تنها بانک‌های دارای شعبه در تمامی شهرها و مناطق ژاپن، می‌باشد، دفتر مرکزی این شرکت در محله کاسومیگاسکی، چیودا، توکیو، ژاپن قرار دارد. در سال ۲۰۰۸ ژاپن پست بانک به‌عنوان بزرگترین بانک دارنده حساب‌های سپرده جهان شناخته شد

<https://www.japanpost.jp/en/ir/library/disclosure/2018/pdf/all.pdf>

مشخصات ، ویژگی ها وشایسته های بانک های کشورهای درحال توسعه (نمونه ژاپن ، آلمان واسترالیا)

این مطالعه به موجب گزارش مالی سه بانک فوق در سالهای 2017 2018 میلادی است که آدرس های الکترونیکی آنها در فوق آمده است ومن به این کشورها سفر کرده وآنچه در ویژگی آنها ذیلاً آمده است برای العین دیده ام وخواننده محترم می تواند این مشخصات با بانکهای مورد خود در کشورش مطابقت

داده و علت عقب افتادگی را جویا گردد ، الزاماتی که به اراده ملت ها و دولت ها مربوط است، در مسائل بانکی طی ده ها مقالات منتشره از من ، توضیحات مفصل داده شده است

1. اعطای تسهیلات بانکی برای خدمات و تولید حداکثر 4در صد در سال و برای امور خلاقیت ، تحقیقات ، آموزش و نظایر اینها تا یک در صد
2. برای سپرده و نگهداری پول در بانک بایستی ، برابر تعرفه هزینه پرداخت شود و این سیاستی است که در کشور های توسعه یافته و برابر احکام عقلی و شرعی باید نقدینگی و منابع برای تولید سرمایه گذاری شود و با افزایش تولید ، هم ارزش پول ملی حفظ شود و هم از کاهش عرضه جلوگیری گردد
3. کلیه عملیات بانکی بدون مراجعه به بانک با 160 مدل معاملات متداول و مورد لزوم کسب و کار های اجتماعی و فعالیت بازار انجام میشود
4. کلیه این بانکها ، الزام اخلاقی ، قانونی و وجدانی دارند که برای توسعه پایدار کشور متبوعشان به امور بانکداری بپردازند و از هر گونه پول شوئی بپرهیزند ، و برای سیاست های اقتصادی به گروه های توسعه پایدار در توسعه کسب و کار خوشه ای ، زنجیره ای ، تعاونی های بزرگ و هلدینگ های با انتشار سهام های گسترده تسهیلات بدهند و برای خودشان از این سپرده ها دارائی و بنگاه شخصی ایجاد نکنند و سرمایه در طرح ها و پروژه هایی بکار بگیرند از ارزش افزوده بالاتری برخوردار است
5. مسئله مهم و سیاست شایسته اینست که تعاونی های بزرگ تت 2میلیون اعضاء سهام دار که عمدتاً خودشان نیز در این زنجیره از تولید تا مصرف اشتغال دارند ، دارای بانک تخصصی است ، (مثل هدلینگ مرسدس بنز در آلمان و اگر باید بانکی مستقل از زنجیره ها و خوشه های تخصصی باشد باید برای خدمات عمومی مثل پست بانک ژاپن تاسیس شود تت در خدمت فرد فرد افراد جامعه باشد در غیر این صورت فقط بانکها سایه و یا بانکهای خودبسنده برای اغراض شخصی هستند که ایجاد میشوند و یا موسسات مالی که گاهی سپرده ها و منابع مردم را به یغما برده و جزء سرمایه داران فراری (escapee investors) محسوب میشوند
6. بنابر توضیح فوق ، بین اهداف ، آرمان ، دکترین و استراتژی های حکومت با رهبران این بانکها یک همگرایی و افزائی معنی داری در صدر تا ذیل آنها و سیستم های اجرایی حاکم است .
7. از سیستم سوئیفت (SWIFT system) و تراکنش های (transactions) MT-101TO 999) (Message types بصورت الکترونیکی بطور کامل برخوردار هستند (این مورد برای کشور ایران از سوی آمریکا و اروپا تحریم شده است ولی به اعتقاد من این سیستم را با کشور های همسایه در داخل کشور با تجهیز فناوری مخابراتی ایجاد کرد و با خلاقیت و کار آفرینی ها خاص ایرانی ، طرحی نودر انداخت ، به اراده دولت و ملت نیاز است و از امور نصیحتی نیست بلکه دانش محور و فناورانه است و اینکه استارت آپ بصورت منفصل و فقط به عنوان برش های از یک زنجیره می خواهند در محدود فکری و ذهنی خودشان خلاقیت کنند ، راهی بجائی نمی برند)

8. اصولاً وقتی امور مردم به سیستم های اجتماعی تبدیل میشود ، جدا از اینکه امور مردم به سهولت و عدالت حل و فصل میشود ، این جریان به یک جریان فرهنگی تبدیل میشود و جزء عادات و رفتار اجتماعی و ملکه اذهان عمومی میشود ، و منظورمان از فرهنگ سازی یعنی همین رفتارهای سیستمی معقول نظیر فرهنگ ترافیک که هم تشویق دارد و هم تنبیه ، هم تنبیه اش کار ساز است و هم تشویقش کار ساز است اگر چه از تشویقش خبری نیست و بیک راننده که بیش از 50 سال یک تصادف نکرده است ، جایزه ای تعلق نمیگیرد ، دافعه فراوان و جاذبه هیچ ولی علی علی(ع) گفتمان که فرموده همین آقاوسرور دنیا و آخرت ما است در نصایح زیاد !

9. به توجه به عبارت فوق ، مردمی که در جریان این سیستم ها قرار میگیرند از منزل ، از محل کار ، از مزرعه ، از محل تفریح و تفریح خود ، به امور کسب و کار نیز مشغول هستند ، متخصص هم بیکار نیست در این نشست و بر خاست ها ، مشارکت های اجتماعی شکل میگیرد ، خلاقیت ها بروز میکند ، کارآفرینی جلوه گر میشود ، اگر سیستمی و جریان سالمی نباشد یا بزه کاری است و یا مردم با هم پاسور (high low jack) بازی میکنند ، خطرش برای جامعه کمتر است اگر چه حرام است.

10. وقتی من این سه گزارش مالی بانکها را مطالعه میکنم ، مرتب یاد اسلام و احکام آن می افتم ، چون سالها اسلام را مطالعه کردم و شناخت دارم ، رابطه تاجر و تولید کننده با این بانکها ، مثل دورشریک هستند که یکی پول دارد و یک دیگر هنر دانش و هنر ، مثلاً یک نفر هنرمند برود سراغ یکی از بانکها ، بگوید طرحی دارم برای تولید یک فیلم ، یک اثر هنری مثل نقاشی ، و غیره ، مطمئن باشید ، دست خالی بر نمی گردد، و از مشاوره بانکی که وقت موسعی برای این ارباب رجوع میگذارد ، یک مشارکت شکل میگیرد ، یعنی مشتری مداری ، فقط تبلیغات نیست ، که فقط رسانه ها سود میبرند ، مشتری مداری ، شکار مشتری است حتی اگر یک مقدار کمی اندوخته مالی ، فنی و علمی دارد ، در کشورهای باصطلاح در حال توسعه ، تمام همت مسئول بانک اینست ، پول مشتری بگیرد ، یک بهره به او بدهد و دوبرابر آنرا به نفع خودش کار سازی کند ، دونگاه کاملاً متفاوت است که حرام و حلال هم در همین جریان معنی دار میشود و هم عدالت و هم انسانیت و سایر ارزش هائی که انسان به آنها فکر میکند و وقتی یک سفر به چنین کشورهائی انجام داد ، و این اصول را لمس کرد از بقیه زشتی و نارسائی آن صرف نظر میکند و مهاجرت را ترجیح میدهد !

11. بانکها با شاخص های مالی که گاهی از 300 مورد افزون میشود به بررسی عمل کرد خود می پردازند ، متخصصی که کار حساب داری ، حساب رسی و مدیریت مالی انجام داده است و میداند ، شاخص های بهره کشی و یا عادلانه چیست ؟ چگونه میشود ، ضرر نشان داد که از دادن مالیات فرار کرد ، چگونه حاب سازی کرد که بانک را ورشکسته قلمداد داد ، چگونه دوصورت حساب یکی برای انتشار و یکی هم برای اعضای هیئت مدیره و یا افراد خاص و قس علی هذا (and So on or et cetera) ، به عبارتی دیگر نهان کاری ، بعضی اقلام بگویند و بعضی دیگر را کتمان کنند ، شما خواننده محترم که باین حساب و کتاب ها آشنا هستید ، این سه گزارش را مطالعه کنید اگر خلاف صحبت من دیدید بمن نیز خبر بدهید ، این چنین است که در این کشورها دادگاه ها

- خالی است و اگر دعوائی دارند سر چیزهائی دیگری است که شرحش را در 300 مقاله داده ام ،
بین خودشان و برای توسعه کشورشان دعوا ی بکش بکش ندارند!
12. بخش عمده ای از سرمایه گذاری در زیر ساخت های توسعه کشور توسط این گونه بانکها انجام
میشود اعطای وام های بلند مدت با بهره های 4 درصد و کمتر از آن ؛ فرصت های مناسبی را
برای سرمایه گذاری در بخش های توسعه وزیر بنائی کشور فراهم ساخته ، بطوریکه ایجاد
و تاسیس بنگاه های اقتصادی- صنعتی را برای زیر مجموعه های و پائین دستی های این بخش ها
برای فعالان توسعه ای کشور فراهم می آورد .
13. در همگرایی و تقارن بین استراتژی های دولت و این بانکها ، اولویت های لازم برای اشتغال پایدار
، مشارکت های جمعی و زنجیره ای و رونق اقتصادی کاملاً مشاهده میشود
14. با توجه به مطالب فوق ، مردم اعتماد زیادی باین بانکها داشته و با امیدواری و اعتماد قلبی به آنها
مراجعه کرده و یا از طریق بنگاه های معاملاتی ملکی یا تجاری (real estate agent) ، فرم
و مستندات برای بانک تکمیل شده و کاغذ بازی و مراجعات مکرر به حداقل میرسد ، عملیات بانکی
عمدتاً هوشمند و با سرعت انجام میگردد .
15. این گونه تعاملات به منزله آموزش و یاد گیری دائمی اجتماعی تلقی شده و نتیجه آن در عمل به حل
مشکل منجر میشود
16. انعطاف پذیری و تحقق پذیری در حل مسائل اجتماعی و با تکیه بر مشارکت های اجتماعی از
خصایص این بانکها و با رعایت جنبه خلاقیت و نوآوری است
17. دادن انگیزش و تحرک در این مورد بجای ایجاد تنش هائی که معمولاً از رفتارهای دلال گرانه
است ، رغبت مشتریان را تشدید میکند
18. فرار از مالیات وجود ندارد ، موضوع پرداخت های مالیاتی و یا معافیت در گزارش های مالی این
بانکها به وضوح ملاحظه میشود
19. پروژه های که منجر به عدالت اجتماعی میشود مثل لجستیک عدالت توزیعی (مراجعه شود به
مقاله من در این مورد) از اولویت بر خوردار است بطوری که کاهش ضریب جینی و افزایش رفاه
اجتماعی بیانجامد
20. شعبات این بانکها در سراسر کشور به تعداد و محل های لازم گسترده است ، ضمن اینکه بیشترین
امور بانکی بصورت بر خط انجام میشود
21. حداکثر سازی سود در معاملات برای مشتری از طریق بررسی طرح توجیه اقتصادی – فنی
مسیر میشود
22. بین بانک ها چه در سطح کشوری و یا خارج از کشور تعامل با سرعتی حاکم است
23. این بانک در پروژه های منطقه ای و بین المللی مشارکت میکنند
24. امنیت برای مشتری ، ریسک از طریق بیمه گذاری ، آسان گیری در انجام معاملات و غیر اینها
معمول است .